

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**İLKÖĞRETİM 2. KADEME TÜRKÇE DERSLERİNDE HAYVAN
MASALLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

GÜLAY KIVRAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

PROF. DR. ALİ BERAT ALPTEKİN

Konya-2010

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

Bilimsel Etik Sayfası.....	i
Tez Kabul Formu.....	ii
Önsöz.....	iii
Özet.....	v
Summary.....	vii
Giriş.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM- Kuramsal Bilgiler.....	2
1.1.Dil, Anadili.....	2
1.2.Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları.....	3
1.3.Türkçe Öğretimi.....	4
1.3.1.Türkçe Öğretiminin Amaç ve İlkeleri.....	6
1.3.2. Programın Uygulamasında Öğretmenin Rolü.....	12
1.3.3. Öğrenme Alanları.....	15
1.3.3.1. Dinleme/İzleme.....	15
1.3.3.2. Konuşma.....	17
1.3.3.3. Okuma.....	18
1.3.3.4. Yazma.....	22
1.3.3.5. Dil Bilgisi.....	23
1.4.Öğrenme ve Öğretme Süreci.....	24
1.5.Yöntem ve Teknikler.....	31
1.5.1.Dinleme/İzleme.....	31
1.5.2.Konuşma.....	34
1.5.2.Okuma.....	37
1.5.3.Yazma.....	43
1.6.İlköğretimde Okutulan Halk Kültürü Dersi.....	48
1.6.1.Halk Kültürü Dersi Öğretim Programı.....	49
1.6.2.Neden Halk Kültürü Dersi?.....	50

**İKİNCİ BÖLÜM-HAYVAN MASALI TANIMLARI VE HAYVAN MASALLARI
ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....51**

2.1.Hayvan Masalı Tanımları.....	51
2.1.1.Hayvan Masallarının Özellikleri.....	51
2.2.Hayvan Masalı Kitapları ve Hayvan Masalı Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	53
2.3.Hayvan Masallarının Çocuk Edebiyatı Açısından Önemi.....	56

**ÜÇÜNCÜ BÖLÜM-İLKÖĞRETİMDE OKUTULABİLECEK HAYVAN
MASALLARI.....61**

3.1.İlköğretimde Okutulabilecek Hayvan Masalları.....	61
3.1.1.Ayı İle Tilki.....	61
3.1.2.Tilki İle Kirpi.....	62
3.1.3.Yılanla Tilki.....	63
3.1.4.Kurnaz Kaplumbağa.....	66
3.1.5.Tavşanların İntiharı.....	67
3.1.6.Aslan İle Kaplumbağa.....	68
3.1.7.Kurbağa İle Akrep.....	69
3.1.8.Kurtla Tilki.....	70
3.1.9.Tilki İle Ayı.....	71
3.1.10.Kurt İle Tilki.....	72
3.1.11.Köpekle Tilki.....	73
3.1.12.Tilki, Horoz ve Ördek.....	74
3.1.13.Tavuk, Tilki ve Fare.....	76
3.1.14.Kurnaz Tilki.....	78
3.1.15.Kurtla Üç Öküz.....	79
3.1.16.Tilki İle Kaplumbağa.....	81
3.1.17.Kitap Okuyan Ayı.....	82
3.1.18.Köpek, Kedi ve Fare.....	83
3.1.19.Kedi İle Fare.....	84
3.1.20.Kurtla Tilki.....	86
3.1.21.Tilki İle Yılan.....	87
3.1.22.Tavşanla Kaplumbağa.....	88
3.1.23.Kartal İle Kaplumbağa.....	89
3.1.24.Fare İle Kaplumbağa.....	91

3.1.25.Cırcır Böceği İle Karınca.....	92
3.1.26.Kurt, Tilki ve At.....	94
3.1.27.Tilki İle Eşek.....	95
3.1.28.Ayağına Diken Batan Karga.....	97
3.1.29.Bok Böceği.....	100
3.1.30.Yarım Horoz.....	104
3.1.31.Koca Nine İle Tilki.....	108
3.1.32.Ayşe, Fatma Kuzular.....	110
3.1.33.Göğsü Kınalı Serçe.....	113
3.1.34.Tilki İle Yılan.....	114
3.1.35.Kuyruğu Zilli Tilki.....	115
3.1.36.Ayı İle Tilki.....	118
3.1.37.Tilki.....	121
3.1.38.Ayı İle Tilki.....	123
3.1.39.Ayı İle Tilki.....	125
3.1.40.Tilki İle Çakal.....	127
3.1.41.Aslan Tilki ve Geyik.....	129
3.1.42.Aslanın Hastalığı.....	131
3.1.43.Tilki İle Aslan.....	134
3.1.44.Bozkurt.....	138
3.1.45.Kurbağa İle Kaplumbağa.....	142
3.1.46.Tilkinin Şahitliği.....	144
3.1.47.Mastili Bey.....	147
3.1.48.Mızıkacılar.....	150
3.1.49.Kayış Yiyen Tilki.....	152
3.1.50. Çiftçi İle Tilki.....	153
3.2. Metinler İşlenirken Neler Yapılmalı?.....	155
3.2.1.Türkçe Dersinde Metinler Üzerinde Uygulanabilecek Etkinlikler.....	155
Tartışma ve Yorum.....	176
Sonuç ve Öneriler.....	177

Kaynakça.....	179
Özgeçmiş.....	183

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Gülay KIVRAK	
	Numarası	075213011005	
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi/Türkçe Öğretmenliği	
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☐	Doktora ☐
	Tezin Adı	İlköğretim 2. Kademe Türkçe Derslerinde Hayvan Masallarının Değerlendirilmesi	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığımı bildiririm.

Öğrencinin imzası

(İmza)

T. C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Gülay KIVRAK
	Numarası	075213011005
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türkçe Eğitimi/Türkçe Öğretmenliği
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN
Tezin Adı	İlköğretim 2. Kademe Türkçe Derslerinde Hayvan Masallarının Değerlendirilmesi	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan “İlköğretim 2. Kademe Türkçe Derslerinde Hayvan Masallarının Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma 12/07/2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza

ÖN SÖZ

İnsanlar arasında etkileşimi sağlayan ve bütün öğrenme faaliyetlerini etkileyen doğal bir araç vardır: Dil.

Dil aracılığıyla insanlar kendilerini ifade edebilmekte, çeşitli bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmektedir. Öğrencilerin bunu gerçekleştirebilmeleri için küçük yaşta anne babaya, okulda öğretmene ve okulun en önemli parçası olan ders kitaplarına büyük bir görev düşmektedir. Öğrenci bu sayede kendi kültürünü, tarihini bilecek, milli benlik kazanacak, ana dilinin tüm inceliklerini kavrayacaktır.

Türkçe öğretiminde öğrenciye kazandırılması gereken hedefler vardır: Okuma, dinleme, anlama, konuşma, yazma, dil bilgisidir. Türkçe öğretiminde program yoğunluğundan ötürü bu hedefler öğrencilere eksik kazandırılmaktadır. Türkçe ders kitaplarına bakıldığında çoğu okulda okutulan kitaplar özel yayınevi olmakla birlikte öğrencinin tarihini, kültürünü bilmesi, ana dilinin kavratılması bakımından kitaplarda bulunan metinlerin yetersiz olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe 6, 7 ve 8. sınıflarda kullanılması ve Türkçe ders kitaplarında yer alması uygun görülen hayvan masalları ve bu masalların öğrencilere kavratılması konusuna değinmeye çalıştık.

I. Bölüm’de kuramsal bilgiler dil, anadil, Türkçe Öğretimi, ilköğretimde okutulan halk kültürü dersi ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

II. Bölüm’de Hayvan masallarının tanımı, hayvan masalları üzerine yapılan çalışmalar ve hayvan masallarını çocuk edebiyatı açısından önemi üzerinde durulmuştur.

III. Bölüm’de örnek hayvan masalları metinleri ve işlenişi hakkında değerlendirmelere yer verilmiştir.

III. Bölümün ardından tartışma ve yorum, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Tezin hazırlanması sırasında yararlanılan eserler, kaynakçada alfabetik olarak sıralanmıştır.

Bu çalışmamda bana her türlü desteği sağlayan, hiçbir fedakrlıktan kaçınmayan aileme, Türkçe ğretmenliği Bölümü hocaları ile danışman hocam Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN'E teşekkür ederim.

25.06.2010

Gülay KIVRAK

ÖZET

İnsan, kavramların bir dil bütünlüğü içinde kazandıkları değerlerle birlikte sosyalleşir ve dil yardımıyla öğrenme, öğrendiklerini uygulama, yorumlama gibi birtakım faaliyetlerde bulunur. Yine dil aracılığıyla insan kendini ifade eder; duygu, düşünce, hayal dünyasını zenginleştirir.

İnsanın kendini gerçekleştirebilmesi ve etkili iletişim hâlinde olabilmesi için anadil oldukça önemlidir. Çocuk önce ailede daha sonra okulda anadilinin inceliklerini öğrenir. Büyüklerin çocuklara söyledikleri ninni, mâni, tekerleme, bilmece, türkü sayesinde çocuk anadilinin güzellikleriyle tanışır. Okulda anadilini sevdirecek, anadilinin güzelliklerini fark edecek türde türkü, mâni, bilmece, ninni, masal, tekerleme gibi severek ve ilgiyle okuyacağı halk edebiyatı türlerine yer verilmesi gerekmektedir. İlköğretim çağındaki çocukların bu metinleri severek okuduğu görülmüştür.

Öğrencinin okuldaki akademik başarısında anadilin önemi büyüktür. İlköğretim çağındaki çocukların anadilindeki bireysel farklılıklar görülebilir. Anadilinin inceliklerine hâkim oldukça öğrencinin konuşma, yazma, dinleme, okuma becerilerinde ilerleme görülecektir. Türkçe öğretimi de işte bu nedenle önemlidir. Kültürün nesilden nesile aktarılmasında, millî değerlerin kazandırılmasında, ulusal bilincin gelişmesinde, millî birlik ve beraberliğin sağlanmasında önemli rol oynamaktadır.

Türkçe öğretiminin amaçlarına ulaşabilmesi için ders kitaplarına hayvan masallarına yer verilmelidir. Türkçe ders kitaplarına bakıldığında hayvan masallarına sadece 6. Sınıf ders kitaplarında rastlanmıştır. Bu hayvan masallarının da La Fontaine ve Aisopos gibi batı kökenli olduğu görülmüştür. Oysa hayvan masallarının en güzelleri ülkemizde derlenmiştir. Bu çalışmada ülkemizde derlenen elli hayvan masalı tertip edilmiş ve çeşitli kazanımlarla ilgili etkinlikler hazırlanmıştır. Bizim görevimiz insan olmanın erdemlerini, milli değerlerimizi, anadilimizi sevdirecek kavratmak, tanıtmak ve bu şekilde gelecek kuşaklara aktarımını sağlamaktır. Bu çalışmamızın bu yönde yararlı olacağını düşünüyoruz.

SUMMARY

Human beings socialize with the values which the concepts gain in a wholeness of the language and so that they function some activities such as learning with the help of language, carrying out the things learnt, commenting on etc. Furthermore, with the help of the language; one has the ability to express himself and enrich the emotions, thoughts and images.

Mother tongue has a great importance for having an efficient communication and having a self actualization. Children first acquire the language in the family and then learn the details at school. Children recognize the words of language thanks to folk song, mania, lullaby, folk, poem, riddle, and clever reply which are explained and sung to them by the adults. At schools' curriculum it is necessary to give importance to folk literature types such as folk song, mania, lullaby, folk, poem, riddle and clever reply etc which will draw the children's attention and arouse interest in mother tongue . With the help of these, they will notice the beauty of the mother tongue. What is more, it is seen that the children in primary school times, read these texts by love.

Mother tongue is very important for the students' academic achievement. In primary school times, some individual differences can be seen in the mother tongue of the children. The students will make progress, in speaking, listening, reading and writing skills when they have a command of a language in the mother tongue thoroughly. For this reason; teaching of Turkish is of great importance. Besides, it has an important role in transferring culture, gaining moral values, developing national consciousness, providing National Unity and Solidarity.

In order to achieve the objectives of Turkish teaching, the fables must be taught in the course books. When the Turkish course books are examined, the fables are encountered only in the sixth class of course books. Most of these fables are western origin fables like Ezop and La Fontaine. Whereas the most beautiful fables are gathered together in our country. In this study, fifty fables which are gathered in our country are arranged and some activities about various acquisitions are prepared.

Our aim is making comprehended the virtues of being a human, our national values, endearing our mother tongue while comprehending, and in this way making transferred to next generations. We think that this study will be useful in this way.

GİRİŞ

Öğretimde içeriğin kazandırılmasında en önemli faktörlerden birisi dildir. Dilin kazanımı çeşitli etkinliklere bağlıdır. Bu etkinlikler öğrencilerin durumlarına göre değişir. Öğrencinin okuduğunu anlaması, yorumlaması, konuşması, yazması yani temel beceriler dil ile mümkündür.

Birey aileden aldığı eğitimle birlikte anadilini ve anadilinin inceliklerini öğrenmelidir. Sekiz yıllık eğitim sürecinde Türkçe öğretiminin amaçları çocuğun aileden aldığı eğitimin üzerine yenilerini inşa etmek, sorunlara yaratıcı çözümler üretmek, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmak, grup içinde çalışma cesaretine ve bilincine ulaştırmak, olay ve durumları kendi deneyimlerinden hareketle doğru olarak anlamalarını sağlamak, üretme ve araştırma tekniklerine katılmaktır. Bu amaçlar doğrultusunda öğrenciler dil sevgisi ve dil bilinci kazanarak kendilerini hayata ve geleceğe hazırlamaları sağlanacaktır.

Türkçe öğretim programının önemli bir kısmını da ders kitapları oluşturmaktadır. Ders kitapları öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmalıdır. Ders kitaplarında öncelikle anadilimizin zenginliklerini öğrenciye kavratılabilecek düzeyde metinler yer almalıdır. Metinler öğrencinin seviyesine uygun, ilgisini çekecek, derse etkin katılımını sağlayacak düzeyde olmalıdır.

İlköğretim çağındaki çocuklara bakıldığında bu çocukların daha çok halk edebiyatı ürünleri olan mâni, ninni, masal, destan, tekerleme, bilmece, hayvan masalları gibi türdeki yazıları ilgiyle ve sevecek okudukları gözlemlenmiştir. Bu türdeki eserlerde anadilimizin zenginliğini, örf ve âdetlerimizi, milli değerlerimizi öğrencilere kavratılabilecek düzeydedir. Fakat ders kitaplarına baktığımızda bu türdeki yazılara yeteri kadar yer verilmediğini görüyoruz.

Bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe Türkçe derslerinde halk edebiyatı ürünü olan hayvan masallarının değerlendirilmesi yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL BİLGİLER

I.1.DİL, ANADİLİ

Dil, en basit tanımı ile insanlar arasında iletişimi sağlayan doğal bir araçtır. İnsanlar düşündüklerini, duyduklarını, gördüklerini, duygularını ifade etmek için iletişim aracı olarak dili kullanırlar. İnsan dil sayesinde kazandıkları değerlerle birlikte sosyalleşir ve toplumla etkileşim halinde olur.

“Dilbilimciler bir toplumu oluşturan kişilerin düşünce ve duygularının o toplumda ses ve anlam bakımından geçerli ortak öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş bir sistem olarak tanımlanmıştır.”(Korkmaz 2001: 2)

Muharrem Ergin *“insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabî bir vasıta, kendine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessese”* şeklinde tanımlamıştır.(Ergin 2001: 3)

“Nasıl bir peteğin içini dolduran balda tabiattaki yüzlerce çiçeğin arı bedeninden süzölmüş özünü bulabiliyorsa, dilde de insan varlığının toplum içindeki binlerce yıllık yaşayışının zaman süzgecinden geçerek billûrlaşmış anlam ve özünü bulabilmekteyiz.” (Korkmaz 2001: 2)

Dil insanlar arasında iletişimi, anlaşmayı sağlamanın dışında kültürel, manevî değerlerimizin nesilden nesile aktarımını da sağlar. Bu kültürel aktarım ise anadilin önemini ortaya koymaktadır; çünkü kültürünü anadili sayesinde taşır. Bu yüzden dilin yabancı sözcüklerden arındırılması, korunup kolanması gerekmektedir.*“İnsanın çocukken ailesinde ve soyca bağlı olduğu topluluktan öğrendiği dil.”* (TDK 2005) Çocuk anadilini önce ailede kendilerine anlatılan, söylenen türkü, mani, ninni, masal, hikâye, bilmece, tekerleme gibi halk edebiyatı ürünleriyle öğrenir. Daha sonra sosyal çevrede, okulda insanlarla etkileşimde bulunarak anadilini zenginleştirir ve okuldaki akademik başarısı da artacaktır. Dil;

öğretimde içeriğin kazandırılmasında en önemli faktörlerden birisidir. Dilin kazanımı çeşitli etkinliklere bağlıdır. Bu etkinlikler öğrencilerin durumlarına göre değişmektedir. Öğrenciler dil aracılığıyla kendilerini ifade edebilmekte çeşitli bilgi kaynaklarına ulaşarak duygu, düşünce, hayal dünyalarını zenginleştirmektedirler.

I. 2. Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları:

Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve anayasada ifadesi bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik; lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak geliştirmek;

Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek.

İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

I. 3. Türkçe Öğretimi

Dil bireyin tüm akademik yaşantısını biçimlendiren bir olgudur. İlköğretimden başlayarak tüm eğitim basamaklarında ve daha sonra da bir yetişkin olarak sürdüreceği yaşamındaki başarısında temel belirleyicilerden birisidir anadili. Okullarda anadili öğretiminde temel alınan dil ölçünlü dildir. Ölçünlü Türkçenin konuşulan ve yazılan biçimleriyle öğrencilere kazandırılması gerekmektedir. Birey, değişik bölgesel ve bireysel dil türü kullanabilir ama toplum içinde ölçünlü dil kullanılmalıdır. Çocuk hangi dil türünü edinmiş olursa olsun, okula başladığında ölçünlü dili düzenli bir biçimde öğrenecektir. Bu nedenle her birey kendi ulusunun bilimsel temellere dayalı anadili öğretimini almak zorundadır. Çünkü dil, toplum ve kültür içi içedir, birbirinden soyutlamak olanaksızdır. Atatürk de çağdaş toplumu yaratma, çağdaş toplumda ulus bilincini oluşturabilme, bu ulus bilinciyle kültürünü etkileyerek yeniden biçimlendirme sürecinde dilin önemi ve yerini kavramış, Türk toplumuna en uygun dilin Türkçe olduğunu vurgulamıştır. Böylece Cumhuriyet Dönemi ile birlikte gerçekleştirilen Türk Dil Devrimi ile konuştuğumuz anadilimiz Türkçe eğitim ve bilim dili olarak kabul edilmiştir.

Çağdaş toplum, çağdaş birey olabilme sürecindeki değişimlere ayak uydurabilmek etkili iletişim becerilerini kazanabilmeye bağlıdır. Daha açık bir anlatımla, birey, toplum ve ulus olarak birbirimizle etkileşmekte, pek çok konuda dünya görüşlerimizi, mesleki deneyimlerimizi paylaşmakta, tartışmaktayız. Tüm bu bilgi alış verişini anadilimizin dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak sınıflandırılan dört temel beceri alanı aracılığıyla gerçekleştiriyoruz. Dinleme ve okuma anadilinde anlama gücüne yönelik (alıcı dil) beceriler, konuşma ve yazma ise anlatım gücüne yönelik (verici dil) becerilerdir. Doğal olarak bu becerileri edindiğimiz oranda çağdaşlaşma sürecine ayak uydurabiliriz. O halde, Türkçe öğretimin temel amacı öğrencileri bu anadillerinin beceri alanlarında yetkinliğe ulaştırmaktır. İlerideki ünitelerde tanımları, işlevleri, önemleri, öğretimleri ayrıntı ile verilmiş olan bu becerilerin iletişimdeki işlevlerine kısaca göz atmak yararlı olur.

- **Dinleme**, işitsel olarak gelen mesajların yorumlanabilmesi amacıyla seçici dikkatin

oluşturulması sürecidir. Dinleme iletişim sürecinin alıcı yönüne yönelik bir etkinliktir. İletişim sürecinde bireyler kimi zaman konuşan, kimi zaman okuyan, kimi zaman dinleyen durumundadır. Bu bağlamda, kaynak bireyin kendi söylediklerini de dinleyip dönüt aldığı dolayısıyla alıcı yönünü hedeflediği unutulmamalıdır.

- **Konuşma**, bu bağlamda, kaynak birim tarafından mesajın tasarlanması, düzenlenmesi ve hedef birimin çözümleyip algılayabileceği sözel biçimle aktarılmasına yönelik beceridir. Konuşma düşüncelerimizin sözle anlatımıdır. Konuşma sürecinde sözcelerin sadece sesler aracılığıyla aktarımı söz konusu değildir, kendine özgü kural ve ilkeleri vardır. Doğru ve düzgün konuşarak etkili bir konuşmacı olabilmek için bu kural ve ilkeleri öğrenmek gerekir.

- **Okuma**, yazı (görsel yolla) aracılığıyla gelen mesajların alınıp, çözümlenmesi, algılanıp anlamlandırılmasına dayalı karmaşık bir beceridir. İletişimin alıcı yönünde anlama gücüne yönelik bir etkinliktir. Okuma becerisi, düşünme, anadili edinimi ve konuşma ile yakından ilintili olan bir üstdil becerisi olarak tanımlanmaktadır.

- **Yazma**, iletişim sürecinde kaynak bireyin mesajlarını yazı aracılığıyla göndermesine yönelik bir anlatım etkinliğidir. Yazma da okuma gibi, düşünme, anadil edinimi ve konuşma ile yakından ilintili olan üstdil becerisi olarak tanımlanmaktadır. Bu dört beceri alanının gelişimi öğrencinin tüm akademik ve yetişkinlik yaşantısını biçimlendirir. Bireyin iletişimsel yeterliği bu becerilerin kaynaşık gelişimiyle bağlıdır. Öyle ki, yukarıda sözü edilen dilin biçim, içerik ve kullanım bileşenlerinin kaynaştırılması bu becerilerin aracılığıyla kazanılmaktadır. Bu da son yıllarda kaynaşık (tümleşik) beceri adı altında dört temel beceriyi bütünleştirme süreci olarak algılanmaktadır. Çünkü bir becerinin gelişimi öteki becerinin gelişimini etkilemektedir. Dilbilgisi öğretimi, bu öğretim sürecinin çalışma alanı olarak düşünülebilir. Anadili öğretiminin amaçlarına anlama ve anlatma etkinlikleriyle ulaşılırken, bu etkinlikler dilbilgisi konularındaki yazım, söyleyiş, sözcük bilgisi, tümce kurma v.b. çalışmalarla bütünleşir, gelişir. Yine bu çalışmalar,

bir dönüt işlevi görerek öğrencilerin konuşma, yazma becerilerinin gelişimini de etkiler.

Özetle, dilin biçim, içerik ve kullanımının kazandırılması amaç, konuşma, yazma, okuma dinleme ise bu süreçte araç olan etkinlik alanlarıdır. Türkçe öğretimi için saptanan bu hedeflerin gerçekleştirilmesi büyük ölçüde öğrencinin çevreyle etkileşimine ve iletişimine bağlıdır. Diğer bir deyişle, etkili bir öğrenme- öğretmenin gerçekleşebilmesi için, ortamın iyi düzenlenmesi, öğretim etkinliklerinin iyi desenlenmesi ve öğretmen niteliğinin iyi olması gereklidir. Bu bağlamda, öğrencisine bilgi aktarımı yoluyla yeni davranışlar kazandırabilmeyi hedefleyen öğretmenin de etkili iletişimci özelliğine sahip olması, öğrencinin de bu bilgiyi almaya hazır olması gerekmektedir. Türkçe öğretmeni, araştırmacı, kaynaklara ulaşmayı bilen, kaynak ve kitap seçimini iyi yapabilen, Türkçeyi iyi konuşan, hızlı ve etkili okuyan, iyi yazabilen öğretmen olmalıdır. Öğrenme büyük ölçüde etkili iletişimin ürünü ise, bunun gerçekleşmesi öğretimi gerçekleştirecek öğretmenin dili kullanma becerisiyle bağımlıdır diyebiliriz.

I. 3. 1. TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİN AMAÇ VE İLKELERİ

1. Genel Amaçlar

İlköğretim okullarında Türkçe öğretiminin amacı, Milli Eğitimin temel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak şöyle sıralanabilir:

- Öğrencilere görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırmak.
- Onlara görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini ve düşündüklerini, tasarladıklarını söz ya da yazı ile doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığını kazandırmak.

- Öğrencilere Türk dilini sevdirmek, kurallarını sezdirmek, onları Türkçeyi gelişim süreci içinde bilinçli, özenle ve güvenle kullanmaya yöneltmek.
- Onlara dinleme, okuma alışkanlığı ve zevkini kazandırmak, estetik duygularının gelişmesine yardımcı olmak.
- Türlü etkinliklerle öğrencilerin sözcük dağarcığını zenginleştirmek.
- Onların ulusal duygusunu ve ulusal coşkusunu güçlendirmede kendi payına düşeni yapmak
Sözlü ve yazılı Türk ve dünya kültür ürünleri yoluyla Türk kültürünü tanıma ve kazanmalarında, Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, hayatı ve insanlığı sevmelerine yardımcı olmak.
- Onlara bilimsel, eleştirci, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırmada
Türkçe dersinin payına düşeni gerçekleştirmek.

2. Özel Amaçlar

Türkçe programında 6. 7. ve 8. sınıflar için yer alan özel amaçlar, anlama, anlatım, dilbilgisi ve yazı alt başlıkları altında yer almaktadır. Bu sınıflama doğrultusunda özel amaçlar aşağıdaki gibi ifade edilmektedir.

Anlama Gücüne Yönelik Özel Amaçlar (VI.-VIII. Sınıflar)

- Öğrencilerin edindikleri dinleme, izleme alışkanlık ve becerisini, düzeylerine uygun duygu ve düşünce ürünlerini, konuşmaları güncel yayınları anlayabilecek, eleştirebilecek ve onlardan yararlanabilecek ölçüde geliştirmek;
- Sesli ve sessiz okuma hızını arttırmak ve tekniğini kusursuz duruma getirmek;

- Sözcük dağarcığını, Türk Dil İnkılâbı ve çağdaş gelişimi doğrultusunda zenginleştirmek;
- Öğrencilere dipnot, dizin, sözlük, ansiklopedi, her türlü başvurma ve kaynak eserlerden yararlanma yeteneğini kazandırıp geliştirmek;
- Kitap sevgisini geliştirerek boş zamanlarını kitap okuyarak değerlendirme alışkanlığını kazandırmak;
- Dinleme, izleme, okuma ve anlama ile ilgili becerilerini, kaynaklara başvurarak içinde yaşadıkları yurdu, toplumu, dünyayı daha iyi tanımaları, sevmeleri için kullanabilme yöntemini kazandırmaktır.

Anlatım Gücüne Yönelik Özel Amaçlar (VI.-VIII. Sınıflar)

Öğrencilere kazandırılması amaçlanan beceri ve alışkanlıklar aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Herhangi bir konu üzerinde bir topluluk karşısında tekrarlara düşmeden ve yanlışlık yapmadan 5-10 dakika konuşabilme;
- Gereğine uygun olarak bir tartışmaya katılabilmek, bir toplantıyı yönetebilme;
- Konunun gereğine göre türlü yapıdaki cümleleri doğru olarak kurabilme;
- Yazım ve söz dizimi yanlış yapmadan yazabilme, noktalama işaretlerini yerli yerinde kullanabilme;
- Konuşmalarını ve yazılarını uygun bir plana göre geliştirebilme;
- Türkçe derslerindeki her türlü etkinliklere katılabilmek, varılan sonuçları anlatabilmek, açıklayabilme;

Gördükleri, bildikleri bir yeri, bir olayı, bir canlıyı, bir kimseyi vb. anlatabilme, tanıtabilme, bunlar hakkındaki duygu ve düşüncelerini açıklayabilme;

- Okunan bir kitap, dinlenen müzik parçası, gezilen bir sergi, izlenen bir film, bir oyun, bir maç vb. üzerine açıklamalarda, eleştirmelerde bulunabilme; yargıya varabilme;

- Türlü konularda tasarladıklarını ve düşündüklerini anlatabilme; (ileriki öğrenimi ya da hayatı, yurt ve dünya sorunları ile ilgili).

- Toplantı programlarını, düzenleyebilme kararlarını yazabilme, bu konularda bildiriler, duyurular hazırlayabilme, sonuçları rapora bağlayabilme;

- Sözcük grupları, atasözü, özdeyiş, deyim vb. açıklayabilme;

- Çeşitli derslerle ilgili açıklama ve raporları saptayabilme, özet çıkarabilme, not alabilme;

- Günlük hayatta geçerli yazışmaları yapabilme;

- Sözlü ve yazılı sanat etkinliklerine katılabilme, varsa bu alanlardaki yeteneklerini geliştirebilme;

- Her zaman, her türlü kalemle okunaklı, işlek, güzel ve düzenli bir el yazısıyla yazabilme, beceri ve alışkanlıklarını kazandırmaktır.

Dilbilgisi Özel Amaçları (VI.-VIII. Sınıflar)

Dilbilgisi alt başlığında öğrencilere bilinçle şu davranışların kazandırılması amaçlanmaktadır.

- Anlamlarına göre cümleleri, cümle içinde sözcükleri doğru vurgulayabilme;

- Sözcüklerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını kavrayabilme, deyimleri anlayabilme;
- Sözcükleri gerçek, mecaz, terim anlamlarında ve sestış, anlamdaş, karşıt anlamlı kelimeleri, deyimleri anlatma etkinlikleri içinde doğal olarak kullanabilme;
- Büyük ve küçük ses uyumlarını kavrayıp uygulayabilme;
- Sözcük türlerini cümle içindeki anlamlarına ve görevlerine göre tanıyabilme ve doğal olarak kullanabilme;
- Sözcüklerin yapısı ve dilimizin özelliği olan kelime türetme yollarını kavrayabilme;
- Sözcükleri, takıları doğru anlayabilme ve yazabilme;
- Noktalama işaretlerini tam ve doğru olarak kullanabilme;
- Fiil kiplerini, basit ve bileşik zamanlı biçimlerini, çatılarını, ek fiilleri, yardımcı bileşik fiilleri, fiilimsileri cümle içinde kavrama ve doğru kullanabilme;
- Cümlelerde öğelerin sıralanışını, sıralanışa göre anlam değişikliğini kavrayabilme ve buna göre cümle kurabilme;
- Cümle türlerini (anlamlarına, yapılarına, yüklemelerine ve öğelerinin sıralanışına göre) öğrenebilme;
- Cümlelerin görevlerini kavrayabilme; davranışlarını kazandırmak;

Bir önceki sınıflarda kazandıkları davranışları pekiştirmektedir.

Yazı Özel Amaçları (VI.-VIII. Sınıflar)

Yazı programları yeniden düzenleninceye kadar eski programlar, sınıf ve Türkçe

öğretmenlerince amacına ve yöntemine uygun olarak, öğrencilere, işlek (okunaklı, çabuk yazılabilen, güzel ve kişisel özellikleri olan) bir yazıyla yazma alışkanlığı kazandırılacak biçimde yürütülmelidir. Bu amaçlar şöyle ifade edilmektedir:

- Öğrencilerin ilkokulda öğrendikleri el yazısını daha işlek, daha okunaklı, daha hızlı ve daha güzel kılmak.
- Anlatım aracı olan el yazısı yanında bir sanat bölümü olan güzel yazıya da yer vermek, ilkokulda başlanan sanat yazısını geliştirmek ve çeşitlendirmek. Türkçe programında yer alan genel ve özel amaçlar incelendiğinde ortaya çıkan sonuç ve ulaşılmak istenen nokta
- Anlama gücünün geliştirilmesi,
- Anlatım beceri ve alışkanlığının kazandırılması,
- Dinleme ve okuma alışkanlık ve zevkinin verilmesi,
- Sözcük dağarcığının geliştirilmesi,
- Dilbilgisi kurallarının kavratılması,
- Dil, sevgi ve bilincinin uyandırılması,

olduğu görülmektedir.

Türkçe programında amaçların dikey sınıflaması yapılırken Milli Eğitimin, öğretim düzeyinin ve dersin amaçları belirlenmiş; ancak yatay sınıflamada dört temel dil becerisini geliştirmeyi ya da bilişsel, duyuşsal, devinişsel alana uygun sistematik bir yaklaşımı merkez alan bir sınıflamaya gidilmemiştir. Bunun yerine Türkçe öğretim

programındaki amaçlar yatay sınıflama açısından anlama, anlatım, dilbilgisi ve yazı temellerine oturtulmuştur.

I.3.2.PROGRAMIN UYGULANMASINDA ÖĞRETMENİN ROLÜ

Öğretmen;

- Öğrenci merkezli etkinliklere yer verir. Belirleyeceği etkinliklerin uygulanmasında öğrenciyi etkin kılar. Etkinlikleri değerlendirmek üzere çalışma kâğıtları hazırlar.

- Öğrencileri ile yapıcı iletişim kurar.

- Öğrencilerin yazılı ve sözlü ifadelerinden hareketle rehberlik servisi ile iş birliği yapar.

- Öğrencilerin seviyelerine uygun kitaplardan oluşan bir liste düzenler ve listeyi günceller.

- Dersine girdiği öğrenci grubunun gösterdiği gelişim ile ilgili bilgi edinir.

- Öğrencilerin Türkçe dersinde başarılı olabilmesi için onlarla birlikte bir çalışma planı hazırlar, öğrencileri plana uyma konusunda okul içinde ve dışında takip eder.

- Okuduğu kitaplardan kişisel ve kültürel gelişimi sağlayıcı nitelikte olanları tanıtmak, diğer öğretmen ve velilerle paylaşmak amacıyla sunum yapar.

- Okul içerisinde öğrencilerin iletişimlerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmasını takip eder.

Aile ile İş Birliği

Dilin dört temel becerisi olan dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazmanın geliştirilmesinde, okuldaki öğrenme ve öğretme etkinliklerinin yanında, ailenin bu konuda bilinçli olarak hareket etmesi de önemlidir. Bu nedenle öğretmen, aile ile iş birliği yaparak dilin güzel ve bilinçli kullanılması amacıyla aileyi yönlendirmeli ve birlikte hareket etmek için gerekli önerilerde bulunmalıdır.

Öğretmen;

- Evde izlenen televizyon programlarında seçici olunması konusunda aileyi yönlendirir, önerilerde bulunur.
- Seslerin söylenişi ile ilgili bozukluk olup olmadığı konusunda -öncelikle rehberlik ve araştırma merkezlerinden yararlanarak- öğrencilere artikülasyon testi yapılmasına rehberlik eder ve artikülasyon çeşidi, hatalı seslerin sayısı ve hatalı sesin başta , sonda ya da ortada mı olduğu hakkında bilgi alır.
- Okulda yapılan her türlü etkinliğe ilgi göstermeleri, çocuklarına hediye alırken kitapları da tercih etmeleri konusunda aileleri yönlendirir.
- Öğrencilerin ödevlerine ve çalışmalarına nasıl yardımcı olacakları konusunda ailelere bilgi vererek birlikte hazırlanan çalışma planının uygulanmasını sağlar.
- Çocuğa öz güven kazanma ve kendini ifade etme konusunda fırsat vermeleri için aileleri yönlendirir. Çeşitli sorularla çocuğun konuşmasının sağlanabileceğini; ayrıca soru sormak veya herhangi bir konuda konuşmak istediğinde, onu dinlemek için mutlaka zaman ayrılması gerektiğini, bütün bunların dil becerilerinin gelişmesine katkıda bulunacağını vurgular.
- Çocukların kitap okumayı alışkanlık hâline getirmeleri için öncelikle aile büyüklerinin kitap okuyarak çocuklarına örnek olmaları, birlikte kitap okuma saatleri düzenlemeleri, kütüphanelere gitmeleri ve evde kitaplık oluşturmalarının önemini belirtir.
- Ailelere, beklentilerine yönelik olarak, öğrencilerin dil becerilerinin gelişmesi ile ilgili durum değerlendirme anketi uygular. Elde ettiği veriler doğrultusunda çözüm önerilerinde bulunur.

Genel Amaçlar

Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

1. Dilimizin, millî birlik ve bütünlüğümüzün temel unsurlarından biri olduğunu benimsemeleri,
2. Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmeleri,
3. Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmaları,
4. Anlama, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, yorumlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmeleri,
5. Seviyesine uygun eserleri okuma; bilim, kültür ve sanat etkinliklerini seçme, dinleme, izleme alışkanlığı ve zevki kazanmaları,
6. Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,
7. Yapıcı, yaratıcı, akılcı, eleştirel ve doğru düşünme yollarını öğrenmeleri, bunları bir alışkanlık hâline getirmeleri,
8. Bilgiye ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanmaları, bu araçlardan gelen mesajlara karşı eleştirel bakış açısı kazanmaları ve seçici olmaları,
9. Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımaları,
10. Hoşgörülü, insan haklarına saygılı, yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olmaları ve çözümler üretmeleri,
11. Millî, manevî ve ahlâkî değerlere önem vermeleri ve bu değerlerle ilgili duygu ve düşüncelerini güçlendirmeleri amaçlanmaktadır.

Temel Beceriler

Temel beceriler, öğrencilerin dil becerilerindeki gelişimleriyle bağlantılı, yatay olarak bir yılın sonunda, dikey olarak da sekizinci sınıfın sonunda kazanacakları ve hayat boyu kullanacakları temel becerilerdir. Türkçe Öğretim Programı içerdiği kazanımlarla bu temel becerilerin gelişmesini sağlayacaktır. Programla ulaşılmaması beklenen temel beceriler şunlardır:

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
- Eleştirel düşünme
- Yaratıcı düşünme
- İletişim kurma
- Problem çözme
- Araştırma
- Karar verme
- Bilgi teknolojilerini kullanma
- Girişimcilik

1. 3. 3. Öğrenme Alanları

Türkçe Dersi Öğretim Programı, “okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma öğrenme alanları ile dil bilgisinden oluşmaktadır. Bu öğrenme alanları hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle bir bütünlük içerisinde ele alınmış ve ilişkilendirilmiştir.

1. 3. 3. 1. Dinleme/İzleme

Dinleme/izleme, iletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından biri olup verilen iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir. Görsel ve işitsel araçların hayatın her alanında giderek yaygınlaşması ve bu araçların eğitimde kullanılması etkili bir dinleme/izleme eğitimi gerekli kılmaktadır. Bu becerinin geliştirilmesiyle, öğrencilerden dinlediklerini/izlediklerini sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişkilendirme, eleştirme ve bunlarla ilgili çıkarımlarda bulunma gibi üst becerileri gerçekleştirmesi beklenmektedir.

Programda dinleme/izleme öğrenme alanı; öğrencilerin iyi bir dinleyici/izleyici olabilmesine yönelik olarak hazırlanmış düzeye uygun kazanımlar ile bu kazanımları hayata geçirmeye yönelik etkinliklerden oluşmaktadır. Programın bu bölümü “dinleme/izleme kurallarını uygulama, anlama ve çözümleme, değerlendirme, söz varlığını zenginleştirme, etkili dinleme/izleme alışkanlığı kazanma” amaçlarından oluşmaktadır. Öğrencilerin düzeylerine yönelik olarak hazırlanan kazanımların, uygun etkinliklerle desteklenerek uygulanması, öğrencilerin etkili iletişim kurmalarını ve toplum hayatına aktif birer dinleyici/izleyici olarak katılmalarını sağlayacaktır. Aşamalı bir süreç izleyen bu sıralamanın takip edilmesi, dinleme/izleme etkinliklerinin amacına ulaşmasını, öğrencinin toplum hayatına aktif bir dinleyici/izleyici olarak katılmasını sağlayacak, öğrencilerin iletişim kurma yeteneklerini geliştirecektir.

Dinleme/izleme sürecinin amacına ulaşabilmesi için yapılan tüm dinleme/izleme etkinliklerinin değerlendirilmesi gereklidir. Bu amaçla programda, öğrencilerin kullanacağı değerlendirme ölçütleri ile yapılan etkinlikleri değerlendirmeye yönelik formlar yer almaktadır. Bu formların kullanılması dinleme/izleme sürecini verimli kılacak ve öğretmene nesnel bir değerlendirme imkânı sağlayacaktır.

DİNLENECEK/İZLENECEK MATERYALLERİN İÇERİĞİNDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

1. Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
2. Millî, kültürel ve ahlâkî değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.
3. Siyasî kutuplaşmalara ve ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
4. Öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğeler yer almamalıdır.

5. İnsan hak ve özgürlüklerine, insanî değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır.
6. Dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
7. Öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
8. İşlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
9. Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtmalıdır.
10. Dinleme metinlerinde, metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.
11. Aynı temada birden fazla dinleme/izleme materyaline yer verilecekse bunları türleri farklı olmalıdır.
12. Öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
13. Öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.

1. 3. 3. 2. Konuşma

Konuşma; bireyin sosyal hayatında iletişim kurmasını, bilgi ve birikimlerini paylaşmasını, duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini ifade etmesini sağlayan en etkili araçtır. Programda, konuşma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin Türkçenin estetik zevkine vararak ve zengin söz varlığından faydalanarak kendilerini doğru ve rahat ifade edebilmeleri, sosyal hayatta karşılaştıkları sorunları konuşarak çözebilmeleri, yorumlayıp değerlendirebilmeleri amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla programdaki konuşma etkinlik örneklerinde; birikimlerden, çeşitli görsel ve işitsel materyallerden yararlanma, düşüncelerini mantık akışı ve bütünlük içinde sunma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflandırma, değerlendirme, özetleme gibi anlamayı ve zihinsel becerileri geliştirici çalışmalara yer verilmiştir.

Türkçe Öğretim Programı'nda, konuşma öğrenme alanına yönelik olarak “konuşma kurallarını uygulama, sesini ve beden dilini etkili kullanma, hazırlıklı konuşmalar yapma, kendi konuşmasını değerlendirme, kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanma” amaçlarına yönelik kazanımlara yer verilmiştir.

Konuşma öğrenme alanı, öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmaları, iş birliği yapmaları, ortak karar vermeleri ve karşılaştıkları sorunları çözmeleri açısından da önemlidir. Bu nedenle öğretmenin konuşma etkinliklerinde öğrencilerin her birinin ayrı ayrı söz almalarını sağlayarak, onları bu çalışmalara katması gerekmektedir. Hayatın her alanında doğru, güzel, etkili konuşan ve konuşulanları doğru anlayıp yorumlayan bireylerin yetiştirilmesi, onların diğer dil becerilerinde de başarılı olmalarına bağlıdır. Bu nedenle konuşma öğrenme alanının okuma, yazma ve dinleme/izleme öğrenme alanlarıyla desteklenmesi gerekmektedir.

Konuşma öğrenme alanını değerlendirme aşamasında, öncelikle öğrencilerin kendilerini veya birbirlerini değerlendirmeleri, hedeflenen kazanımların daha da kalıcı olmasını sağlayacak, öğrencilerin konuşmayla ilgili yeteneklerini geliştirecektir.

1. 3. 3. 3. Okuma

Okuma, ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir. Okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlar. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine alır. Programda okuma öğrenme alanıyla, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri amaçlanmıştır.

Programda, okuma becerisini geliştirmek amacıyla çeşitli etkinliklere yer verilmiştir. Etkinliklerde kullanılacak metinlerin, Türkçeyi bütün zenginlikleriyle ve doğru bir şekilde yansıtması ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle derslerde işlenecek metinlerin taşınması gereken özellikler programda belirtilmiştir. Programda

yer alan okuma öğrenme alanında; okuma kuralları, okunan metinlerin anlaşılması ve çözümlenmesi, anlamlandırılması, okunan metinlerin değerlendirilmesi ve okumanın bir alışkanlık hâline dönüştürülmesine yönelik olarak çeşitli kazanım ve etkinliklere yer verilmiştir. Bununla birlikte, söz varlığını zenginleştirmeye ve araştırmaya yönelik olarak verilen başlıklar, bütün dil becerilerini kapsayan bir önem arz etmektedir.

Okuma becerisinin hayatın bütün aşamalarına yayılan bir alışkanlık hâline getirilmesi amacıyla hazırlanan etkinlik örnekleri ve formları, hem okuma sürecinin değerlendirilmesine hem de öğrencilerin dil gelişimini izlemeye yardımcı olacaktır.

OKUMA METİNLERİNDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

1. Metinler, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
2. Metinlerde millî, kültürel ve ahlâkî değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.
3. Metinlerde ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
4. Metinlerde öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğeler yer almamalıdır.
5. Metinlerde insan hak ve özgürlüklerine, demokratik değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır.
6. Metinler, dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.

7. Metinler kitapların yanı sıra, dergi, gazete, ansiklopedi, ansiklopedik sözlük, resmî İnternet siteleri ile basılı materyallerin çevrim içi sunumlarından seçilebilir. Aynı kaynaktan ikiden fazla metin alınmamalıdır.
8. Metinler, öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
9. Metinler, işlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
10. Metinler, Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtan eserlerden seçilmelidir.
11. Metinler; dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
12. Şiir türündeki metinler öğrenci seviyesine uygun, şiir dilinin özelliklerini yansıtan, söz varlığını zenginleştiren, türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
13. Metinlerde tutarlılık ve bütünlük olmalıdır.
14. Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.
15. Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
16. Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikler taşımalıdır.
17. Metinler, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.
18. Metinler, öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacına yönelik olarak farklı yazar ve şairlerden seçilmelidir.

19. Metinler, yazar ve şairlerin yalnızca edebî yönlerini ön plana çıkarmalıdır.
20. Metinler, öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.
21. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/2'si bütün hâlinde alınmalıdır. Şiirlerin bütün hâlinde alınması esastır. Şiir dışında bütün hâlinde alınan metinlerde eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler varsa -metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla bir cümle, cümlelerin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla beş kelime- çıkarılmalıdır.
22. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/3'ünde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.
23. Her metin, öğrencinin söz varlığını zenginleştirecek yeni öğrenilecek söz ve söz gruplarına yer vermeli; ancak bu oran metni oluşturan kelimelerin yüzde beşini geçmemelidir.
24. Yıl içinde -dinleme metinleri de dâhil olmak üzere- bir yazardan ikiden fazla metin işlenmemelidir.
25. Tek yazarlı ya da birden çok yazarlı ders kitaplarında yazarlar tarafından yazılan ya da hazırlanan metin sayısı ikiye geçmemelidir.
26. Ders kitabındaki metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyaller (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) in yanı sıra atasözü, özdeyiş, duvar yazısı veya sloganlarla desteklenebilir.
27. Ders kitabında temaları destekleyen serbest okuma metinlerine yer verilebilir.

28. Romandan, tiyatro metninden, biyografik ve otobiyografik eserlerden alınan bölüm kendi içinde bütünlük taşımaktadır.

1. 3. 3. 4. Yazma

Yazılı anlatım, bireyin kendini doğru ve amacına uygun olarak ifade etmesinde ve iletişim kurmasında en etkili araçlardan biridir. Türkçe Öğretim Programı'nda yazma becerisinin geliştirilmesiyle; öğrencilerin duygu, düşünce, hayal, tasarı ve izlenimlerini dilin imkânlarından yararlanarak ve yazılı anlatım kurallarına uygun şekilde anlatmaları, yazmayı kendini ifade etmede bir alışkanlığa dönüştürmeleri ve yazma yeteneği olanların bu becerilerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Uzun bir süreç isteyen yazma becerisinin kazanılması ve istenen amaçlara ulaşılması, ancak çeşitli ve özendirici yazma uygulamalarıyla mümkün olur.

Yazma becerisinin bilgi, birikim ve dili etkili kullanmayı gerektirdiği göz önüne alınarak bu sürecin dinleme/izleme, konuşma, okuma ve dil bilgisi etkinlikleriyle de desteklenmesi gerekmektedir. Hikâye, roman, şiir gibi türlerde ürün vermek, bireysel yetenek ve yaratıcılık gerektirse de öğrencilerin duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini doğru, açık, anlaşılır ve yazma kurallarına uygun şekilde anlatmaları yazma tekniğine uygun bilgi ve beceriler kazandırılarak sağlanabilir. Bu düşünceden hareketle programda yazmayla ilgili olarak yazma kurallarını uygulama, planlı yazma, farklı türlerde metinler yazma, kendi yazdıklarını değerlendirme, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma, yazım ve noktalama kurallarını kavrama ve uygulama" ile ilgili amaçlara yönelik kazanımlar yer almaktadır. Öğretmen, farklı yöntemlere uygun etkinliklerle yazmayı öğrenciler açısından zevkli hâle getirerek yazma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olmalı, öğrencilerin hangi türlerde yazmaya yetenekli olduğunu belirleyerek onları başarılı olduğu türlerde yazmaya yönlendirmelidir.

Yazma çalışmalarının istenen amaçlara ulaşabilmesi, yapılan etkinliklerin değerlendirilmesiyle mümkündür. Programda, öğrencinin kendi yazdıklarını değerlendirme ölçütlerine yer verilerek yalnızca öğretmenin değil, öğrencinin kendisinin ve arkadaşlarının da bu sürece katılması amaçlanmıştır. Bu tutum

öğrencilerin eleştirme, değerlendirme ve yorumlama becerilerinin geliştirilmesine de yardımcı olacaktır.

Bitişik eğik yazı öğretimi, ilk okuma yazma öğretimiyle birlikte başlayıp ilk sınıflarda kazandırılacağından 6, 7 ve 8. sınıflarda bitişik eğik yazı için bir zaman dilimi ayrılmayacaktır. Ancak öğrencilerin bütün derslerde, bitişik eğik yazıyı işlek ve güzel kullanmalarına özen göstermeleri sağlanmalıdır.

1. 3. 3. 5. Dil Bilgisi

Dil bilgisi; bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma öğrenme alanlarını destekleyen kurallar bütünüdür. Öğrenci açısından Türkçenin yapısını oluşturan ve işleyiş kurallarını tanımlayan bilgilere sahip olmak oldukça önemlidir ancak daha da önemli olan bu kuralların konuşma, yazma, dinlemeyle ilgili dil etkinliklerinde uygulanmasıdır. Dolayısıyla dil bilgisi öğretimi kuramsal bilgilere değil, uygulamaya dayanmalıdır. Bu amaçla dil bilgilerinin öğretiminde, kuralların verilmesinin yanında, bu kuralların kelime, cümle ve metin düzeyindeki uygulamaları amaçlanmıştır.

Programda, Türkçenin kurallarıyla ilgili kazanımlar, öğrencilerin düzeylerine uygun olarak ve aşamalı bir biçimde verilmiştir. Dil bilgisinde kolaydan zora ilerleyen bir sıra izlenmiş olup konuların birbiriyle olan ilişkileri gözetilmiştir. Türkçeye ilgili kural ve bilgilerin örneklerden hareket edilerek verilmesi daha doğru olacaktır. Derslerde konularla ilgili farklı uygulama örneklerinin yer aldığı çalışma kâğıtlarının kullanılması ve konuların görsel materyallerle desteklenmesi öğrenimi kolaylaştıracaktır. Ayrıca dil bilgisi konularının anlama olan katkısına özellikle dikkat edilmesi, konuların birer beceriye dönüşmesine yardımcı olacaktır. Bu bağlamda konuların konuşma ve yazma becerileriyle ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Dil bilgisiyle ilgili kazanımların değerlendirilmesinde, kuralların metin veya cümle bütünlüğü ve bağlamı içerisinde ele alınması, diğer becerileri desteklemesi açısından oldukça önemlidir.

1. 4. Öğrenme ve Öğretme Süreci

Türkçe Dersi Öğretim Programı, öğrencinin birikim, beceri ve gelişimlerini göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup, bütün kazanım ve etkinlikler bu açıdan ele alınmıştır. Bu nedenle programda, öğrenme etkinlikleri bir bütünlük içinde değerlendirilmiş, öğrencinin katılımını gerektiren uygulamalara yer verilmiştir. Bu uygulamalar; bireysel farklılıklara duyarlı, bağımsız veya grup içinde öğrenmeyi özendiren, öğretim etkinliklerini okul dışına da taşıyan bir nitelik göstermektedir.

Program, öğrencilere Türkçeye ilgili bilgi ve becerileri kazandırmanın yanında, onların yeni bilgi ve çözümler üretmeyi alışkanlık hâline getirmelerini de amaçlamaktadır. Bu nedenle öğrenciler bütün öğretim etkinliklerine etkin olarak katılmakta, öğretmen ise bu süreç içinde öğrenciyi yönlendiren, ona yardımcı olan ve kendini geliştirmesinde yol gösteren bir rehber konumundadır. Bu çerçevede;

- Öğrenciler, karşılaştıkları sorunlara bireysel veya grup olarak yaratıcı çözümler üretir, bu bilgi ve deneyimlerini geliştirerek sosyal çevreleriyle paylaşır.
- Öğrenciler, bağımsız olarak öğrenmeyi, çeşitli araştırma teknikleriyle bilgiye ulaşmayı, değerlendirmeyi, sorgulamayı ve yorumlamayı hayatının bütün safhalarında bir alışkanlık hâline getirir.
- Öğretmen, öğrenme sürecinde öğrencilerin karşılaştığı zorluklarda onlara yardımcı olur ve yapıcı eleştirilerle onları yönlendirir.
- Öğretmen, öğrenme sürecinin her aşamasında öğrencilerin ürünlerini dikkate alır ve onları destekler.
- Öğretmen, öğrencilerin öğrenme etkinlikleri içindeki gelişimlerini izler, değerlendirir, onları kendilerini değerlendirmeye özendirir.

- Dil becerileri bir bütünlük ve devamlılık gösterdiğinden, öğretmen öğrencilerin aileleriyle iş birliği içinde olmalı, okul dışında da bu becerilerin geliştirilmesini sağlayıcı etkinlikler düzenlemelidir.

Öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencilerin etkinliklere istekle katılmaları, ilgi ve dikkatlerini canlı tutmaları, kendilerini tarafsız gözle değerlendirebilmeleri ancak öğrendiklerini hayata aktarabilmeleriyle mümkün olacaktır. Bu nedenle bütün öğretim süreçlerinin hayata dönük olması amaçlanmıştır, değerlendirmede tutum ve davranışlardaki gelişmeler de dikkate alınmıştır.

6, 7 ve 8. SINIFLARDA YER VERİLMESİ GEREKEN TÜRLER

6. Sınıfta; şiir, hikâye, anı, masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup

7. Sınıfta; şiir, hikâye, anı, deneme, tiyatro, sohbet (söyleşi), gezi yazısı, biyografi

8. Sınıfta; şiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri, destan türlerinde metinlere mutlaka yer verilmelidir. Bu türler dışındaki türlerde de metinlere yer verilerek öğrencilerin farklı türden metinlerle karşılaşması sağlanmalıdır.

Ders kitaplarında işleniş verilen 4 metin dışında 2 ek metne yer verilmelidir. Bu metinler, öğretmenin isteğine bağlı olarak ve etkinlikleri öğretmen tarafından düzenlenerek işlenebilecektir. Temada verilen diğer metinlerle aynı türde olabilecek bu metinlerin türü birbirinden farklı olmalıdır.

Her temada iki olaya, bir düşünceye dayalı metne yer verilmelidir. Altı temadan en az dördünde şiir türünde metin yer almalıdır.

TEMALAR

ANA TEMA	ALT TEMALAR
Sevgi	İnsan sevgisi
	Aile sevgisi
	Vatan sevgisi

	Millet Sevgisi
	Bayrak sevgisi
	Dil sevgisi
Millî Kültür	Geleneksel sanatlarımız
	Türk büyükleri
	Türk müziği
	Zanaatlar
	Seyirlik oyunlar
	Spor
	Oyunlar
	Bayramlar
Toplum Hayatı	Medeniyet
	Birey ve toplum
	Yardımlaşma
	Komşuluk ilişkileri
	Küreselleşme
	Dayanışma
	Dostluk
	Konukseverlik
Okuma Kültürü	Okuma sevgisi
	Okuma alışkanlığı
	Kitaplar
	Sürelî yayınlar
	Kütüphaneler

İletişim	İnsanlarla iletişim
	Uluslararası iletişim
	Kültürel iletişim
	Bilgi iletişimi
	Aile iletişimi
	Öğrenci öğretmen iletişimi
	Diğer canlılarla iletişim
	Kitle iletişim araçları
	İletişim becerileri
Hak ve Özgürlükler	Bireysel haklar
	İnsan hakları
	Eğitim hakkı
	Çocuk hakları
	Hasta hakları
	Hakkını savunma
	Özgürlükler
Kişisel Gelişim	Kendini tanıma
	Kendine saygı
	Kişilik tipleri
	Empati
	Sorumluluk
	Sosyal gelişim
	Olumlu düşünme
	Meslek seçimi

	Karar verme
	Başarı
	Girişimcilik
	Öz eleştiri
Bilim ve Teknoloji	İletişim araçları
	Bilgisayar
	Buluşlar
	Teknoloji ve hayat
Alışkanlıklar	Alışkanlık ve insan
	İyi alışkanlıklar
	Kötü alışkanlıklar
	Sağlıklı yaşama
	Spor
Zaman ve Mekân	Odamız
	Evimiz
	Sınıfımız
	Okulumuz
	Şehirler
	Ülkeler
	Zaman planlaması
	Geçmiş, şimdi, gelecek
	Çevremiz
	Umut

Duygular	Mutluluk
	Heyecan
	Korku
	Kaygı
	Üzüntü
	Yalnızlık
	Özlem
	Sitem
	Veda
	Kıskançlık
	Bağışlama
	Takdir etme
	Beğenme
	Mizah
	Doğa ve Evren
İklim	
Doğa olayları	
Canlılar	
Doğadaki fiziksel değişiklikler	
Doğal afetlerden korunma	
Çevrenin korunması	
Manzaralar	
Kar	
Yağmur	

	Yıldızlar
	Renkler
	Gezegenler
	Dünya
	Yeryüzü ve uzay
Güzel Sanatlar	Sinema
	Tiyatro
	Resim
	Müzik
	Fotoğraf
	Mimarî
	Heykel
	Dans
Kavramlar ve Çağrışımlar	Rüya, düş, hayal
	Oyun ve eğlence
	Harfler ve sayılar
	Estetik zevk
	Güzellik
	Zıtlıklar
	Önce, şimdi, sonra

1. Her temada farklı türlerden en az üç okuma, bir dinleme/izleme metnine/materyaline yer verilir. Dinleme metinleri öğretmen kılavuz kitabında yer almalıdır.
2. Seçilen konu veya temanın farklı yönlerinin ele alındığı metinler işlenir.

3. Dinleme/izleme metni, okuma metinlerinde ele alınan alt temalardan biriyle bağlantılı olabilir.
4. Her sınıfta biri zorunlu Atatürk teması olmak üzere 6 ana tema ele alınır.
5. 6. sınıfta “Sevgi”, 7. sınıfta “Millî Kültür”, 8. sınıfta “Toplum Hayatı” zorunlu ana temalardır. Zorunlu temalar diğer sınıflarda da işlenebilir.
6. Ana temalar altında belirtilen alt temalar zenginleştirilebilir.
7. Temalara içeriği yansıtmak kaydıyla programda belirtilen adlar dışında özgün adlar verilebilir.

1. 5. YÖNTEM VE TEKNİKLER

1. 5. 1. DİNLEME/İZLEME

KATILIMLI DİNLEME

Amaç: Dinleme sürecinde zihinde oluşan soruların konuşmacıya iletilerek dinlenenlerin daha iyi kavranmasıdır. Dinlenenlerin ve soruların konuşmacıya yansıtılarak karşısındakine dinlediğini hissettirme, konuşmacının rahatlamasını ve iletişimin amacına ulaşmasını da sağlar.

Uygulama: Dinleme sırasında başka bir işle uğraşmamak ve konuşmacı ile göz teması kurmak gereklidir. Konuşmacıdan anlatılanlara açıklık getirmesini istemek, konuşmacının sözlerini ve duygularını geri yansıtmak, fikir ve duygularını özetlemek bu uygulamada yapılacaklardır.

Uygun yerlerde konuşmacının sözleri özetlenmeli veya söylenmek istenen geri bildirimle verilmelidir.

Dinleyici, konuyu daha iyi anlamak, istekte bulunmak veya karmaşık bir probleme çözüm sunmak amacıyla da konuşmacıya sorular sorabilir. Böyle durumlarda not alınarak veya araya girilerek “Söylediklerinizi tam olarak anlayamadım. Daha açık söyler misiniz?” gibi açıklama soruları sorulabilir.

KATILIMSIZ DİNLEME/İZLEME

Amaç: Dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin dinledikleri üzerinde düşüncelerini sağlayarak zihinsel faaliyetlerini etkin kılmaktır.

Uygulama: Dinlenen metnin bir süreçten mi bahsettiği, yoksa bir açıklama mı getirdiği belirlenir. Metnin türüne ve metinden elde etmek istenilenlere uygun olarak zihinde “Kim, ne, nereye, ne zaman, nasıl?” gibi sorulara cevap bulmaları için öğrenciler yönlendirilir.

NOT ALARAK DİNLEME/İZLEME

Amaç: Dinlenenlerin/izlenenlerin daha kolay anlaşılmasını ve hatırlanmasını sağlamaktır.

Uygulama: Öğrencilerden dinleme/izleme amaçlarına göre notlar almaları istenir. Not alınırken dikkat etmeleri gereken noktalar (ana fikrin, önemli ifadelerin, güzel sözlerin not alınması; özgün ifadelerin kullanılması vb.) hatırlatılır. Öğrencilere not alabilecekleri çalışma kâğıtları verilir.

KENDİNİ KONUŞANIN YERİNE KOYARAK DİNLEME/İZLEME (EMPATİ KURMA)

Amaç: Dinleyicinin kendisini konuşmacının yerine koyarak onun neler hissettiğini, sözlerinin hangi deneyimleri yansıttığını, kendini ve dünyayı nasıl algıladığını anlamaktır.

Uygulama: Öğrencilerden konuşmacının veya dinlediklerindeki/izlediklerindeki varlık ve şahıslardan birinin yerine kendilerini koyarak olayları, duygu ve düşünceleri anlamaları istenir. Bu yöntemle yapılan dinleme/izleme diğer kişi ile aynı fikri paylaşma anlamına gelmez. Bir süre için kendi duygu ve düşüncelerinden sıyrılarak olaylara ve durumlara karşısındakinin bakış açısıyla bakmayı ve onu anlamayı gerektirir. Öğrenci, kendini karşısındakinin yerine koyarken o kişiyi iyi-kötü, onun duygu ve düşüncelerini de doğru-yanlış olarak değerlendirmekten kaçınmalıdır; çünkü ön yargılı yaklaşım karşımızdakini anlamamızı engeller.

YARATICI DİNLEME/İZLEME

Amaç: Öğrencilerin dinlediklerini/izlediklerini yorumlaması ve bunlardan yeni fikirler üretmesidir.

Uygulama: Bu yöntem iki şekilde uygulanabilir:

1.Katılımsız dinleme/izleme yapılarak konuşmacının sözlerinden yeni düşünce ve hayaller üretilir.

2.Katılımlı dinleme/izleme yapılarak konuşmacının sözlerinden üretilen düşünce ve hayaller ifade edilir. Konuşmacının daha rahat ve yaratıcı düşünmesini sağlamak için yönlendirici sorular sorulur veya cesaret verici sözler söylenir.

SEÇİCİ DİNLEME/ İZLEME

Amaç: Dinlenenlerin/izlenenlerin içinden ilgi ve ihtiyaca yönelik olanların seçilerek dinlenmesi/izlenmesidir.

Uygulama: Seçici dinleme/izleme aşağıdaki şekillerde uygulanabilir:

1. Önceden hazırlanmış sorular dağıtılarak öğrencilerden bunların cevaplarını bulmaya yönelik olarak dinlemeleri/izlemeleri istenir.
2. Dinleme/izleme amacına veya ilgi alanına yönelik olarak dinlenenlerden/izlenenlerden bir veya birkaç bölüm/ konu seçilerek yalnızca bu kısımlar dikkatle dinlenir/izlenir.

Örneğin; hazırlanan bir karşılıklı konuşmada (öğretmen-öğrenci, doktor-hasta, satıcı-müşteri vb.) tarafların birbirlerinin konuşmalarından seçme yapmaları ve bunları sınıfta değerlendirmeleri istenir.

ELEŞTİREL DİNLEME/ İZLEME

Amaç: Öğrencilere dinledikleri/izledikleri hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla, tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlayarak kendi doğrularını buldurmaştır.

Uygulama: Sunulan bilginin konuşmacının kişisel duygu ve düşüncelerini mi yansıttığı, yoksa bilimsel verilere ve gözlemlere mi dayandığı hızlı bir şekilde analiz

edilmelidir. Bunun için öğrencilerin konuya yönelik olarak aşağıdaki soruları sorma becerisini kazanmış olmaları gerekmektedir.

1. Konuşmacının amacı nedir?
2. Konuşmacı konuyla ilgili yeterli bilgi ve birikime sahip mi?
3. Verilen bilgiler güncel ve geçerli midir?
4. Konu tarafsız bir bakış açısıyla mı ele alınıyor? Eleştiriler doğru mu?
5. Alternatif çözüm önerileri sunuluyor mu?
6. Çözüm önerileri bilimsel mi?

1. 5. 2. KONUŞMA

İKNA ETME

Amaç: Bir konu hakkındaki fikirlerin dinleyiciler tarafından kabul edilmesini ve benimsenmesini sağlamaktır.

Uygulama: İkna etme yönteminde, fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir delillere, sayısal verilere yer vermek; sesini ve beden dilini etkili kullanmak önemlidir. Bu yöntemin sınıf ortamında uygulanmasında seçilen öğrenciler ya da gruplar konu hakkında farklı fikirleri savunarak karşısındakileri savundukları fikirler konusunda ikna etmeye çalışırlar. Bu yöntem uygulanmadan önce kaynaklara ulaşmaları ve delilleri toplamaları için öğrencilere süre verilmelidir.

ELEŞTİREL KONUŞMA

Amaç: Belirli bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Konuşmacı, seçip sınırlandırmış olduğu konu ile ilgili konuşmasını hiçbir eksik kalmayacak şekilde dinleyicilerin bilgisine sunar. Beğeni ve tepkilerini tarafsız ve bilimsel verilere dayanarak ortaya koyar ve alternatif çözüm önerileri teklif eder.

KATILIMLI KONUŞMA

Amaç: Dinleyicileri konuşma sürecine katarak konunun anlaşılmasını kolaylaştırmak ve konuya farklı bakış açıları getirmektir.

Uygulama: Dinleyicileri konuşma sürecine katmak amacıyla konuşma yer yer kesintiye uğratarak dinleyicilerin duygu, düşünce ve sorularını iletmeleri sağlanır. Bu amaçla konunun ilgi çekici yönleri üzerinde durulmalı, sorular sorularak dinleyicinin konu üzerinde düşünmeleri sağlanmalıdır.

TARTIŞMA

Amaç: Öğrencilerin bir konu üzerinde olumlu veya olumsuz fikirler yürüterek benimsedikleri fikirleri savunma becerisini geliştirmektir.

Uygulama: Tartışılacak konu öğrenciler tarafından seçilir ve konuyla ilgili gerekli kaynaklar taranarak elde edilen bilgi ve görüşler düzenlenir. Seçilen konu, düşündürücü ve tartışmaya uygun nitelikte olmalı, belirli bir sürede ele alınmalıdır. Sınıfta herkesin düşündüğünü söyleyebileceği serbest bir ortam oluşturulmalıdır. Oluşturulan jüri tarafsız olmalıdır.

Öğretmen sınıfça seçilecek bir başkan yönetiminde tartışmayı başlatır.

Başkan;

1. Tartışılan konunun nitelik ve sınırlarını dinleyicilere iyice açıklamalı,
2. Tartışma sürecinde konu dışına çıkılmadan, tartışanların düşüncelerini rahatlıkla söyleyebilecekleri bir ortam oluşturmalı,
3. Belirlenen yönteme uygun olarak ortaya çıkan fikirleri oylamaya sunmalı ve rapor hazırlatmalı,
4. Yerine göre tartışmaya katılmalı, soru sormalı, zaman zaman konuşulanların özetini yapmalı.
5. Uzun konuşanlara ve konunun dışına çıkanlara uyarılarda bulunmalı,
6. Kendi duygu ve düşüncelerini belirtmekten kaçınmalı; tartışan grupların fikirlerine önderlik ederek tarafsız kalmalıdır.

Tartışmacı;

1. Tartışma sırasında konuşmacının sözünü kesmemeli,
2. Konu dışına çıkmamalı,
3. Verdiği örnekler, fikirleri destekleyecek nitelikte olmalı,
4. Tartışmanın, bir amaç değil, gerçeği bulmak için bir araç olduğunu akıldan çıkarmamalı, karşılıklı saygı ve hoşgörü içerisinde olmasına özen göstermelidir.

KENDİSİNİ KARŞISINDAKİNİN YERİNE KOYARAK KONUŞMA (EMPATİ KURMA)

Amaç: Konuşmada, karşısındakinin değer yargılarını, duygu ve düşüncelerini anladığını hissettirerek etkili bir iletişim kurmaktır.

Uygulama: Bir sorunu çözmek, doğruyu aramak veya karşısındakinin sevinçlerine ve sıkıntılarına ortak olmak gibi olumlu iletişim becerilerini geliştirmek için konuşma ortamı oluşturulur. Her hafta bir konu belirlenerek karşısındakini anlama etkinliği yaptırılır.

GÜDÜMLÜ KONUŞMA

Amaç: Öğrencilerin bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından belli bir konu seçilerek sınıfın gündemine alınır. Konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Sınıfta konuyla ilgili beyin fırtınası yapılır. Birkaç öğrenci seçilerek konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini iki dakika içinde ifade etmeleri sağlanır.

KELİME VE KAVRAM HAVUZUNDAN SEÇEREK KONUŞMA

Amaç: Öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından kelime ve kavramların yer aldığı bir havuz oluşturulur. Öğrenciler konuşma konularına bağlı olarak bu havuzdan seçtikleri kelime ve kavramları kullanarak bir konuşma yaparlar.

SERBEST KONUŞMA

Amaç: Öğrencilerin herhangi bir konudaki duygu, düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade güçlerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğrenciler seçtikleri konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini anlatırlar. Öğrencilere kendilerini ifade etme fırsatı vermek için haftalık ders saatinin bir kısmı serbest konuşmaya ayrılmalıdır.

YARATICI KONUŞMA

Amaç: Öğrencilerin konuşma yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere bir konu verilir. Her öğrenci bir önceki arkadaşının konuyla ilgili söylediklerinden hareketle konuşarak konuya farklı bir bakış açısı getirir.

HAFIZADA TUTMA TEKNİĞİ

Amaç: Konuşmanın kesintiye uğratılmadan kurallarına uygun olarak yapılmasını sağlamaktır.

Uygulama: Konuşmanın içeriği düşünce sıralamasına göre düzenlenir. Cümleler düşünce gruplarına göre sınıflandırılır ve oluşturulan kelime listeleri bir kâğıda yazılır. Hayal gücü, benzetme, abartma, mizah vb. den yararlanılarak seçilen kelimelerle küçük bir hikâye oluşturulur.

1. 5. 3. OKUMA

SESSİZ OKUMA

Amaç: Öğrencilerin akıcı ve hızlı okumalarını sağlamaktır. Sessiz okuma, göz hareketleri ve beyinde meydana gelen okuma sürecine dayanmaktadır. Sesli ve sessiz okuma arasındaki en önemli fark, sesli okumanın sadece anlamayı değil, anlatmayı da kapsamasıdır.

Uygulama: Sessiz okuma, her gün veya haftada bir defa uygulanabilir. Öğrenciler, sınıfta okunacak olan herhangi bir metni veya kendi istedikleri bir kitabı öğretmenin belirlediği bir sürede okurlar. Bütün sınıf sessiz okuma sürecine

katılırken, öğretmen de sessiz okuyarak öğrencilere örnek olur. Bu süreçte öğrencilerin başkalarını rahatsız etmeden okumalarına dikkat edilir.

Sessiz okuma sürecinin sonunda, sınıfça veya grup içinde metinle ilgili tartışmalar yapılır. “Bu kitabı neden seçtiniz?”, “Kitapta ilginizi çeken noktalar nelerdir?”, “Bu kitabı arkadaşlarınıza tavsiye etmeniz sebebi nedir?” gibi sorular sorularak öğrencilerin kitapla ilgili görüşleri alınır.

Öğrenciler, metinde ilgilerini çeken veya anlamadıkları bölümleri, metni okurken neler hissettiklerini yazılı veya sözlü olarak ifade ederler.

SESLİ OKUMA

Amaç: Öğrencilerin okunan metinde geçen kelimelerin nasıl telâffuz edildiğini ve hangi bağlamda kullanıldığını anlamalarını sağlamaktır. Sesli okuma, öğrencilerin okuma seviyesini belirlemeye yardımcı olurken, dinleyenlerin zihinsel faaliyetlerinin gelişmesine de katkı sağlar. Öğrencilerin düzgün konuşma yeteneğini geliştirir. Sesli ve güzel okuma, dinleyicilerin konuya ilgi duymasını sağlar ve okuma zevki uyandırır.

Uygulama: Sesli okuma farklı şekillerde yapılabilir. Birinci yol, öğretmenin açık ve anlaşılır bir biçimde, herkesin duyacağı bir ses tonuyla örnek okuma yaptıktan sonra, öğrencilere metni kavramaya yönelik sorular sorması ve etkinlikler yaptırmasıdır. İkinci yol, öğretmenin örnek okumasından sonra bir öğrencinin sesli okumasıdır. Üçüncü yol ise, yine öğretmenin örnek okumasından sonra öğrencilerin gruplara ayrılarak her gruptan bir öğrenci veya grubun tamamının sesli olarak okumasıdır. Sesli okumanın en önemli şartı, kelimeleri doğru telâffuz etmek, okuma zevki uyandırmak ve konuşur gibi okumaktır. Sesli okumada hızlı okumaktan çok, uygun yerlerde duraklama yapmak önemlidir. Ses tonu, metindeki duygu ve düşüncelere bağlı olarak ayarlanmalıdır. Okunan metin dikkatle dinlenmeli, okuma süreci kesintiye uğratılmamalı, düzeltmeler ve açıklamalar okumanın sonuna bırakılmalı, aynı parça sebepsiz yere tekrar okutulmamalıdır.

GÖZ ATARAK OKUMA

Amaç: Konunun ayrıntılara girilmeden, ana hatlarıyla kavranmasıdır.

Uygulama: Metnin içeriğini anlamak ve istenen bilgiye ulaşmak için önce metnin başlığına bakılır; uzunluğu ve biçimi incelenerek metin şekil bakımından değerlendirilir. Metnin konusunu anlamak için gözler hızla metin üzerinde gezdirilir. Zihinde oluşan soruların cevabı olabilecek cümleler bütün olarak okunur. Böylece ayrıntılar atlanarak ana fikre ulaşılmış olur. Öğretmen, verilen metnin ana fikrinin bulunması için belirli bir süre verir. Bu süre sonunda öğrencilerin verdikleri cevaplar tartışılır ve ana fikir söylenir.

ÖZETLEYEREK OKUMA

Amaç: Konunun ana hatlarının kavranmasını sağlamaktır.

Uygulama: Metni okumaya başlamadan önce, tahtaya “Metinde geçen şahıs ve varlıklar kimlerdir?”, “Olaylar nerede ve ne zaman geçmektedir?”, “Metnin giriş ve sonuç bölümlerinde ne tür değişiklikler olmuştur?” gibi sorular yazılır. Öğrencilerden metni dinlerken veya okurken bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmaları istenir. Okuma süreci zaman zaman kesintiye uğratarak öğrencilere okunan bölümün özetini çıkarmaları için süre verilir. Okuma bittikten sonra, her bölümün özetini bir veya iki cümle ile yeniden ifade etmeleri ve bu cümleleri birleştirerek tek bir paragrafa dönüştürmeleri istenir. Metin ikinci kez okunur ve öğrenciler gerekli düzeltmeleri yaparlar.

NOT ALARAK OKUMA

Amaç: Öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak, onların önemli bilgi, düşünce ve olayları hatırlamalarını sağlamaktır.

Uygulama: Sesli ve sessiz okuma sırasında öğrencilerden, okuma amaçlarına göre not almaları istenir. Bunun için öğrencilere farklı çalışma kâğıtları verilebilir. Sesli okuma öncesinde öğrencilere, metnin türü ve konusu hakkında bilgi verilerek not alma sırasında dikkat etmeleri gereken noktalara değinilir. Öğretmen, önemli

cümleri veya bölümleri ikinci kez okuyarak öğrencilerin dikkatini çeker. Okuma sonunda öğrencilerin aldıkları notlar değerlendirilir.

Sessiz okuma sırasında öğrenciler, kartlara veya kâğıtlara önemli gördükleri yerleri not ederler.

İŞARETLEYEREK OKUMA YÖNTEMİ

Amaç: Konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramlar ile önemli görülen yerlerin belirlenmesidir.

Uygulama: Not alma yönteminden farklı olarak öğrenciler, önemli gördükleri yerleri metin üzerinde işaretler. Öğrenciler altını çizdikleri veya çeşitli işaretlerle belirledikleri bölümleri, kendi cümleleriyle ifade ederek anlamlı bir metin oluştururlar. Böylece, metin ana hatlarıyla kavranmış olur.

TAHMİN EDEREK OKUMA

Amaç: Öğrencileri okuma sürecinde etkin kılmak için metinde geçen duygu, düşünce ve olaylarla ilgili merak uyandırmaktır.

Uygulama: Öğrencilere, metinde geçen bazı kelime ve ifadelerin metnin devamı hakkında fikir verebileceği açıklanır. Tahmin ederek okuma çeşitli yollarla yapılabilir:

1. Metnin verilen kısmı öğrenciler tarafından okunur. Öğretmen, öğrencilerden “metinde gelişen ve gelişebilecek olayları” iki ayrı sütuna listelemelerini ister. Metnin kalan bölümü öğretmen tarafından okunduktan sonra metindeki olayların nasıl sonuçlandığı ayrı bir sütuna yazılır. Bunun için öğrencilere her bölümle ilgili düşüncelerini yazmaları için üç sütundan oluşan çalışma kâğıdı verilir.
2. Öğretmen metnin bir kısmını sesli okur. Öğrencilerde merak uyandıran ifadeler ve bunlarla ilgili sorular tahtaya yazılır. Metnin devamında soruların cevapları buldukça üstleri çizilir.
3. Öğretmen, öğrencilerden metni okumaya başlamadan önce, metnin başlığı ve görsel unsurlardan hareketle metnin içeriğine yönelik tahminlerde

bulunmalarını ister. Sesli okuma sırasında duraklamalar yaparak “Sizce bundan sonra ne olabilir?”, “Metnin devamında olayların tahmin ettiğiniz gibi gelişmesinin sebebi nedir?” gibi sorularla öğrencinin dikkatini metne yoğunlaştırır.

SORU SORARAK OKUMA

Amaç: Okuma öncesinde ve sürecinde öğrencilere sorular hazırlatılarak metin üzerinde düşünmelerini ve metni anlamalarını sağlamaktır.

Uygulama: Bu yöntemin uygulanması iki şekilde gerçekleştirilir:

1. Metin sesli veya sessiz okunduktan sonra öğrenciler, okuma sürecinde zihinlerinde oluşan soruları yazarlar. Gruplara ayrılarak bu sorulara cevap ararlar. Her gruptan veya sınıftan bir öğrenci, bir arkadaşına soru sorar.
2. Öğrenciler metni okumadan önce ve okuma sırasında, metnin başlığı ve görsel unsurlarıyla ilgili zihinlerinde oluşan soruları tahtaya yazarlar. Cevaplandırılan soruların üstleri çizilir.

SÖZ KOROSU

Amaç: Öğrencilerin okuma ve birlikte çalışma becerilerinin geliştirilmesidir.

Uygulama: Bir şiir veya düz yazı bölümlere ayrılarak bir grup öğrenci tarafından birlikte okunur. Öğrenciler gruplara ayrılır. Metnin, öğretmen tarafından okunarak anlaşılması sağlanır. Söz korosu dört şekilde yapılır:

1. Hep birlikte okuma: Metnin tamamı, sınıf veya bir grup tarafından okunur.
2. Grup olarak okuma: Metin bölümlere ayrılarak her grup bir bölümü okur.
3. Karşılıklı okuma: Öğrenciler iki gruba ayrılarak metnin belirlenmiş bölümlerinden birini bir grup, diğer bölümlerini de ikinci grup okur.
4. Nakaratlı metinleri okuma: Öğrenciler gruplara ayrılarak her bölümü bir grup veya bütün gruplar birlikte okur.

Metin okunurken şahıs ve varlık kadrosu, karakter özelliklerini yansıtacak şekilde seslendirilir.

OKUMA TİYATROSU

Amaç: Öğrencilerin metnin yapısını, dilini ve metinde yer alan şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini anlamalarını sağlamaktır.

Uygulama: Metin okunduktan sonra diyaloglara dönüştürülerek tiyatro metni hâline getirilir. Metnin içeriğiyle ilgili değişiklik yapılmaz, konuşma cümlelerinden ve olaylardan hareketle diyaloglar oluşturulur. Her öğrenci okuyacağı bölüme hazırlanır. Aynı zamanda metnin kavranması sağlanmalıdır. Öğrenciler, okudukları bölümde vermeleri gereken duyguyu, metnin bağlamından hareketle açıklayabilmelidir.

EZBERLEME

Amaç: Öğrencilerin hafızalarını güçlendirmek, kültürel ve edebî değere sahip metinlerdeki cümle yapılarını ve söz varlığını kavrayarak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamaktır.

Uygulama: Öğrencilerin seviyelerine, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik olarak belirlenen metinler (şairler, kısa düz yazılar, güzel sözler vb.), belirli bir süre içinde öğrenciler tarafından ezberlenir. Ezberlenen metinler, sınıf içi veya sınıf dışı etkinliklerde sunulur. Böylelikle öğrencilerin söz varlığı zenginleşir, Türkçeyi kurallarına uygun kullanma becerileri ve öz güvenleri gelişir.

METİNLERLE İLİŞKİLENDİRME

Amaç: Öğrencilerin, okudukları metinle diğer metinler arasında ilişki kurmasını sağlayarak düşünme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Metin okunduktan sonra öğrencilere, daha önce okudukları diğer metinlerle ne gibi benzerliklerinin olduğu sorulur. Metinler arasında yer, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, konu, düşünce ve olay bakımlarından ilişki kurmaları istenir. “Bu kitabın konusu ile daha önce okuduğumuz ‘.....’ adlı kitabın konusu arasında

nasıl bir ilişki vardır?”, “Bu iki kitap arasında şahıs ve varlık kadrosu yönlerinden nasıl benzerlikler bulunmaktadır?” gibi sorularla öğrencilere yol gösterilir.

TARTIŞARAK OKUMA

Amaç: Öğrencilerin, metinde işlenen konuyla ilgili bilgi, duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşmalarını ve onların bilgi ve görüşlerinden yararlanarak farklı bakış açıları kazanmalarını sağlamaktır.

Uygulama: Bu yöntem, metin bölümlere ayrılarak uygulanabileceği gibi metnin bütününe yönelik olarak da uygulanabilir. Tartışma sınıfça veya küçük gruplar hâlinde yapılabilir. Tartışma sonunda varılan ortak düşünceler not edilerek metin hâlinde sunulur. Bütün öğrencilerin tartışmaya katılması ve birbirlerinin düşüncelerine saygı duyması sağlanır.

ELEŞTİREL OKUMA

Amaç: Öğrencilere okudukları hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini sağlamak; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek kendi doğrularını buldurmaktır.

Uygulama: Metin okunurken öğrenciler, katılıp katılmadıkları yerleri belirler ve zihinlerinde oluşan sorulara cevap ararlar. Duygu, düşünce ve olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurmaya çalışırlar. Kişisel deneyimlerinden hareketle okuduklarını anlamlandırırılar.

1. 5. 4. YAZMA

NOT ALMA

Amaç: Öğrencilerin okunan veya dinlenenlerin önemli noktalarını seçebilmesini, bilgi ve düşüncelerini sınıflandırabilmesini ve sistemli çalışma becerisini kazanmalarını sağlayarak zaman kaybını önlemektir.

Uygulama: Not almanın öncelikli işlevinin hatırlatmak olduğu, ayrıntılara girilmemesi gerektiği, dinlenen veya okunanın olduğu gibi değil de özgün ifadelerle yazılması gerektiği konusunda bilgi verilir. Herhangi bir konuya yönelik

bir metin okutulur veya dinletilir. Öğrencilerden okurken veya dinlerken/izlerken önemli noktaları not almaları istenir.

ÖZET ÇIKARMA

Amaç: Öğrencilerin anladıklarını kısa ve öz bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmek, onlara bilinçli ve düzenli çalışma alışkanlığı kazandırmaktır.

Uygulama: Sınıf ortamında okunan veya dinlenen/izlenen bir konu öncelikle öğretmen tarafından özetlenir. Özet çıkarılırken dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda (eserin iyice anlaşılması, süslü ifadeler, tekrarlara yer vermemesi, ana fikri kapsayacak şekilde bütünlük içermesi, kişisel görüş ve düşüncelere yer verilmemesi, öğrencilerin kendi ifadelerinden oluşması) öğrenciler bilgilendirilir. Öğretmenin rehberliğinde sınıf ortamında yapılan birkaç özet çalışması sonrasında öğrencilere çeşitli metinler verilerek özet çıkarmaları istenir.

BOŞLUK DOLDURMA

Amaç: Öğrencilerin okuduklarını, dinlediklerini/izlediklerini anlamaları ve anladıklarını, konunun/metnin bağlamına uygun olarak anlatma becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilerin okuduklarına, dinlediklerine/izlediklerine yönelik olarak hazırlanan metinler, cümleler hâlinde boşluklar bırakılarak öğrencilere dağıtılır. Öğrenciler boşlukları metnin bağlamına uygun ifadelerle doldurur.

KELİME VE KAVRAM HAVUZUNDAN SEÇEREK YAZMA

Amaç: Öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak kalıcı kılmak ve böylece söz varlıklarını zenginleştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından kelime, kavram, atasözü ve deyimlerden oluşan bir havuz oluşturulur. Bunlar kâğıda ya da tahtaya yazılarak öğrencilere verilir. Öğrenciler belirledikleri yazma konusuna veya yazacaklarının ana fikrine bağlı olarak bu kelime, kavram atasözü ve deyimlerden uygun olanlarını seçerek yazılarında kullanırlar.

SERBEST YAZMA

Amaç: Öğrencilerin herhangi bir konudaki duygu, düşünce ve hayallerini yazmalarını sağlayarak ifade güçlerini ve yazılı anlatım yeteneklerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğrenciler bir konu seçerler ve seçtikleri konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini tür (şiir, hikâye, tiyatro, masal vb.) sınırlaması olmadan yazarlar. Serbest yazma çalışmalarının sınıfta uygulanma zorunluluğu yoktur. Öğrenciler okul dışında yazdıklarını da öğretmen ve arkadaşlarıyla paylaşabilirler.

KONTROLLÜ YAZMA

Amaç: Kelimelerin, cümle yapıları ve ifade kalıplarının Türkçenin kurallarına uygun şekilde yazılmasıdır.

Uygulama: Kelime, cümle ve paragraf düzeyinde yapılan kontrollü yazma çalışmaları, öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak cümle ve paragraf düzeyinde ele alınmıştır. Dil bilgisi çalışmalarını da pekiştirmeye yönelik olan bu yöntem farklı şekillerde uygulanabilir.

1. Öğrencilere örnek bir metin verilir. Öğrenciler metinde geçen anahtar kelimeleri de kullanarak yeni bir metin oluştururlar.
2. Bir paragrafı oluşturan cümlelerin yerleri değiştirilir. Öğrenciler, duygu ve düşüncenin akışına göre cümleleri mantıklı bir sıraya koyarak paragrafı yeniden oluştururlar.
3. Belirli bir konuda öğretmen veya öğrenciler tarafından hazırlanan sorulara verilen cevaplar bütünlük içinde ele alınarak birkaç paragraflık metin oluşturulur. Öğrenciler, metni hemen yazabilecekleri gibi konu hakkında araştırma yapıp yeterli bilgi sahibi olduktan sonra da yazabilirler.

GÜDÜMLÜ YAZMA

Amaç: Öğrencilerin bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğretmen tarafından belli bir konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Konu çeşitli yönleriyle sınıf ortamında tartışılıp değerlendirilir.

Öğrenciler konu hakkında edindikleri bilgiler ışığında duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade ederler.

YARATICI YAZMA

Amaç: Öğrencilerin yazma yeteneklerini ve yaratıcılıklarını geliştirmektir.

Uygulama: Bu yöntemde konuyu ve yazılı anlatım türünü öğretmen verebileceği gibi öğrenciler de istedikleri konuyu seçerek yazma çalışması yapabilirler. Daha çok hikâye, şiir ve roman türlerinde kullanılan yaratıcı yazma çalışmalarında, belirlenen konu boş, beyaz bir kâğıdın ortasına yazılır. Çağrışım yoluyla bilinç altında olan konuyla ilgili her şey, o konu etrafındaki boş kısımlara yazılır. Bilinç altından çıkan kelimeler alt alta sıralanır ve kelimeler arasında bağlantı kurulur. Herhangi bir noktaya gelindiğinde konunun hangi yönde ele alınacağına karar verilir. Öğrenciler yaşadıklarından, düşündüklerinden ve hayal ettiklerinden hareketle yazarlar.

METİN TAMAMLAMA

Amaç: Öğrencilerin okuduklarından hareketle duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmek, onları etkin duruma getirerek yorum yapma ve fikir yürütme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere olay veya düşünce ağırlıklı herhangi bir metnin bölümlerinden birkaçı verilir. Öğrencilerden, okuduklarından hareketle duygu, düşünce veya olayların gelişimine yönelik fikirlerini yazmaları istenir. Metin tamamlamada esas, duygu, düşünce ve olayların metnin genel anlamına ve mantıksal bütünlüğüne bağlı kalınarak tamamlanmasıdır.

TAHMİNDE BULUNMA

Amaç: Öğrencilerin okuduklarından hareketle duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmek, onları etkin duruma getirerek yorum yapma ve fikir yürütme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Metin tamamlamaya yakın olan bu yöntem, metnin yalnızca gelişimine ve sonucuna değil, metnin öncesine yönelik tahminleri de içerir. Bu

yöntemle öğrenciler, yalnızca okuduklarının değil, dinlediklerinin ve izlediklerinin öncesi, başlangıcı, gelişimi ve sonucuna yönelik tahminlerde bulunarak yazma çalışmaları yaparlar.

BİR METNİ KENDİ KELİMELERİYLE YENİDEN OLUŞTURMA

Amaç: Öğrencilerin kendilerine özgü ifade şekillerini ve üslûplarını geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere düşünceye veya olaya dayalı bir metin verilerek okutulur/dinletilir. Metindeki düşünce ve olayları kavrayan öğrenciler “Ben olsaydım nasıl yazardım?” düşüncesinden hareketle metni kendi ifadeleriyle yeniden kurgularlar.

BİR METİNDEN HAREKETLE YENİ BİR METİN OLUŞTURMA

Amaç: Öğrencilerin hangi türde yazmaya yatkın olduklarını belirleyerek yaratıcılıklarını o yönde geliştirmektir.

Uygulama: Öğrencilere herhangi bir türde (hikâye, şiir, gazete haberi, fıkra, deneme vb.) bir metin verilerek okutulur/dinletilir. Öğrenciler okudukları metinden hareketle, metinde ele alınan duygu, düşünce, hayal veya olayları geliştirerek ve yaratıcılıklarını kullanarak farklı bir türde metin oluştururlar.

DUYULARDAN HAREKETLE YAZMA

Amaç: Öğrencilerin algılama güçlerini ve dikkatlerini geliştirmektir.

Uygulama: Duyuların birini veya birkaçını harekete geçirecek etkinlikler yapılır. Örneğin, öğrencilere müzik dinletilerek kendilerinde uyandırdığı duygu ve düşünceleri yazmaları istenir. Sınıfa getirilen veya öğrencilerden birinin çizmiş olduğu resim hakkında konuşulur. Daha sonra öğrencilerden resimle ilgili duygu, düşünce, hayal veya izlenimlerini yazmaları istenir.

GRUP OLARAK YAZMA

Amaç: Öğrencilerin çevreleriyle iletişim kurmalarını, iş birliği yapmalarını ve birbirleriyle etkileşimde bulunarak grup bilinci kazanmalarını sağlamak, böylece kişisel gelişimlerine yardımcı olmaktır.

Uygulama: Sınıf küçük gruplara ayrılarak her gruba farklı yazma konuları verilir. Grup üyeleri konunun belli bir yönünü ele alarak yazar. Gruplar konu hakkında yazdıklarını mantıksal düzen, dil ve anlatım yönünden birleştirerek tek bir metin hâline getirirler.

ELEŞTİREL YAZMA

Amaç: Öğrencilerin olay ve durumlara tarafsız bakma, yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir.

Uygulama: Herhangi bir olay, durum ve düşünce, sınıfın gündemine alınarak tartışılır. Öğrenciler, konu hakkındaki düşüncelerini olumlu olumsuz yönleriyle ve tarafsız bir yaklaşımla anlatırlar.

Not: Yöntemlere yönelik uygulamalar örnek niteliğindedir, farklı uygulamalar da yapılabilir.

(MEB, İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı Kılavuzu, Ankara, 2006, 4-71)

I. 6. İlköğretimde Okutulan Halk Kültürü Dersi

Dünya gün geçtikçe yemek kültüründen giyim kültürüne, yapım tekniklerinden sanat anlayışlarına kadar tek tip bir kültüre doğru gitmektedir. 19. yüzyılda milletleri ve kültürleri birbirinden ayırmak için kullanılan giyim, mimari, sanat gibi birçok özgünlük giderek yok olmaktadır. İnsanlığı kültürel fakirliğe götüren bu yok oluş, yerel kültürlerin önem kazanmasını sağlamaktadır. Oysa Türk halk kültürü hâlâ özgünlüğünü, zenginliğini ve çeşitliliğini korumaktadır. Bu niteliklerini sürdürebilmesi genç kuşaklara aktarılabilmesine bağlıdır. Halk kültürü dersi de Türk halk kültürünün genç kuşaklara aktarılmasına büyük katkı sağlayacaktır.

Kalkınma planları ve millî eğitim şûralarında sıklıkla öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerine, sorun çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak şekilde öğretim programlarının yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulduğu dile getirilmektedir. Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak öğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkat çeker duruma gelmiştir. Bu nedenlerle Halk Kültürü Dersi Öğretim Programı bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alan bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Böylelikle etkinlik merkezli, bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantısını ve bireysel farklılıklarını dikkate alan, çevresiyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.

I. 6. 1. Halk Kültürü Dersi Öğretim Programı

1. Öğrencilerin bilgi, beceri ve değerlerinin gelişmesini sağlayarak öğrenmeyi öğrenmenin gerçekleşmesini ön planda tutar.
2. Öğrencileri gözlem, araştırma ve derleme yapmaya özendirir.
3. Öğrencilerin fiziksel ve duygusal açıdan sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yetişmesini amaçlar.
4. Millî kimliği merkeze alarak evrensel değerlerin benimsenmesine ve öğrencinin kendi kültürünü diğer kültürler içinde konumlandırmasına yardımcı olur.
5. Öğrencilerin sahip oldukları kültürel zenginliği görmesini sağlar.
6. Öğrencilerin öğrenme sürecinde deneyimlerini kullanmasına ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlar.
7. Her öğrenciye ulaşabilmek için öğrenme, öğretme yöntem ve tekniklerindeki çeşitliliği dikkate alır.

8. Oluşturulacak öğrenci çalışma dosyalarıyla öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğrencinin değerlendirilmesine olanak sağlar.

I. 6. 2. NEDEN HALK KÜLTÜRÜ DERSİ?

Halk kültürü; üretilen, yaşatılan, sözlü veya yazılı olarak gelecek kuşaklara aktarılan, örgün olmayan ve geleneksel alanlarda yoğunlaşan ortak değer, davranışlarla yaşayış kalıplarının bütünüdür.

İçinde bulunduğumuz küreselleşme sürecinde -ulusal ve yerel kültürlerin hızla değişmesi, dünyanın tek bir mekân olarak algılanması bilincinin oluşmasıyla- genç kuşakların halk kültürü konularında bilgilendirilmeleri, ulusal kültürün gelecek nesillere aktarımı açısından zorunlu hâle gelmiştir. Genç kuşakların geçmişini ve bugününü doğru öğrenip geleceğe yönelmelerini ve daha mutlu, daha sağlıklı bir hayat için ait oldukları kültürü, bu kültürün olduğu çevreyi tanımalarını sağlamak Türk millî eğitiminin temel amaçlarındandır.

Halk kültürü dersi, halk arasında tarihî dönemlerde, çeşitli sebeplerle ortaya çıkmış davranış ve geleneklerin tamamını olumlamak ve bunların tamamının gelecek kuşaklar tarafından uygulanmasını sağlamak gibi bir amaç taşımamaktadır.

Öğrencilerin, kültürüne karşı irdeleyici ve çeşitli kültür gruplarının davranışlarını çözümleyici bir bakış açısı kazanmaları dersin temel amaçlarından biridir. Öte yandan örgün eğitim içinde yerini bulmayan; ancak bir toplum için sosyal ve kültürel anlamda kullanımı son derece gerekli olan sosyal normların (kuralların) öğrencilere aktarılması gerekmektedir

İKİNCİ BÖLÜM

HAYVAN MASALI TANIMLARI VE HAYVAN MASALI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

II. 1. HAYVAN MASALI TANIMLARI

Türkçe sözlük: “Çoğunlukla manzum, sonuçta ahlâkî bir ders çıkarılan allegorik hikâye” (Türkçe sözlük, Ankara1988:755)

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi: “ Daha çok öğretici bir gayeye yönelik, ahlâk dersi vermek isteyen hayvan hikâyeleri” (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,(3),İstanbul1979:137)

Türk Ansiklopedisi: “Kahramanları konuşan ve insanları temsil eden hayvanlar olup, bir ahlâk dersi vermek maksadıyla yazılan hikâye” (Türk Ansiklopedisi, (19), Ankara, 1971:129)

Saim Sakaoğlu: “Kahramanları hayvanlar olan masallardır.Bütün hayvanlar masallarda yer alabilir.Bazen insanların da görüldüğü bu masallarda hayvanlar, insanlar gibi konuşur ve onları temsil ederler. Bazılarında açıkça söylenen, fakat hepsinde bulunan bir ders vardır.Bu tür masalların en eskileri anonimdir.” (Saim Sakaoğlu, “Hayvan Masalı”, Türk Dili ve Ansiklopedisi, (4) İstanbul 1981:184)

Nedim Bakırcı:” Konusu genellikle hayvanlar, ara sıra da hayvan ve insan arasında geçen, dinleyenlere ahlâki bir ders veren ve nesir şeklinde olan kısa metinlerdir.” (Nedim Bakırcı, Türk Dünyası Coğrafyasında Tespit Edilmiş Hayvan Masalları Üzerinde Bir İnceleme, Konya 2004:3-4)

II. 1. 1. HAYVAN MASALLARININ ÖZELLİKLERİ

1.Genellikle hayvan masallarında kalıplaşmış ifadeler olarak adlandırabileceğimiz formel unsurlara rastlanmaz.

2.Olaylar, şahıslarla hayvanlar arasında geçer, bazen de kahramanların tamamı hayvan olabilir.

3.Masal metinleri birden fazla olay üzerine kurulmuştur.

4.Genellikle olağanüstü kahramanlar (dev, cadı, cin vb.) yoktur.

5.Olaylarda bir bütünlük söz konusudur.

6.Bu tür masal metinleri genellikle kısadır.

7. Gerçekle ilgileri yok denecek kadar azdır.

hem nazım, hem nesir biçiminde olurlar.(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 16-17)

- Hayvan masalları aracılığıyla kanaatkârlık, özveri, yardımseverlik, iyi niyet gibi olumlu davranışlar çocuğa kazandırılabilir. Özellikle 8-12 yaş grubu çocuklar fabl okumaktan ve dinlemekten büyük zevk alırlar. Kanaatkârlık, tamahkârlık, kıskançlık, paylaşımcılık gibi çocuklar tarafından anlaşılması güç kavramların somut olaylarla anlatılması sebebiyle çok önemli bir eğitim aracı olarak kabul edilmelidir.
- Hayvan masalları öğretici (didaktik) bir amaç güdülür, gündelik hayatla ilgili dersler ve öğütler verilir. Okurlar çoğu zaman verilen dersin veya öğüdün ne olduğunu anlamakta zorluk çekmezler. Çünkü bu ders veya öğüt eserin bir yerinde, çoğu defa sonunda, bir atasözü ya da özdeyiş biçiminde açıkça belirtilir. Hayvan masallarında basit ahlak ilkelerine değinildiği gibi insanların birçok kusurlu yönüne de dikkat çekilir.
- Hayvan masalları insan belleğinde çok kolay saklanabilen ve ortaya çıkarılabilen özelliklere sahip olduğu için sözlü gelenek içinde de yaşatılabilmektedir.
- Kişilerin ve çocukların yakınlık duyduğu sevdiği varlıklar olduğu için hayvan masalları çocukların ilgisini çeker. Öykülemenin kısa oluşu da çocukların fabllara duyduğu ilginin bir başka sebebidir. Sıkmadan verilen öğütler, bu nedenle çocukların eğitiminde yararlı olur.
- Hayvan masallarında zaman ve yer belirsizdir.

- Hayvan masalları olay anlattıkları için bir başka şiiri okumaktan ya da ezberlemekten daha çok çocukların ilgisini çeker.

II. 2. HAYVAN MASALI KİTAPLARI VE HAYVAN MASALLARI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Hayvan masalarının ilk örneklerini Hz. Mevlâna'nın Mesnevi, Gülşehri'nin Mantıku't Tayr, Şeyhoğlu'nun Marzubannâme adlı eserlerinde görmekteyiz. Ancak hayvan masaları daha çok batıdan yapılan çevirilerle daha geniş kitlelere ulaştı. Bunlar arasında en çok tanınan ve günümüzde de önemini yitirmeyenlerin bazıları şunlardır:

Aisopos (Ezop): Aisopos'un yaşamı hakkında pek bilgimiz yok. Batıdan yapılan öeviriler arasında önemli yer almaktadır. Yalnız Pertev Naili Boratav Aisopos masallarının kaynağının Mezopotamya ve yaşadığı yerinde Anadolu olduğunu belirtmiştir. Kemal Çağdaş da aynı düşünceyle Aisopos masallarının kaynağının doğu olduğunu ve daha sonra Yunancaya çevrildiği düşüncesindedir.

Türkiye'de Aisopos masalları üzerin yapılan çalışmalar şöyledir:

Nurullah ATAÇ, Aisopos Masalları, İstanbul 1974

Orhan Vedat SEVİNÇLİ, Ezop Masalları, İstanbul 1976

La Fontaine: La Fontaine, tam adıyla Jean De La Fontaine, 1621 ile 1695 yılları arasında yaşamış bir Fransız yazardır. Masalları dilden dile dolaşan, çeşitli dile çevrilen bu ünlü yazar, uzun yıllar ormanlık bir bölgede yaşadığı ve masallarında bundan etkilendiği söylenmektedir. . La Fontaine masallarında kahramanlar hayvanlardır. Ağzından anlatılan Olaylar şiirsel bir dille anlatılır, etkileyicidir, sadece çocuklar değil büyükler de severek dinler ve okur bu masallar. Kurnaz tilkiler, kibirli arslanlar, çalışkan karıncılar ve bir dolu sevimli hayvan La Fontaine masallarından bize seslenir. La Fontaine masallarının sonunda her zaman kendimize uygun dersler çıkarabiliriz, masalları öğüt vericidir. İnsanların kurnazlık,

kibirlik, cimrilik, güçsüzlerin güçlülerle savaşı gibi yönlerini hayvanlar aracılığıyla ortaya koyar.

Ağustosböceği ile Karınca, Karga ile Tilki, Kurt ile Kuzu, Güvercin ile Karınca, Horoz ile Tilki ve daha buna benzer pek çok önemli hayvan masalları vardır.

Şinasi, Ziya Paşa, Rezaizade Mahmut Ekrem, Hamid Bey, Fazıl Necip, Nabizade Nazım, Ali Ulvi Elöve, Ali Ekrem Bolayır, İsmail Hikmet Ertaylan gibi şairler tarafından La Fontaine masalları dilimize çevrilmiştir.

La Fontaine masalları üzerine yapılan çalışmalar şunlardır:

Orhan Veli KANIK, La Fontaine'nin Masalları, İstanbul, 1948

Sabahattin EYÜBOĞLU, La Fontaine Bütün Masallar, İstanbul, 1975

Nükte UĞUREL, Seyit Kemal KARAALIOĞLU, Nevzat KIZILCAN, Bütünüyle La Fontaine Masalları, İstanbul, 1976

Kelile ve Dimne: Eser Beydaba tarafından yazılmış ve İngilizce, Almanca, Latince, Farsça, İbranice, Fransızca, Türkçe gibi pek çok dile çevrilmiştir. Eserin en eski nüshası bulunamamıştır. Kelile ve Dimne'nin La Fontaine masallarına ve Mevlâna'nın Mesnevi'sine esin kaynağı olduğu söylenmektedir.

Türkçeye çevrilenler arasında en çok dikkati çeken, Ömer Rıza Doğrul'un Filozof Beydaba/ Kelile ve Dimne (İstanbul, 1975) adlı eseridir.

Pançatantra: Yazarı hakkında bilgi yoktur. Hint masal kitaplarının en eskisidir. Beş masal kitabı anlamına gelmektedir. Vişnuşerman adında bir bilgin tarafından padişahın üç oğluna anlatıldığı yazılmaktadır. Siyasetnâme ve devlet idaresi kitabıdır.

Pançatantra ile ilgili yapılan çalışma:

Kemal ÇAĞDAŞ, Pançatantra Masalları, Ankara, 1959

Mevlâna'nın Mesnevisi: Mesnevi'deki en önemli özellik çok derin konuları bile rahat ve anlaşılır bir şekilde anlatmasıdır. Mevlana'nın Mesnevi'sinin içinde toplumsal, felsefi, ahlakı, dini, aşk ile ilgili binlerce öğüt verici hikâye bulunmaktadır. Hayvan masaları bakımından önemli bir eserdir.

Mevlâna'nın Mesnevi adlı eserinde hayvan masallarıyla ilgili yapılan çalışmalar şunlardır:

Saim SAKAOĞLU, Mesnevi'deki Hikâyelerin Kaynakları ve Tesirleri, Selçuk Üniversitesi 1. Mevlâna Kongresi/ Tebliğler, 3-5 Mayıs 1985, Konya,1986 105-1113, Masal Araştırmaları, Ankara 1999, 183-190

Özgün BAYKAL, Mevlâna'nın Mesnevi'sindeki Hayvan Hikaye ve Motifleri, Ankara 1959-1960

Lamiî Çelebi: Lamiî Çelebi'nin Letaifnâme adlı eserinde 22 tane hayvan masalı vardır. Eser Lamiî Çelebi'nin oğlu Abdullah tarafından tamamlanmıştır. Türk masallarıyla ilgili ilk tasnifi bu eserde görüyoruz.

Hüseyin Ulvi, Hayvan Masalları, İstanbul 1934.

Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Ankara 1991.

Nedim Bakırcı, Türk Dünyası Coğrafyasında Tespit Edilmiş Hayvan Masalları Üzerine Bir İnceleme, Konya 2004

Cemal Yücememiş, Türk Edebiyatında Hayvan Masalları, Ankara 1940 (Lisans Tezi)

Mahmut Gazi Köyü Türk Halk Edebiyatı, Gümüşhane ve Bayburt Masalları, Erzurum Hal Masalları, Elazığ Masalları, Kuzey-Doğu Anadolu (Kars) Türk ve Kuzey Britanya Halk Edebiyatında Masallar, Yukarıçukurova Masalları, Taşeli Masalları, Afyonkarahisar Masalları, Yaşayan Malatya Masalları, Kayseri Masalları (Alptekin 2005:20)

II. 3. HAYVAN MASALLARININ ÇOCUK EDEBİYATI AÇISINDAN ÖNEMİ

Çocuk edebiyatı, gerek konu gerekse dil ve üslup bakımından yetişkin edebiyatından farklıdır. Çocuk edebiyatı daha çok eğitici ve ahlâkî niteliklere sahiptir. En önemli yönü ise çocuğa zevk vermesidir. Çocuk edebiyatı ürünleri, çocuğun ruhsal yapısına uygun olmalıdır. Özellikle konuların, çocuğun algılama ve anlama seviyesine hitap etmelidir. Dil, kelime seçimi, kelime hazinesi ve cümle yapısı özellikleri, deyim ve atasözleri çocuğun seviyesine uygun olmalıdır. Cümleler basit ve olmalıdır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin renkli, resimli ve sevimli olmaları öğrenmeyi, kavratmayı kolaylaştırıcı etkenlerdir. Çocukların sözcük dağarcıklarını artırmak, dil gelişimlerini hızlandırmak ve onların iyi bir okuyucu olmalarını sağlamak için çocuk edebiyatı ürünlerinden faydalanmak gerekmektedir. Bu ürünler, çocukların ana dili eğitimine katkıda bulunmakta, onların dil gelişimlerini pekiştirmektedir. Kitap okuma zevki gelişen çocukların dil gelişimi daha hızlı olur. Hayvan masalı türü çocukların eğlenerek kitap okuma alışkanlığı kazanacağı uygun bir türdür.

Çocukların edebiyata duydukları ihtiyacı, A. Ferhan Oğuzkan, (Leland Jacop'tan naklen) şu ana başlıklar altında değerlendirmektedir :

- “1. Edebiyat hoş vakit geçirtici, eğlendirici bir şeydir.
2. Edebiyat ruha canlılık verir, yaşama gücünü arttırır.
3. Edebiyat hayatı keşfe yardım eder.
4. Edebiyat bir rehberlik kaynağıdır.
5. Edebiyat yaratıcı etkinlikleri teşvik eder.
6. Edebiyat güzel bir dil demektir.” (Oğuzkan, 2001: 5-7)

“ *Belirli bir ahlâk dersi vermek amacıyla meydana getirilen hayal ürünü kısa ve hareketli hayvan hikâyelerine fabl denir*”. (Oğuzkan, 1997) “*Peri masalları, garip şeylere karşın, türlü serüvenler ve olağanüstülükler yapan padişah ve şehzade*

masalları, hayvanlara mal edilen veya onlara ortak olan olaylar ve serüvenler çocukların en çok aradıkları konulardır.” (Ferhan Oğuzkan, Çocuk Edebiyatı, Ankara 2000,25)

“Demek oluyor ki, eskiden çocuk için zararlı olduğu kabul edilen ve kendisine önder olarak Rousseau gibi bir de eğitimci bulan bu fikir, günümüzde tamamen terk edilmiştir. Bunun yerine masalın çocuk terbiyesinde ve gelişmesinde önemli bir yeri olduğunu kabul eden düşünce hâkim olmuştur. Bununla beraber bazı masalların çocuklar üzerinde menfî tesir yapacağı unutulmamalıdır. Çocuklara böyle masallar yerine ahlâkî ve terbiyevî değeri olan masallar okutmakta yarar vardır.”(Saim Sakaoğlu, Gümüşhane ve Bayburt Masalları, Ankara 2002,13)

“Çocukları çok sevdiği masallarla eğitim son derece tesirli bir yoldur. Muayyen bir yaşa gelmeden çocuğa istenilen şekli verebilmek çok kolaydır. Çocuğu karşımıza alıp nasihat ederek şunu yap, bunu yapma diye emir vermeye kalkarsak çocuk ya isyan eder veya bir kulağından girip öbür kulağından çıkar.”(Bilge Seyidoğlu,” Masal ve Masal Anlatanlar”, Yağmur, 1(6), Eylül 1977,48)

“Binlerce çocuk masalları dinleyerek büyümekte, iyiye, doğruya yönelmekte, kendisine masal anlatan büyükleriyle arasında sevgi bağı geliştirmekte, sevmeyi ve sevilmeyi öğrenmektedirler. Gerek sözlü gelenekte yaşayan gerekse kitaplara aktarılmış masallar muhteva yönünden tahlil edildiğinde masalları, söylendiği ve söylenmekte olduğu gibi, mücerret ve hayattan kopuk olmadıkları kolayca anlaşılır.”(Umay Günay, “Çocuk Eğitimi ve Masallar”, Divan, 1(8), Haziran 1979,17)

Nedim Bakırcı masalları seçimi ve yayımlanmasında dikkat edilecek hususları şu şekilde belirtmiştir:

1. *Çocukları yaşlarına, psikolojilerine uygun olanlar seçilmelidir.*
2. *Kitap, dayanıklı, birinci hamur veya kuşe kâğıda basılmalıdır.*

3. *Eğer kitap resimli ise resimler konu ile yakından ilgili olmalı, canlı renkler seçilmelidir.*
4. *Sayfada resim büyük, yazı az olmalıdır. Aynı zamanda yazı karakteri çocuğun yaşına göre ayarlanmalıdır.*
5. *Cümleler kısa, sade ve anlaşılır olmalıdır.*
6. *Çocuğun dil gelişimini etkileyeceği düşünülürse seçilen kelimelere dikkat edilmelidir. İmlâda birlik ve bütünlük sağlanmalıdır.*
7. *Eserde çocuğa vatan, millet, bayrak, aile, tabiat ve hayvan sevgisi verilmelidir.*
8. *Çocuğa verilecek düşünce doğrudan değil, metnin bütününe serpiştirilip verilmelidir.*
9. *Metinde şiddet içeren unsurlar varsa en aza indirilmelidir.(Nedim Bakıcı, Türk Dünyası Coğrafyasında Tespit Edilmiş Hayvan Masalları Üzerinde Bir İnceleme, Konya 2004, 36-37)*

1. *Hayvan masalları kısa ve nesir şeklinde oldukları için öğrenilmesi ve dinlenilmesi kolay olan metinlerdir.*
2. *Masallar halk bilimi için iyi bir kaynaktır. Bu husus hayvan masalında istediğimiz ölçüde bulunmayabilir. Ancak doğum, ölüm, evlenme, ad koyma, bayram âdetleri, hacca gitme, askere gitme vb. konular masal metinlerinin içerisinde anlatılarak çocuğa geçmişiyile, günü ve geleceği arasında köprü kurmasına yardımcı olacaktır.*

3. *Diğer masal türlerinde olduğu gibi hayvan masallarının sonunda da iyiler ödüllendirilmekte, kötüler ise cezalandırılmaktadır. İşte bu masalları dinleyen çocuk daha hayatının başlangıcında iyi, kötü; doğru, yanlış; olumlu, olumsuz gibi zıt kavramlardan birisinde hayatına yön verecektir.*
4. *Hayvan masallarının kökü çok eskilere kadar gider. Çocuk hayvan masallarını okuyarak veya dinleyerek farkına varmadan millî mitolojisini öğrenmektedir.*
5. *Çocukların eğitimi için önemli gördüğümüz masal metinleri, yaşlıların özellikle siyaset adamlarımızın da işine yaramaktadır. Siyaset adamı yeri geldiği zaman anlatacağı bir masalla dikkati dağılan dinleyici kesiminin ilgisini çekebilmekte hiç zorlanmayacaktır.*
6. *Hayvan masalı çocuğun dinî eğitimi bakımından da önemlidir. Çocuğa Allah, peygamber, melek sevgisini ve ibadet yapılan yerleri(cami, mescit vb.) bu metinlerin yardımıyla kolay öğretebileceğiz.*
7. *Hayvan masalları yardımıyla çocuğa çevre bilincini verebiliriz.*
8. *Hayvan sevgisi olmayan kimsede, insan sevgisi de olmaz. Bu sebepten çocuk, hayvanları sevmeyi, masallarda öğrenmekte ve geleceğinin şablonunu daha ilk dinlediği metinde kendi kafasında kurmaktadır.*

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 23-24-25-26-27-28)

Çocukların hayvanlara karşı duydukları ilgi, kitapları onlar açısından daha cazip hâle getirmektedir. Çocuk, kitapta verilen mesajı anlamasa bile, hayvanlar vasıtası ile

hikâyeye ilgi duyacak ve çocukta kitap okuma alışkanlığının kazanmasına yardım edecektir.

Hayvan masalının sonunda yer alan özdeyiş veya atasözü çocukta dil bilincinin gelişimine yardım edecek kelime hazinesine katkı sağlayacaktır. Hayvan masallarının çocuklara hayvanları tanıtmaya, sevdirmeye, yardımseverlik, iyi insan olma, başkalarına saygı sevgi besleme, sadakat, iyilik, tatlı dil, güleryüz aile, vatan, millet, gelenek, görenek gibi insan olmanın erdemlerini elde etmelerine yardımcı olur. Çocuğun sosyalleşmesini sağlar.

Öğrenciler, kendilerine direkt öğüt verilmesinden rahatsızlık duymaktadırlar. Hayvan masallarında ise öğütler direkt verilmediğinden, bu öğütlerin öğrenci tarafından daha kolay anlaşılması ve kabullenmeleri söz konusudur.

Mevlâna'nın Mesnevi'sinde, dünya edebiyatında hayvan masalının en önemli eseri Kelile ve Dimne'de çocuklara uygun anlatımlara rastlanmaktadır. Türk edebiyatındaki hayvan masalı örneklerine rastlanmaktadır. Tanzimat'tan sonra, Şinasi, Ahmet Mithat, Rezaizade Mahmut Ekrem gibi sanatçıların özellikle La Fontaine'den yaptıkları çeviriler dikkat çekmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. 1. İLKÖĞRETİMDE OKUTULABİLECEK HAYVAN MASALLARI

III. 1. 1. AYI İLE TİLKI

Zamanın birinde tilki ile ayı arkadaş olmuşlar. Bunlar yolda giderlerken tilki zıplayarak ayının sırtına binmiş.

Ayı:

“Arkadaş ne oluyor, ne yapıyorsun böyle?” diye itiraz edince

Tilki:

“Dur arkadaş yoruldum. Bir sigara içeyim.” diye cevap vermiş. Ayı, önce ses çıkartmamış; fakat biraz sonra sigaranın ateşi tüylerini yakmaya başlayınca çok kızmış. O sırada bir gölün yakınından geçtikleri için tilki:

“Arkadaş aklın varsa göle kaç.” diyerek, arkadaşını yanından hızla uzaklaştırmış. Fakat tilki biraz kaçtıktan sonra kara kara düşünmeye başlamış: “Ben bunu yaktım, sonra da suya kaç diye akıl verdim. Bir gün eline düşersen beni sağ bırakmaz.” demiş.

Ardından düşünmüş taşınmış, sonunda bir değirmene giderek un satın almış. Yüzüne, gözüne un sürdükten sonra bir de ne görsün karşısında arkadaşı ayı duruyor!

Ayı: “ Beni yaktıktan sonra elimden kurtulacağımı zannettin değil mi? Şimdi ben de seni yiyeceğim.” diyerek üzerine yürüyünce kurtuluşunun kalmadığı anlayan tilki alttan alarak: “Ben size ne yaptım ki?” diyerek bilmezlikten gelmiş. Ayı, olanları bir bir anlatınca da : “arkadaş senin aradığın ben değilim. Bak değirmenden geliyorum üstüm başım un içerisinde senin kim olduğunu da bilmiyorum.” diye yalan söyleyerek canını kurtarmış. Ayı da kendisini yakan tilkiyi bulmak için yoluna devam etmiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 49)

III. 1. 2. TILKI İLE KIRPI

Günlerden bir gün tilki ile kirpi arkadaş olmuşlar. Yolda giderlerken tilki arkadaşına dönüp: “Şu, yakınlarda bir elma ağacı olacaktı. İstersen biraz oraya gidip elma yiyelim.” demiş.

Kirpi:

“Sen bilirsin arkadaş, istiyorsan gidip yiyelim.” demiş. Daha sonra da elma ağacının dibine varmışlar.

Kirpi:

“Ben ağaca çıkayım, oradan kopardığım elmaları sana atayım.” demiş Tilki de teklifi kabul etmiş. Kirpi ağaca çıkmış ve ardından elmaları aşağıya atmaya başlamış. Fakat kirpinin attığı elmaların tamamını tilki birer birer yiyip bitirmiş. Bu duruma çok kızan kirpi:

“Ben sana yapacağımı bilirim.” demiş ve ardından:

“Tilki kardeş, şu elma çok güzelmiş, ağzını açta atayım.” demiş.

Tilki ağzını açıp gözünü kapatmış. Bunu fırsat bilen kirpi, tilkinin ağzının içine atlamış. Dikenleri tilkinin ağzına batınca hayvanın ağzı yüzü kan revan içinde kalmış. Böylece, bencil arkadaşından intikamını almış. Arkadaşının yaptığına çok üzülen tilki ise:

“Bir daha seninle arkadaş olmayacağım.” diyerek başını alıp gitmiş

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 64)

III. 1. 3. YILANLA TİLKİ

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir avcı yolda giderken ağzı kapalı bir kutuya rastlamış. Kutunun ağzını açınca, birde ne görsün! Kocaman bir yılan kendisine bakıyor. Adama:”Arkadaş benim kutumu niye açtın? Beni rahatsız ettin, ben de seni sokacağım.” demiş.

Adam:

“Aman yılan kardeş, kutunun içinde ne var diye merak edip açtım. Sövmedim, dövmedim, beni niye sokacaksın?”der demez, yılan adamın boynuna dolanmış ve adama:

“Şimdi, seni sokup öldüreceğim.”demiş.

Adam: “öyleyse, yolculuk esnasında üç kişiye danışalım, öldür derlerse, sende beni öldür.” Demiş. Yılan adamın teklifini kabul etmiş, birlikte yola çıkmışlar. Gide gide yaşlı bir öküze rast gelmişler:

“Selamünaleyküm”

“Aleykümselâm”

“Aman öküz kardeş, bana yardım et.”

“İnsanoğlu, sana ne yaptı?”

“ Ormana giderken, şu kutuyu buldum, içinde ne varmış diye ağzını açtım. Yılan da sen benim kutumun ağzını niye açtın diyerek boynuma dolandı, beni sokacak Ben de çıkan üç kişiye soralım, onlar da beni onaylarsa, beni sokup öldür dedim. Ne olursun bana yardım et .” “Sok arkadaş sok! İnsanoğlu değil mi bunlara iyilik yaramaz aç demezler susuz demezler çalıştırırlar.” Buradan ayrılan ikili bir süre gittikten sonra bir ırmağa rast gelmişler.

“Selamünaleyküm. Irmak kardeş!”

“Aleykümselâm ya insanoğlu.”

“Ey ırmak, ne olursun bana yardım et!”

“Ne yapmamı istiyorsunuz?”

“Ben ormanda şu kutuyu buldum, içinde ne var diye ağzını açtım. Yılan da sen benim kutumun ağzını niçin açtın diye boynuma dolandı, beni sokacak. Ben de üç kişiye soralım, onlarda seni onaylarsa, beni sokarak öldür, dedim. Öküze sorduk, bana yardım etmedi, bari sen bir şey söyle.” demiş.

Bunun üzerine ırmak:

Sok yılan kardeş sok, insanoğlu değil mi, bunlara iyilik yaramaz. Benim suyumla yıkanırılar, abdest alırlar, içerler, sonra da yüzüme tükürürler, sok bunu.” demiş.

Bir süre daha gittikten sonra önlerine tilki çıkmış.

Adam:

“Selamünaleyküm tilki kardeş. Ne olur bana yardım et.”

Tilki:

“Nasıl yardım edeceğim, anlat bakalım.”

Adam olanları anlatıp:

“Şimdi yılan, kravat gibi boynuma dolandı, beni sokmak istiyor yalvarırım bana yardım et .”

Tilki:

“Yahu, bundan kolay ne var. Önce kutuyu ortaya koyun yılan da içine girsin bakalım, sen açtığında nasıl duruyormuş?”

Adam, kutunun ağzını açıp yere bırakmış, yılan da eskisi gibi içine girip kıvrılıverip yatmış.

Tilki, hemen kutunun ağzını kapatmış, yılanda orada ölmüş. Tilki, adama dönüp: “arkadaş insanoğluna iyilik yaramaz derler ama bundan sonra benim sülaleme tüfek atma.”

Adam, yalandan söz vermiş, daha sonra da vedalaşıp ayrılmışlar.

Vakit daha erken olduğu için, adam tekrar avına devam etmiş. Fakat hiçbir av bulamamış.

O sırada karşısında bir tilki görünce:

“Acaba bu, o tilki mi değil mi?”

Diye düşünürken karar veremeyip ateş edip tilkiyi öldürmüştü. Adam birde gidip baksa ki,

ne görsün? Kendisini kurtaran tilki! Ne demişlerdi:

“İnsanoğluna iyilik yaramaz.”

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 81)

III. 1. 4. KURNAZ KAPLUMBAĞA

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir tilki varmış. Tilki, kaplumbağa ve yengeçle arkadaş olmuş ve ortaklaşa tarlaya buğday ekmişler. Ekinin biçilme zamanı gelince tilki, tarlanın kenarındaki çam ağacının yıkılacağını söyleyerek:

“Sizin ağacı tutmaya gücünüz yetmez, ben onu tutayım, siz de ekini biçin.” demiş ve ağacın gölgesine yatmış. Kaplumbağa ile tilki ekini biçmişler, harman etmişler ama ürünü nasıl paylaşacaklarına bir türlü karar verememişler.

Tilki, hemen söze karışarak:

“Buradan karşıya kadar koşalım kim oraya daha erken varırsa, buğdayın tamamını o alsın.” demiş. Kaplumbağa, hemen kardeşinin yanına giderek:

“Ben yarışa girmeyeceğim, akşamdan gidip buğdayların olduğu yere saklanacağım.

Diğerleri gelince de bunların hepsi benim diyeceğim. Sen benim yerime yarışa giriver.” demiş ve gece yarısı gösterilen yere gidip beklemeye başlamış.

Ertesi gün, tilki koşarken, yengeç de bunun kuyruğuna tutunmuş. Önceden belirlenen sınıra geldiklerinde, akşamdan gelen kaplumbağa ortaya çıkarak:

“Buğdayların hepsi benim, çünkü buraya ilk önce ben geldim.” demiş.

O sırada:

“Eyvah ben kaybettim.” diyerek oturmaya çalışan tilkinin arkasından:

“Aman tilki dayı, üzerime oturuyorsun.” diye bir ses gelmiş.

Bu defa tilki yengece:

Yahu, sen ne zaman geldin?” diye sormuş. Yengeç de: “Senden daha önce gelmiştim.” demiş. Böylece, ürünü kaplumbağa yengeç bölüşmüşler.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 91)

III. 1. 5. TAVŞANLARIN İNTİHARI

Günün birinde bütün tavşanlar toplanmışlar ve demişler ki:

“Dünyada bizden korkak hayvan yok. Küçük bir çöp çıtırdasa azıcık rüzgâr esse, ödümüz kopar. Bu yönümüzle kurt, çakal, ayı tilki, vb. hayvanların hepsinden daha aşağıdayız.

Böyle korkak, ürkek yaşamaktansa ölelim daha iyi. Bir böceğin, bir karıncanın çıkardığı

Çıtırtıdan korkan hayvan yaşasa ne olacak, yaşamasa ne olacak, ölse daha iyi.”

Bu konuşmaların sonunda tavşanların tamamı intihar etmeye karar vermiş. Karar vermiş. İntihar şekli de karşı çaya giderek kendilerini suya atmışlar. Neyse tavşanların

Tamamı dağdan ovaya inmişler, çayın başına vardıkları sırada bunların gürültüsünü duyan ve kıyıda yatan kurbağalar:

“Cump ,cump” diye kendilerini suya atmışlar.

Bunları gören tavşanlar:

“Oo! Dünyada bizden korkak hayvan da varmış! Niye intihar edelim ki.” diye dönmüşler ve çalımlı çalımlı gene dağlarına yuvalarına gitmişler.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 95)

III. 1. 6. ASLAN İLE KAPLUMBAĞA

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde, ormanda bir aslan yaşarmış. Günlerden bir gün, bu aslanı avcılardan birisi yakalamış. Yaralı aslan, ne yapacağını bilmez bir şekilde sendeleye sendeleye yürürken bir çukura düşmüş. Çukurda da tesadüfen bir kaplumbağa ile karşılaşmış. Kaplumbağa: “Hayrola aslan kardeş, sana ne oldu?” diye sormuş.

Aslan:

“Ah, hiç sorma kaplumbağa kardeş, beni bir avcı vurdu.” demiş.

Kaplumbağa:

“Şu yakınlarda bizim avcılar dolaşıyordu, seni onlar vurmasın!” deyince,

Aslan “

“Ben, bu yaradan ölmezdim ama bu sözün beni öldürür.” demiş ve oracıkta ölmüş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 105)

III. 1. 7. KURBAĞA İLE AKREP

Sıcak bir yaz gününde, akrabalarını görmek isteyen akrep ırmağın kenarına gelerek orada bulunan kurbağaya:

“Beni karşı tarafa geçirir misin?” demiş.

Kurbağa da akrebin bu haline acıyarak:

“Pekiyi sırtıma bin geçireyim.” demiş.

“Bunlar, suyun ortasına geldikleri zaman, akrep iğnesini kurbağaya batırmaya başlamış. Bunun üzerine kurbağa:

“Aman arkadaş ne yapıyorsun ?”

Akrep:

“Kurbağa kardeş şaka yapıyorum. Biz eskiden iğnelerimizi batırırız.”

Kurbağa:

“Ya, demek öyle... Her zaman iğnesini batırırsınız?” dedikten sonra yavaş yavaş suyun içerisine dalmaya başlamış. Bu sefer akrep yalvarmaya başlamış:

“Aman kurbağa kardeş, ne yapıyorsun şimdi beni boğacaksın, yüzmesini de bilmiyorum.”

Kurbağa:

“Akrep kardeş o zaman sen iğnelerini batırma ben de seni suya batırmayayım.” demiş.

İkili anlaşmaya uyunca kurbağa da akrebi öldürmekten vazgeçmiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 115)

III. 1. 8. KURTLA TİLKİ

Günlerden bir gün kurt, ormanda gezerken bir atı yakalayıp öldürmüş. Daha sonra tilkinin yanına giderek:

“Buraya gel at etiyle karnını bir güzel doyur.” demiş.

Tilki, hemen koşup gelmiş ve atın bağırsaklarını yemeye başlamış. Bunu gören kurt, tilkinin haline gülerek tekrar konuşmaya başlamış:

“Aman tilki kardeş ne yapıyorsun öyle? Şu güzel etler dururken niçin gidip de bağırsaklarını yiyorsun?”

Tilki kurda cevap vermiş:

“Burası altmış derde şifadır da ondan yiyorum.” demiş.

Bu defa kurt:

“Haydi, oradan pis herif... Sen tıp ilminden ne anlıyorsun?” demiş ve ardından da atı tek başına yemiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 126)

III. 1. 9. TILKI İLE AYI

Çok eski zamanlarda tilki ormanda yalnız başına dolaşırken bir ayının at ölüsü yedini görüp yanına yaklaşmış ve:

“Ayı kardeş ne zaman görsem at yiyorsun. Bu atları nasıl yakalıyorsun?” diye sormuş.

Ayı:

“Gel, sana da öğreteyim.” demiş.

Tilki:

“Peki, seni dinliyorum.” deyince ayı:

“At yatarken sessizce yanına yaklaşıp kuyruğunu kuyruğuna bağlarsın, sonra da keskin dişlerini bacağına saplayıp yakalarsın.” demiş. Kurnaz tilki, gidip uyuyan bir at bulmuş. Atın kuyruğunu kendi kuyruğuna bağladığı sırada atın haberi olmuş yerinden fırlayarak ormanın içerisinde koşmaya başlamış. Atla tilki, kuyrukları birbirine bağlı durumda koşarlarken ikiliyi bir tavşan görmüş ve tilkiye:

“Bu ne hal tilki kardeş?” diye sormuş.

Yorgunluktan ölecek duruma gelen tilki, durumu arkadaşına hissettirmeden:

“Hiç, atla biraz gezinti yapıyorum.” diye yalan söylemiş.

Tilki bu şekilde biraz daha dolaştıktan sonra nasıl olmuşsa bunların kuyrukları çözülmüş ve tilki yere yuvarlanmış. Yorgunluktan adım atacak halleri kalmayan hayvanlar biraz dinlendikten sonra kendi kendilerine:

“Bir daha başkasının sözüne uyup da iş yapmayacağız.” diye söz vermişler.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 127)

III. 1. 10. KURT İLE TİLKI

Günlerden bir gün, yaşlı bir kurt tilkinin yanına giderek:

“Ben ne kadar gezip dolaşsam da yiyecek bir şey bulamıyorum, aç kalıyorum. Sen köylere gidip, sağdan soldan tavuk bulup geçimini sağlıyorsun. Ne olur bazı günler beni de düşün.” demiş.

Tilki: “Haydi, o zaman birlikte gidelim. Filan tarlada, bir adam çift sürüyor. Gidip sabanı ve boyunduruğu saklayalım. Çiftçi gelince, öküzlerini serbest bırakarak saban ve boyunduruğu aramaya başlar. O zaman, biz de çiftçinin öküzünü bir dereye götürüp afiyetle yeriz.” demiş

“İyi ama bu iş nasıl yapacağız?”

“Sen arkamdan gel, başka bir şeye karışma.” Tilki ile kurt, birlikte tarlaya varıp saban ile boyunduruğu saklamışlar. Sabahleyin çiftçi bir de ne görsün! Kendi kendine:

“Bunları kim götürdü!” diye söylenmeye başlamış. Yok şurada, yok burada derken öküzlerden iyice uzaklaşmış. Çiftçinin öküzlerden uzaklaşmasını fırsat bilen tilki ile kurt, öküzlerden birisini kaçırmışlar. Zavallı öküzü bir uçuruma götürmüşler, ardından da parçalayıp yemeye başlamışlar. Sabanı ve boyunduruğu bulamayan çiftçi geriye dönünce bir de ne görsün, öküzlerden birisi yok! Sonra yerdeki kan izlerini görünce aklı başına gelmiş ve:

“Ah, akılsız kafam, bir saban yüzünden öküzü kurda yedirdim. İşte benim aklım bu kadar. Götürüp hem sabanı, hem de öküzü kurda teslim ettim. Şimdi sabanın yokluğuna mı ağlayayım, kurda yedirdiğim öküze mi ağlayayım?” Başını taştan taşa vurup sızlanmaya başlamış.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 130)

III. 1. 11. KÖPEKLE TİLKİ

“Bir varmış bir yokmuş, bir köpekle horoz varmış. Bunlar bir gün yolculuk sırasında Kendi aralarında konuşmaya başlamışlar.

“Biz niçin insanoğluna boyun eğiyoruz, biz de gidip bir dağ başına yerleşelim.

Orada nüfusumuz artsın, hür bir şekilde yaşayalım.” demişler.

Daha sonra da dağa çıkmışlar. Akşam olunca bunlar yatacak yer aramışlar. Horoz bir ağacın üzerine çıkmış, köpek de çalının dibini kazarak orada yatmış. Tan ağarmaya başlayınca horoz ötmeye başlamış. Bu sesi duyan tilki hemen o tarafa doğru koşmuş... Bir de bakmış ki çam ağacının başında bir horoz:

“Yahu, horoz kardeş senin ne güzel sesin, ne güzel endamın var, aşağıya in de biraz konuşalım.” demiş. Tilki, horozu aşağıya indiremeyince konuşmasına devam etmiş:

“Horoz kardeş buraya niçin geldiniz ?”

Horoz:

Biz insanoğluna hizmet etmek için geldik, bundan sonra buraya yerleşeceğiz.”

Tilki: “Öyleyse, ben de size komşu olayım.” Horoz: “ Tilki kardeş şu ilerde bizim bir muhtar var, ona bir danışalım. Daha sonra kararımızı veririz .” demiş.

Tilki:

“Muhtarınız nerede?” demiş.

Horoz:“Çalının dibinde.” demiş

Vara vara varmış ki, ne görsün? Kocaman bir köpek, çalının dibinde yatıyor! Köpek gözünü açar açmaz tilki öle bir kaçmış ki, yedi dağı birden geçmiş. Ertesi gün tan ağarmaya başlayınca horoz tekrar ötmeye başlamış. Sesi duyan tilki, yine horozun yanına gelmiş.” Tilki kardeş, hani sen bize komşu olacaktın?” Tilki: “Ah horoz kardeş, o muhtar sizde iken, siz bir iseniz iki olamazsınız, hiç kimse de size komşu gelmez.” Demiş. (Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 140)

III. 1. 12. TILKI, HOROZ VE ÖRDEK

Günlerde bir gün horozla ördek, arkadaş olup yiyecek aramaya çıkmışlar. Gide gide bir köprünün altına varmışlar, orada solucan bulabilmek için yerleri ve çöpleri eşelerken yanlarına tilki gelmiş ve burnunu tutarak:

“Ayy... Horoz kardeş, böyle pis çöplerle uğraşana kadar, gelin sizi evime götüreyim de istediğiniz kadar mısır yiyin, karnınızı güzelce doyurun.” demiş.

Horozla ördek mısır sesini duyunca hemen tilkinin peşine takılıp gitmişler.

Tilkinin ikram ettiği mısırları çıtır çıtır yiyerek karnılarını güzelce doydurmuşlar.

Bu arada tilki ne yapsam da bunları kandırsam diye kara kara düşünürmüş. Tilki akşam olup etraf kararınca ördeğe dönerek:

“Ördek kardeş biraz dışarıya çıkar mısın? Benim horozla konuşacaklarım var.” demiş.

Ördek, tilkinin niyetini anlamış fakat elinden de fazla bir şey gelmeyeceğinin farkındaymış.

Ördek titreye titreye dışarıya çıkmış. Tilki de kapıyı kapatıp horozun yanına yaklaşınca:

“Ah horoz kardeş, sen vakitli vakitsiz ötüyorsun, çöpleri eşeleyip dağıtıyorsun. O yüzden seni yiyeceğim.” demiş

İçerideki konuşmaları ve çırpınışları duyan ördek korkudan tir tir titreyerek:

“Tilki, biraz sonra beni de yiyecek.” diye düşünürken, birde ne görsün? Kapı açılmaz mı? Hain bakışlarla tilki:”gel bakalım, seninle de konuşacaklarım var.” demiş.

Ördek, titreye titreye içeriye girmiş.

Tilki:” ah ördek kardeş sen eline ayağına kına yakıyor, başına da yeşil sarık sarıyorsun.

Sonra da bunları o pis çamurlara, çöplere sokuyorsun, bu sebepten seni de yiyeceğim.” demiş.

Tilki, sözlerini bitirir bitirmez ördeğin üzerine atlamış, kemiklerine varıncaya kadar yemiş.

Horoz ve ördeği aynı anda yiyen tilki, üç gün üç gece sürecek derin bir uykuya yatmış. Sonrada uyanıp kendi kendine:

“Ah, yine böyle bir av bulabilsem de karnımı doyursam.” diye düşüncelere dalıp gitmiş.

Sonrası mı? Bu masal da burada bitmiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 144)

III. 1. 13. TAVUK, TILKI VE FARE

Zaman zaman içinde kalbur saman içinde tavuk, tilki ve fare arkadaş olmuşlar. Bunarın birde evleri varmış. Tavuk, günün birinde bir fasulye bulunca iki arkadaşına sormuş.

“Fasulyeyi ekmeme kim yardım edecek?”

Tilki:

“Hayır, ben yardım etmem.” demiş, fareye sormuş, o da aynı cevabı vermiş. Tavuk hiç sesini çıkarmadan çalışıp çabalayıp fasulyeyi ekmiş. Yorulunca da eve dönmüş. Bunu gören iki arkadaşı tavuğa sormuşlar:”Arkadaş sana ne oldu böyle? Niçin kan ter içindesin?”

Tavuk:

“Allah sizden razı olsun, bana yardım ettiğiniz için bu şekilde ter içinde kaldım.” demiş.

Bu sözün karşısında tilki ve fare ses çıkarmamışlar. Aradan iki hafta geçmiş. Fasulyeler yeşerip, toprak üzerine çıkmış. Aradan biraz zaman daha geçmiş. Bir süre sonra da fasulye büyüüp sebzesini vermeye başlamış.

Tavuk yine sormuş:

“Bunları toplamaya bana kim yardım edecek Arkadaşları yine aynı cevabı vermiş:

“Hayır, hayır.”Tavuk, bunlara yine bir şey söylemeyip fasulyeleri yalnız başına toplamış.

Topladıklarını eve götürmek için arkadaşlarından, yardım istemiş yine tamamı:

“Hayır, yardım edemeyiz.” demişler.

Tavuk bunları taşıyınca sormuş:

“Bunları pişirmeye kim yardım edecek? demiş. Yine “hayır” cevabını alan tavuk hiç üzülmemiş. Fasulyeleri güzelce temizleyip pişirmiş ve ardından sormuş:

“Bunları yemeye yardım edecek kimse var mı?”

Bu defa

“Ben, ben, ben.” diye cevap almış. Bunun üzerine tavuk gülümsemiş ve:

“Ya” demiş ve onların önüne oturup yemeyi kendi başına afiyetle yemiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 146)

III. 1. 14. KURNAZ TİLKI

Bir varmış bir yokmuş, tilkinin birinin Kurnaz Tilki adında küçük bir yavrusu varmış.

Kurnaz Tilki günlerden bir gün gezmeye çıkmış. Bir de bakmış ki, gezdiği yerden bir civciv geçiyor. Hemen arkasından sessizce yaklaşp civcivi yakaladığı gibi çuvala katmış.

Daha sonra da ağzını sıkıca bağlamış. Tilki, çuvalı omzuna alıp giderken yolda yorulmuş ve

Çuvalı indirdikten sonra bir kenarda dinlenmeye başlamış. O sırada civciv, çuvalı yırtıp kaçmış. Bir müddet sonra da geriye dönerek çuvalı taşla doldurmuş.

Tilki dinlendikten sonra yola çıkmak için çuvalı omzuna almış.

Fakat bir de ne görsün? Çuval çok ağır değil mi? Tilki çuvala dönerek:

“Aman civciv, sen ne kadar ağırsın.” demiş.

Oğlunu uzaktan gören tilkinin annesi de:

“Civciv geliyor.” diye kazanın altını yakıp içini su ile doldurmuş. Sonrası mı? Yavrusunu beklemeye başlamış. Bir müddet sonra yavru tilki kapıyı çalmış:

Anne tilki de:

“Oğlum sen mi geldin?” demiş

Anne ve yavrusu çuvalın içerisinde ne varsa tamamını kaynar kazanın içerisine boşaltmışlar. Taşlar tangır tungur kaynar kazana dökülürken sular da anne ve yavru tilkinin yüzüne sıçramış ve onları öldürmüş. Böylece kötüler cezasını çekmiş, civciv de canını kurtarmış.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 146)

III. 1. 15. KURTLA ÜÇ ÖKÜZ

Çayırılıkta biri beyaz, biri siyah, diğeri de kırmızı olmak üzere üç öküz otlarmış. Günlerden bir gün, bu öküzlere bir kurt bela olmuş. Ancak, yanlarına nasıl yaklaşacağına bir türlü kara verememiş. Çünkü öküzlerin üçüne birden saldırırsa onların sivri boynuzları arasında öleceğini tahmin etmekteymiş. Kurt, biraz sonra öküzlerin ayrı ayrı yerlere dağıldığını görünce:

“Önce parçala, sonra yut.”sözünü hatırlayarak sinsice, siyah öküze yaklaşmış. Ardından da diğeri öküze seslenerek:

“Şu siyah öküzün rengi ne kadar çirkin, sizin güzellinizi bozuyor. Eğer isterseniz, ben “Bunun icabına bakayım. bu otlaklarda size kalsın..”diye teklifte bulunmuş. Çayır bir gün çimen sözünü duyan ve kurdun kötü planlarının bilmeyen zavallı öküzler teklifi hemen kabul etmişler. Kurt da siyah öküzü böğürte böğürte yemiş.

Aradan birkaç gün geçince kurt bu defa da kırmızı öküzün yanına gelerek beyaz öküze seslenmiş:

“Bak kırmızı öküz karşıda duran beyaz öküz benim rengim gururlanıp duruyor.

Sen hiç sesini çıkartma, Ben şimdi onun icabına bakarım. Böylece de bütün otlar da sana kalır.” demiş.

Kırmızı öküz bunu kabul edince kurt da beyaz öküzü parçalayarak yemiş.

Aradan birkaç gün geçince kurt tekrar dönmüş ve:

“Otlak yalnız sana kalacak .”dediği kırmızı öküzün yanına yaklaşarak:

“Şu güzelim otlar burada dururken. Onları beğenmez çiğnersin ha? Gel bakalım yanıma,

Şimdi sıra sende.” demiş.

Zavallı öküz çok yalvarıp yakarıp yakarmış fakat bir türlü sonuç alamamış.

Bunun üzerine kurda dönerek:

“İzin ver de dünyaya bir nasihat edeyim.” demiş.

Kurt da:

“Peki.” demiş.

Öküz:

“Ey bu dünyada kalanlar, benim halimde ibret alın. Benim şimdi parçalandığımı zannetmeğin. Ben siyah öküzüm parçalandığı gün ölmüş ver parçalanmışım. Ama ne acıdır ki, haberim bile olmadı.” demiş. Öküz sözlerini bitirir bitirmez kurt da onu parçalayıp yemiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 178)

III. 1. 16. TILKI İLE KAPLUMBAĞA

Günlerden bir gün tilki ile kaplumbağa arkadaş olmuşlar ve birlikte değirmene gitmişler. Bunlar buğdaylarını ayrı ayrı ölçüp değirmenin teknesine dönecekleri sırada tilki, buğdayların karışacağını anlayarak değirmenciye:

“Arkadaş biz buraya kaplumbağa ile geldik. Fakat buğdaylarımız ayrı acaba hangimiz daha önce öğüteceğiz?” demiş.

Değirmenci tilkiye sormuş:

“Sen kaç yaşındasın ?”

Tilki de cevap vermiş:

“Diyelim ki yüz yirmi.”

Değirmenci kaplumbağaya yaşını sormak için ona doğru döndüğünde bir bakar ki, kaplumbağa iki gözü iki çeşme ağlıyor.

Değirmenci:

“Kaplumbağa kardeş neye ağlıyorsun?”

Kaplumbağa:

“Tilkinin söylediği yaşta bir oğlum ölmüştü, birden aklıma geldi onun için ağlıyorum?” demiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 216)

III. 1. 17. KİTAP OKUYAN AYI

Geçmiş zamanlarda adamın birisi padişaha karşı büyük bir suç işlemiş. Padişah da bu adamı çağırarak:

“Senin suçunu bir şartla affederim, hayvanlardan birisine kitap okutacaksın ve bunu bana göstereceksin Yoksa başını kesilmiş bil.” demiş.

Bu sözleri işiten adam, kara kara düşünmeye başlamış. Sonunda bir ayı yakalayarak evine getirmiş. Topladığı armutları kendi eliyle değil de kitabın sayfalarını tek tek açmak zorunda kalırmış.

Verilen süre tamamlanınca padişah adamı huzuruna çağırılmış ve:

“Şartımı yerine getirdin mi?” diye sormuş.

Adam:

“Getirdim efendim.” demiş

Daha sonra adam ayıyı padişahın huzuruna getirerek yanına bir kitap koymuş sayfalar arasında armudun olduğunu zanneden ayı, armudu bulamadıkça homurdana homurdana kitabı karıştırmış.

Hayretten ağzı bir karış açık kalan padişah adama dönerek:

“Bu ne yapıyor.” diye sormuş.

Adam:

“Efendim kendisini kitap okumaya öyle vermiş ki, ne hale geldiğinin farkında bile değil.” demiş ve başını kurtarmış.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 217)

III. 1. 18. KÖPEK, KEDİ VE FARE

Zamanın birinde köpekle kedi aralarında anlaşma yapıyorlarmış.

“Böyle hırılaşa gürlüşe zaman öldüreceğimizi birlik olalım kazancımızı beraber yiyelim.”Birbirlerine söz vermişler.”kedi içeriden yemek taşısın, köpek dışarıdan, birbirimizi de kovalamadan rahatça hayatımızı sürdürelim.” demişler.

Bu anlaşmayı bir kağıda yazdıktan sonra kedi, evdeki rafın üstüne koymuş.

Kedi evden kaçırdıklarını köpeğe götürüyor yarı yarıya bölüşüyorlar, köpek dışarıda avladıklarını getiriyor kediyle iki eşit şekilde paylaşıyorlarmış. Böyle geçinip giderken bir gün kedinin olduğu evde büyük bir ziyafete verilmiş. Kedi verilen yiyeceği de köpekle paylaşmamış, tamamını kendisi yemiş. Daha sonra da karnı tok olarak dışarı çıkmış.

Köpek sinirli bir şekilde kediye:

“Biz nasıl anlaşmıştık, hani yiyeceklerin yarısını bana verecektin? Ben de sana dışarıdan taşıdıklarımı verecektim, kardeş payı yapacaktık.” demiş

Kedi:

“Allah Allah ne yaptım.” Filan demiş, sonra da köpeğe:

“Getir bakayım anlaşmayı, böyle anlaşmamış mıydık, kâğıda böyle geçirmedi mi biz?” demiş.

Kedi gitmiş, raftaki anlaşmayı aramış fakat bulamamış. Çünkü anlaşma kâğıdını fare yemiş. Bunun üzerine kedi:

“Anlaşmayı niye yedin?” diye fareyi kovalamaya başlamış

Köpek de:“Anlaşmayı niye bozdun?” diye kediye kovalamaya başlamış o günden bu yana kedi fareyi sevmezmiş, anlaşmayı bozdu diye. Zaten bu iki hayvan da hiç geçinemezlermiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 180)

III. 1. 19. KEDİ İLE FARE

Bir varmış bir yokmuş, çok eski zamanlarda akıllı bir kedi varmış. Kedi, günlerden bir gün çevresindeki farelere haber göndererek:

“Farelerle helalleşmek istiyorum, hepsini bana çağırın.” demiş.

Farelerin tamamını toplanınca kedi söze başlamış:

“Ben hacca gideceğim; o yüzden sizlerle helalleşmek istiyorum. Gelmeyen arkadaşlarımıza da haber verin, günün birinde onlarla da bir araya geleyim.” demiş

Bunun üzerine farelerden birisi:

“Arkadaşlar, kedi dostumuz bizimle helalleşmek istiyor. Helalleştikten sonra hacca gidecekmiş.” demiş.

Bu sözleri duyan kör fare:

“Yahu o yalancıyı bırakın. Benim gözümü de o kör etti. Bu devamlı yalan söyler.” demiş

Fakat kör farenin sözüne kimse itibar etmemiş ve tamamı bir araya toplanarak kediye haber göndermişler:

“Kedi arkadaşımız nerede toplanmamızı uygun görür?”

Kedi de:

“Hepiniz Ali Beyin fırınına toplanın.” diye haber göndermiş.

Fareler, fırına girdikten sonra kedi:

“Hepiniz burada mısınız?” diye sormuş.

Fareler:

“Buradayız.” diye cevap verince kedi:

“ben hacca gitmekten vazgeçtim. Şimdi söyleyin bakalım. Hanginiz çuvalın dibini, hanginiz ortasını deldi? Yok, yok, en iyisi ben hepinizi yiyeyim.” diyerek, farelere öyle satır atmıştı ki

Tamamını öldürüp afiyetle yemiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 182)

III. 1. 20. KURTLA TİLKİ

Evvel evvel iken, develer tellal iken, kadınlar kız, hocalar delikanlı iken bir tilki ile kurt arkadaş olmuşlar. İkisi birlikte köye varmışlar. Köyde oturup hoşbeş ettikten sonra, köylüler:

“Arkadaşlar, boş kaldık, bu yüzden kendimize iş aramaya geldik.” demiş.

Köylüler:

“Aaaa... Çok iyi oldu. Bir sürü tavuk, koyun var. Hepsi de çoban ister.” demişler.

Tilki:

“Hayır, arkadaş biz böyle işler yapmayız.” demiş.

Bu sözün üzerine adamlar konuyu kapatıp, başka şeylerden bahsetmeye başlamışlar. Aradan biraz zaman geçtikten sonra tilki bir de bakmış ki, kendilerine nazlanıp yalvaran yok, hemen ileriye atılmış:

“Aman arkadaşlar, az önce tatlı bir sohbet vardı. Şu sohbete tekrar başlayalım. Bir dua edelim, yine konuşalım. Arkadaşım güzel koyun olatır, ben de tavuklara iyi bekçilik yaparım” demiş.

Bunun üzerine köylüler kurdu koyun çobanı, tilkiyi de tavuk çobanı yapmışlar. Böylece kurtla tilki, rahata kavuşup yiyip içip güzel vakit geçirmişler...

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 198)

III. 1. 21. TILKI İLE YILAN

Vaktiyle bir tilki ile yılan arkadaş olmuşlar. Bir gün yolda giderken önlerine bir dere çıkmış. Yılan yüzme bilmezmiş. Tilki ise bilirmiş. Dereden karşıya geçmek için yılan tilkinin sırtına binmek istemiş.”Tilki kardeş, madem arkadaş olduk bana bir iyilik yap da sırtına bineyim, karşıya geçeyim...” demiş. Tilki de kabul etmiş. Yılan tilkinin sırtına binmiş, tilki de dereye girmiş. Yüze yüze derenin ortasına kadar gelmişler. Tam bu sırada yılan, tilkinin boynuna sarılmaya ve sıkmaya başlamış. Tilki,” Aman yılan kardeş... Ne yapıyorsun? Beni boğacaksın!” diye bağırır ama yılan yine sıkmaya devam etmiş. Tilki morarmaya başlamış.”Daha fazla sıkma boğulacağım!” Yılan yine aldırmamış. Bunun üzerine tilki,” Yılan kardeş, bak sana çok önemli bir sır vereceğim, uzat kulağını da dinle...” demiş. Yılan ”Ne sırrı bu?” diye meraklanmış ve başını tilkiye doğru uzatmış. Tilki, bunun başını kaptığı gibi ısırılmış. Yılan can havliyle gevşemiş, tilki de karşıya geçmiş. Yılan boylu boyunca uzanmış yere ama merakından da çatlıyormuş. Son nefesinde tilkiye sormuş,”Yahu, neydi bu sır ?” diye. Tilki de , “Eğer dosdoğru arkadaşlık etseydin bu tarafa sapa sağlam geçerdin, eğri büğrü arkadaşlığın da sonu işte böyle olur !” demiş ve yılanı öyle orada bırakıp yoluna gitmiş.

III. 1. 22. TAVŞANLA KAPLUMBAĞA

Günün birinde, kaplumbağa ile tavşan bahse girmişler. Her ikisi de birbirlerinden daha hızlı koştuklarını iddia etmişler. Sonunda karşıda bulunan tepeye kadar koşmaya karar vermişler.

Tavşan:

Karşıdaki tepeye kim önce varırsa o birinci olacak.” demiş.

İkisi yola çıkmışlar. Yolda tavşan kendisine güvendiği için bir bahçeye girerek dinlenmiş. Karnını doyurmuş, sonra da uyuyup kalmış. Kısacası yarışmayı unutmuş. Diğer taraftan biz gelelim kaplumbağaya. Kaplumbağa, sağına soluna bakmadan az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş. Sonunda daha önceden işaret ettikleri yere varmış. Tavşan uyanınca bir de bakmış ki, kaplumbağa yarış noktasına çoktan varmış. Bunun üzerine tavşan tabana kuvvet koşmaya başlamış fakat boşuna... Çünkü bugünün işini yarına bıraktığı için yarışı çoktan kaybetmiş.

İşte, onun için atalarımız:

“Akşamın işini sabaha bırakma, pişmiş yemeğe su katma.” Demişler.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 116)

III. 1. 23. KARTAL İLE KAPLUMBAĞA

Çok eski zamanlarda bir kartal, kendisini gökyüzünün hâkimi zannedermiş. Günlerden bir gün kartal, karnını doyurmak için yeryüzünde gezerken, bir de bakar ki ne görsün? Kaplumbağalardan birisi hızlı hızlı gidiyor. Kartal hemen yanına inip sormuş;

“Kaplumbağa kardeş, böyle acele acele nereye gidiyorsun?”

Kaplumbağa;

“Hicaz ‘a.’ diye cevap vermiş.

Kartal;

“Sen bu yürüyüşle nasıl gideceksin, ne zaman varacaksın ?”

Diye sormuş.

Kaplumbağa:

“Hicaz ‘a gidemezsem, hiç olmazsa yolunda ölürüm ya.” demiş.

Daha sonra iki hayvan havadan sudan konuşurlarken konu yaş meselesine gelmez mi?

Kaplumbağa sormuş;

“Kartal kardeş sen kaç yaşındasın ?”

Kartal:

“Büyük kar yağdığında ben delikanlıyım, daha sonra kar yağa yağa kuyruğuma kadar yükseldi. İşte, o günü şimdiki gibi hatırlıyorum, ya sen kaç yaşındasın?” diye arkadaşına sormuş.

Kaplumbağa:

“Ben de büyük kar yağdığında gençliğimin en güzel günlerini yaşıyordum.O günden sonra ne zaman yaz geldi diye dışarıya çıktıysam ,karın erimemiş olduğunu gördüm.” demiş ardından konuşmasına devam etmiş;

“Bu kış, baharı görmeden yazı eriştim”.demiş.

Böylece kaplumbağa ve kartalın aynı yaşta oldukları ortaya çıkmış.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 117)

III. 1. 24. FARE İLE KURBAĞA

Günün birinde kurbağa ile fare arkadaş olmuşlar. Bir bahar mevsiminde kurbağa, fareye:

“Gel biraz gezelim.” demiş.

Bunlar gide gide, bir ırmağa rastlamışlar. Kurbağa, farenin sudan geçemeyeceğini bildiği için ona:

“Sen, üzerime çık, kuyruğunu da ayağına bağla, Böylece seni karşı tarafa rahatlıkla geçirebilirim “ demiş.

Fare kurbağanın sırtına binmiş, tam suyun ortasına vardıklarında kurbağa şeytanlık düşünerek suyun dibine doğru dalmaya başlamış. Elbette fare suyun içine girer girmez hemen boğulmuş. Ama kuyruğu kurbağanın ayağına bağlı olduğu için yine onun sırtında kalmış. Suyun yüzüne çıkan kurbağa sırtında fare ölüsü dolaşırken yukarıdan kartal fareyi görmüş ve fareyi kaptığı gibi dağın başına götürmüş. Fare kurbağaya bağlı olduğu için yüksek dağın zirvesinde kartala yem olmaktan kurtulamamış.

Kısacası kötülük yapan kötülük bulurmuş. Atalarımızın dediği gibi eden bulurmuş...

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 119)

III. 1. 25. CIRCIR BÖCEĞİ İLE KARINCA

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir cırcır böceği varmış. Bütün vaktini ağaç evinde saz çalıp türkü söyleyerek geçiren cırcır böceği, günlerden bir gün annesinin yanına vararak kendisine karıncanın kızını istemesini söylemiş.

Annesi;

“Oğlum, karınca bize kızını vermez, onlar çalışkan ve düzenlidir. Sen ise tembelin birisin.”

Oğlan:

“Olsun, üzüm üzümüne baka baka kararır. Evlendikten sonra ben de onlara uyar birlikte çalışırız.” Diye ayak diretince, annesi dayanamayıp komşusu ile karıncanın kızını istemeye gitmişler. Karıncanın tertibini, düzenini görünce hayretten dünürçülerin ağızları bir karış açık kalmış. Mercimek, arpa, yulaf, burçak, vb.gibi yiyeceklerini ayrı ayrı ve düzenli bir şekilde yerleştirmişler. Dünürçüler, dereden tepeden konuştuktan sonra karıncanın annesi;

“Biz sormadık, siz söylemediniz, gelişinizin sebebi nedir? demiş.

Cırcır böceğinin annesi;

“ Allah ‘ın emri, peygamberin kavli ile kızınızı istemeye geldik.” demiş.

Anne karınca:

“Biz kendi aramızda konuşup görüşelim, büyüklerimize danışalım, sonra size haber veririz.” demiş.

Cırcır böceğinin annesi eve gelince oğluna;

“Ah oğlum, gitsen de bir görsen! Evleri ağzına kadar yiyecek dolu “ demiş.

Aradan birkaç gün geçince, komşulardan birisi karıncaya:

Geçen dünürleriniz gelmişti, ne cevap verdiniz? Diye sorunca karınca;

“Henüz kesin bir cevap vermedik ama ben ona kızımı vermem. Yazı kışı cırcırla geçer, benim bir sene topladığım yedi yıl yeter.” diye cevap vermiş.

Bir süre sonra cırcır böceğinin annesi tekrar karıncanın evine gitmiş.

Anne karınca hâl hatırdan sonra geliş sebebini sormuş.

Anne cırcır böceği:

“Niçin geldiğimi biliyor olmalısın! Cevabınızı öğrenmeye geldim.” demiş.

Karıncanın babası:

“Ben altı ay azıklı, arkası kapaklıya kız vermem.” deyince kadın boynu bükük oğlunun yanına dönmüş, oğlu da aşağıdaki türküyü mırıldanmış:

“Gel anacığım gel,

Tuz, torbasını başıma takmayayım,

Dağ başına çıkayım,

Yeşilçamların arasında keyfime bakayım.”

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 120)

III. 1. 26. KURT, TILKI VE AT

Bir varmış, bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde develer tellak iken, babam erkek, annem kız iken yatarak kalkarak, kahve tütün içerek, lale sümbül biçerek vakitler geçerken bir kurt, tilki ve at arkadaş olmuşlar. Bunlar mağarada yaşarken kış bastırmış. Bu sebepten avlanmak için dışarıya çıkamamışlar. Yiyecek bir şey bulamayan bu arkadaşlar ne yapacaklarını kara kara düşünürken tilki;

“Arkadaşlar, hangimizin yaşı küçükse onu yiyelim.” demiş.

Ve:

“ Ben Hazreti Nuh gemi yaparken kâtiptim.” diye kendisini yaşlı göstermiş.

O sırada at ileri gelerek;

“ Beni azat edin ve künyemi ayağımın altına yazıverin, belki günün birinde lazım olur.” demiş.

Tilki ata cevap vermiş:

“Benim okuryazarlığım yok, o yüzden yazamam .”

Kurt:

“Benim birazcık geçmişte okuryazarlığım vardı.”

At:

“Ben ayağımı kaldırıyorum, sen oku bakayım ne yazıyor?” At arka ayağını kaldırıp, kurda okumasını söylemiş, tam bu sırada kurda öyle bir çifte vurmuş ki, kurt oracıkta ölüvermiş.

Bu durumu gören tilki, kurdun leşini yedikten sonra oynamaya başlamış ve demiş ki;

“Çok şükür! Ya Rabbi, okuryazar olmadığımı.”

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 123)

III. 1. 27. TILKI İLE EŞEK

Tilkiyle eşek arkadaş olmuşlar. Bunlar giderken tilki;

“Arkadaş ben seni bir kavak bahçesine götüreyim .” demiş, İki birlikte bahçeye gitmişler. Eşek kavakları yemiş ve bir süre sonra da karnı doyunca anırmaya başlamış.

Kavaklığın sahibi sesi duyunca hemen oraya gelmiş. Eline bir sopa alıp, eşeği bir güzel dövmüş ve bahçesinden çıkarmış.

Tilki:

“Ne oldu? Diye sorunca:

“ Ne var da ne olacak, iki vurdu, elleri acıyınca bıraktı gitti.” demiş.

Bu defa tilki:

“Ben seni bir mısır tarlasına götüreceğim, ama sen anırıp milleti başına topluyorsun .” demiş.

Eşek de:

“Bu sefer anırmayacağım.” demiş.

Birlikte mısır tarlasına gitmişler. Eşek mısırları yiyince, tekrar anırmaya başlamış. Mısır tarlasının sahibi de eşeğin sesini duymuş. Tarlasına gelmiş, bir de ne görsün? Eşek mısırları yiyor.

Bunun üzerine eşeği bir güzel dövmüş. Bu sırada tilki saklanıyormuş. Tarla sahibi eşeği tarlasından kovduktan sonra tilki eşeğin yanına tekrar gelerek:

“Ne oldu ?” diye sormuş.

Eşek de:

“Ne var da ne olacak, iki vurdu elleri acıyınca bıraktı gitti.” demiş.

Tilki, bu defa da eŒeđi üzüm bağına götürmüŒ. EŒek. Üzümleri yiyip karnı doyunca anırmaya baŒlamıŒ. Bağ sahibi gelince eŒek yine bir güzel dayak yemiŒ.

Tilki de uzaktan bu manzarayı seyrediyormuŒ.

Kendi kendine:

“Huyly huyundan vazgeçer mi hiç? “ diyerek oradan ayrılyp gitmiŒ.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya 2005, 124)

III. 1. 28. AYAĞINA DİKEN BATAN KARGA

Bir varmış, bir yokmuş. Bir karga varmış. Bir gün ayağına bir diken batmış. Bu dikenini almış bir kocakarıya götürmüş.

“Nine, demiş, şu dikenimi saklar mısın? Nine almış dikenini ocağın üst başına koymuş. Bir gün beklemiş, iki gün beklemiş karga gelmemiş. Bir akşam, kandili yakıyormuş kandilin fitili kaçmış. Dikenini almış, fitili çıkarayım diye, diken yanıvermiş. Tam o sırada, “fırrt...” demiş kargada gelmiş.”Nine, nine demiş dikenimi verir misin?”

“Ah oğlu, kandilin fitilini çıkarıyordum yanıverdi dikenin.”

“Yo... Ben dikenimi isterim.”Oturmuş pencerenin başına karga, saatlerce:

“Ya dikenini, ya kandili

Ya dikenini, ya kandili...”

Diye bağırır durmuş. Artık koca karının da canına tak demiş.

“Al kandili, “demiş.”Karga almış kandili, götürmüş.

Oradan başka bir kocakarıya gitmiş.

“Nine, demiş, şu kandilimi saklar mısın?

“Peki, oğlum.”

Nine gece inek sağmaya gidiyormuş. “Şu karganın kandilini alayım da ineği onun ışığında

Sağayım,”demiş. Varmış ineğin arkasına koymuş kandili, ineği sağmaya başlamış.

İnek bir tekme vurmuş, kandili kırmış.

Aradan çok geçmemiş, gelmiş karga:

“Nine, hani benim kandilim?”

“Oğlum, inek sağmaya, senin kandilini götürmüştüm. Bir tekme vurdu inek, kandil kırıldı.”

Karga tutturmuş,”Ben kandilimi isterim...”diye. Nine ne dediyse söz anlatamamış. Karga oturmuş pencerenin önüne:

“Ya kandili, ya ineği

Ya kandili, ya ineği...”

Diye bağırması da bağırması. Ninenin kafası şişmiş, kargadan başka türlü kurtulmanın çaresi olmayınca, vermiş ineği. Karga ineği götürmüş başka bir kocakarıya:

“Nine sakla şu ineğimi. Ben gelir alırım.” demiş.

O ninede bir gün beklemiş, üç gün beklemiş, karga yok... Oğlunu evlendirecekti. “Şu karganın ineğini keseyim de misafirlere ağır layım,” demiş. Kesmiş ineği mis gibi yemekler yapmış, inek yenmiş bitmiş. Domuz karga da sanki bunu bekliyormuş. “Fırrrt...”

Diye çıkmış gelmiş düğün yerine.

“Nine, demiş, ineğimi almaya geldim.” Aman oğlum, sen gelmeyince, karga ineği ne yapacak dedim. Düğünüm vardı, kestim senin ineğini.”

“Yo... Ben ineğimi isterim,” diye tutturmuş karga.

Kocakarı aldırış etmemiş, ama kargada tünemiş pencerenin kenarına:

“Ya ineği, ya gelini

Ya ineği, ya gelini...”

Diye bağırması da bağırması, durup dinlenmeden, saatlerce. Kocakarı da düğün haklıda bıkip usanmışlar. Vermişler gelinin kurtulmuşlar. Gelinin almış karga gidiyormuş. Dağda bir çobana rast gelmiş. Kaval çalıyormuş çoban. Karga demiş ki:

“Çoban kardeş. O düdüğü bana ver de bu gelini sana vereyim.” Bakmış çoban telli pullu bir gelin. Almış gelini, düğdü vermiş kargaya. Karga almış düdüğü, başlamış öttürmeye...

Bir öttürür, bir türküsünün söylemiş:

“Düttürü, düttürü, düttürü...”Dikeni verdim, kandili aldım. Kandili verdim, ineği aldım.

İneği verdim, gelini aldım. Gelinin verdim, düdüğü aldım.

Düttürü, düttürü, düttürü, düttürü...”

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 19)

III. 1. 29. BOK BÖCEĞİ

Bir varmış, bir yokmuş... Bir bokböceği varmış Bir gün bu bokböceği kendi kendine:”Şu fani dünyada tek başıma yaşamaktan usandım. Varayım bir kocacık arayayım kendime,” demiş.

Giderken bir kediye rast gelmiş. Kedi demiş ki: “Nereye gidiyorsun, Bokböceği?”

“Benim adım bokböceği mi?”

“A, neymiş ya senin adın?”

“Bürümceklî Bürce kadın, Tirinceklî Tirce kadın, nereye gidiyorsun Mercan kadın? Diye soracaktın.

“He, bilemedik... Bürümceklî Bürce kadın, Tirinceklî Tirce kadın, nereye gidiyorsun Mercan kadın?”

“Kocacık aramaya .”

“Bana varsana.”

“Senin kuyruğun uzun, beni döversin.”

“Haydi, uğurlar olsun.”

Kedi ayrılmış gitmiş. Bokböceği de yoluna devam etmiş. Giderken giderken bir kirpiye rast gelmiş. Kirpi:

“ Nereye gidiyorsun, bokböceği ?” demiş.

“Bokböceği yine kızmış”

“Benim adım bokböceği mi?”

E, ne senin adın?”

“Bürümceklî bürce kadın. Tirinceklî tirce kadın, nereye gidiyorsun Mercan kadın?”

“He, bilemedik... Bürümcekle bürce kadın, tirincekle tirce kadın, nereye gidiyorsun mercan kadın?”

“Kocacık aramaya.”

“Bana varsana.”

“Senin dikenlerin var, sarıldıkça batar bana. Sana varmam .”

“Haydi, uğurlar olsun öyleyse. Allah hayırlı kısmet versin .”

Bokböceği gene yolu tutturmuş giderken bir sığana rastgelmiş. Sığan:

“Nereye gidiyorsun bokböceği?”

“Benim adım bokböceği mi?”

“Ne ya?”

“Bürümcekle bürce kadın, Tirincekle Tirce kadın, nereye gidiyorsun Mercan kadın?”

“Bilemedik... Bürümcekle bürce kadın, Tirincekle tirce kadın, nereye gidiyorsun Mercan kadın?”

“Kendime bir kocacık aramaya.”

“Bana varsana.”

“Senin kuyruğun uzun beni döversin.”

“Hiç hanımlar dövülür mü? Dövmem seni.Hem de, yakında Beyoğlu’nun düğünü olacak. Piriç pilavları, tatlılar getiririm sana.”

“Haydi, varayım bari” der Bokböceği. Sığan hemen gider. İmamı, muhtarı bulur. Bir nikâh kıyarlar. Bunlar artık ikisi bir arada geçinip giderlermiş...

Bir gün Beyoğlu’nun da davulları çalınmaya başlamış. Sığan kalkmış:

“Hanım, demiş, gideyim de sana pirinç pilavı, baklava getireyim.” “ Sen ordayken ben de bir kaynara gideyim,” demiş Bokböceği. Ceviz kabuğundan teknesi, fındikkabuğundan susağı varmış:

Onları da almış giderken, Kadınlar – Atlamacından düşmüş aşağı. Ceviz kabuğundan teknesi kapanmış üstüne. Koca –köprü üstünden de kır atlı geliyormuş Beyoğlu’nun düğününe. Atlının kulağına kadınlar Atlamacından bir ses gelirmiş. Kır atlı dikilmiş de dinlemiş bunu, ne diyor diye:

‘Hey kır atlı.

Götü davlumbaz atlı.

Dar dar düğün evine varasın,

Saçı uzuncam suya düşmüş diyesin.’”

Kır atlı gelmiş düğün evine:

“Yahu arkadaşlar, demiş, Kadınlar-atlamacından bir ses geliyordu:

‘Hey kır atlı

Götü davlumbaz atlı

Dar dar düğün evine varasın,

Saçı uzuncam suya düşmüş diyesin.’”

Sıçan duyuvermiş ki atlının sözlerini. “Bizim hanımdır o,” demiş de o hemen yola döşenmiş...

Gelmiş sıçan, bir de baksa ki bokböceği ceviz kabuğundan teknenin altında debelenip duruyor.

“Ver elini çekelek,” diyor. Bokböceği: İ

“Ben sana üç gün oldu küselek ,” diyor. Sıçan , gene:

“Ver elini çekelek. Ver elini çekelek,” diye Bokböceğini çekip çıkarmak istiyor, her defasında Bokböceği:

“Üç gün oldu ben sana küselek. Ben sana küselek ...” diye karşılık veriyor. Sıçan da:

“Canın isterse. Ben de giderim düğün evine kendi karnımı doyurmaya bakarım,” diyor, bokböceğini çiğneyip geçiyor.

Beyoğlu'nun düğününe dönüyor, yiyip içip keyif çatıyor.

(Pertev Naili Boratav, *Az Gittik Uz Gittik*, 2009, 22)

III. 1. 30. YARIM HOROZ

Evvel zaman iken, kalbur saman iken. Bir varmış, bir yokmuş. Bir köyde Yarım horoz adında bir adam yaşarmış. Çok fakirmiş. Bunun bir ağada üç altın alacağı varmış. O ağa o köyde değilmiş, uzak bir yerde, bir çiftlikte oturmuş.

Günlerden bir gün, Yarım horoz'un yiyecek kuru ekmeği kalmayınca:

"Gideyim de şu aşağıdaki paramı alayım, geleyim," demiş. Sabahleyin erkenden yola düşmüş. Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş... Yolda bir canavara rast gelmiş.

Canavar:

"Yarım horoz amca, nereye gidiyorsun? Seninle ben de gitsem olmaz mı?" demiş.

Yarım horoz:

"Gelsen iyi olur ya, yürüyemezsin. Ben çok uzaklara gideceğim," demiş. Canavar:

"Yarım Horoz amca, nereye gidiyorsun? Seninle ben de gitsem olmaz mı?" demiş

Yarım horoz:

"Gelsen iyi olur ya, yürüyemezsin. Ben çok uzaklara gideceğim," demiş. Canavar:

"Ben yürürüm, sana yük olmam," diyince; Yarım horoz razı olmuş İki sopalarını kaka kaka yola koyulmuşlar. Gitmişler, gitmişler, gitmişler... Dereler geçmişler, tepeleri aşmışlar... Canavar yorulmuş, topallamaya başlamış. Yarım horoz : "Ne oldu?" deyince, Canavar:

"Çok yoruldum, gidemeyeceğim," diye sızlanmaya başlamış. Yarım-Horoz :

"Öyleyse gir götüme," demiş. Onu götüne sokmuş, yoluna devam etmiş

Azıcık daha gidince önüne bir tilki çıkmış. O da Yarım- Horoz 'un halini hatırlı sormuş. Biraz hoş-beş ettikten sonra Yarım-Horoz gitmeye davranmış. Tilki:

"Seninle ben de gideyim. Oraları bir gezip göreyim..." demiş. Yarım-Horoz'un peşine takılmış. Yola revan olmuşlar. Gitmişler, gitmişler... Tam öğle üzeri bir yere varmışlar. Tilki de yorulmuş.

“Yarım-horoz amca, ben yorulduum,” diye söylenmeye başlamış. Yarım-horoz:

“Ben sana, yol uzak, yürüyemezsin, demedim mi?” diye epey çıktıktan sonra onu da götüne sokmuş. Yürümüş yoluna.

Az sonra bir çaya varmış. Çay da Yarım- horoz ‘un halini hatırını, nereden gelip nereye gittiğini sormuş. Ağanın yanına gittiğini öğrenince:

“Beni de götür,” diye yalvarmış Yarım-horoz, çayın da hatırını kıramamış, peşine takmış. Gitmişler, gitmişler... Ovanın sonunda bir yamaca varmışlar. Su:

“Ben çıkamayacağım,” diye durmuş kalmış Yarım-horoz onu da götüne sokmuş, gene yoluna devam etmiş. O yokuşu da aştıktan sonra ikinci zamanı ağanın evine varmış. “Tak, tak...” kapıyı çalmış. Bunu duyan ağanın hizmetçilerinden biri kapıya inmiş. Bakmış ki kapıda Yarım-horoz var. Neye geldiğini sormuş. Yarım-horoz da ağada alacağı olduğunu, onu almaya geldiğini söylemiş. Ağaya haber verişler. Ağa kızmış. Hizmetçilerine emir vermiş.

“Şu Yarım-horoz denen herifi kaz damına kapatın. Kazlar didikleyip öldürüversinler de kurtuluverelim,” demiş.

Yarım-horoz’ u kaz damına hapis etmişler, gitmişler Kazlar Yarım-horoz’un üstüne saldırmışlar. Yarım-horoz o zaman götündeki tilkiyi çıkarıvermiş. Tilki kazların hepsini boğmuş koyuvermiş.

Akşamüzeri bir de varmışlar, bakmışlar ki Yarım-horoz bütün kazları öldürmüş. Ağaya haber vermişler. Ağa çok kızmış:

“Hayvan damına kapatın. Kimisi süssün, kimisi tepsin de işini beceriversinler,” diye emir vermiş.

Yarım horoz’u hayvan damına götürüp hapis etmişler.

Yarım horoz gece oluncaya kadar bir köşede büzülmüş. Sonra götündeki canavarı salıvermiş.

Hayvanlar bağılı oldukları için, canavar hepsini birer birer haklamış. Karnını güzelce doyurduktan sonra gene yarım horoz'un götüne girmiş.

Hizmetçiler sabaha yakın hayvanlara bakmaya indiklerinde bir de ne görsünler, hayvanların hepsi ölmüş feryat ederek ağının yanına koşmuşlar. Yarım horoz'un ettiklerini anlatmışlar.

Ağa buna artık temelli kızmış:

“bütün hayvanları öldürttünüz bir yarım horoz'un hakkından gelemediniz. Bari şu arkadaki diken damına kapatın da dikenleri ateşleyiverin,” diye emir vermiş.

Hizmetçiler yarım horoz'u diken damına sokup dikenleri ateşleyivermişler. Yarım horoz, dikenler iyice tutuşuncaya kadar bir köşede beklemiş. Sonra, götünden çayı boşaltıvermiş, yangın sönmüş. Yarım horoz damın yanmış kapısından çıkmış, gezinmeye başlamış.

Ağa bu haberi de duyunca deliye dönmüş:

“Bütün mallarımı mahvetti. Şunu altın damına kapayın. Biraz daha kalırsa her şeyimi mahvedecek,” demiş.

Altın damını açmışlar, içine yarım horoz'u kakalamışlar.

Yarım horoz götüne alabildiği kadar altın doldurmuş, ağzına da üç altın almış. Bir delik bulmuş, altın damından çıkmış da ağaya bağırarak:

“Üç altın alacağımı aldım.” demiş, ağzındaki altınları gösterip köyüne yollanmış.

Götündeki tilkiyi, canavarı, çayı yerli yerine bırakmış, köyüne varmış. Bir kocakarı köyün kıyısında çamaşır yıkıyormuş. “nine, nine. Götüme bir tokaç vuruver,” demiş. Kadın aldırmamış. O, “”vur” diye üsteyince kocakarı:

“Al, bakalım!” diye götüme bir tokaç aşk etmiş. Yarım horoz'un götünden iki üç altın döküldüğünü gören kadın:

“bir daha vurayım mı?” demiş. Yarım horoz da:

“vur dedim de vurmuyordun, koca papaz “diyerek evine gitmiş.

Yarım horoz da gayrı çok zengin, köyde hatırı sayılır bir kişi olmuş...

Şimdi öyle yaşayıp durur. Dün buradan geçti,sümleye selam etti.

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 25)

III. 1. 31. KOCA NİNE İLE TİLKİ

Bir varmış, bir yokmuş bir koca nine varmış. Bu ninenin bir tek ineği varmış. Bu inekten sağdığı sütü satar, geçinirmiş nine.

Bir gün oca nine sütünü sağmış, külekle avlunun ortasına koymuş, işine gitmiş. Az sonra döndüğünde bakmış ki süt yok, külek boşalmış. Bir böyle, beş böyle, bunun sebebini bir türlü anlayamamış. Bir sabah sütü sağdıktan sonra, küleği gene avlunun ortasına bırakıp bir köşeye gizlemiş, beklemeye başlamış. Bakmış ki bir tilki küleğe yanaştı, sütü içiyor. Hemen satırı kapmış nine, tilkinin kuyruğuna. Tilki, koca nine yalvarmış:

“nine, kuyruğumu veeer.” Nine de:

“Yoook, vermem. Kâfir, sen benim sütlerimi nasıl içersin?” demiş. tilki gene:

“Nine, nine kuyruğumu ver,” diye yalvarınca, nine:

“Git sütümü getir, sana kuyruğunu vereyim,” demiş.

Tilki koyuna gitmiş:

“Koyun kardeş, bana süt ver. Nineye vereyim, kuyruğumu alayım,” diye yalvarmış. Koyun da demiş ki:

“Sen git bana ot getir, ben de sana süt vereyim.”

Tilki çayıra gitmiş:

“Çayır, çayır, bana ot ver. Koyuna vereyim, koyun bana süt versin. Nineye vereyim
“

Tilki kızlara gitmiş:

“kızlar, kızlar, gelin çayırdaki oynayın, çayır bana ot versin. otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin. Sütü nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin.” kızlar demiş ki:

“Git bize inci getir, oynayalım.”

Tilki kuyumcuya gitmiş:

“Kuyumcu kardeş, kuyumcu kardeş. Bana inci ver kızlara vereyim. Kızlar çayırda oynasınlar, çayır bana ot versin. Otu koyuna vereyim, koyun bana süt versin. Sütü nineye vereyim. Nine bana kuyruğumu versin.” Kuyumcu demiş ki:

“Git bana yumurta getir, sana inci vereyim.”

Tilki tavuklara gitmiş:

“Pullu pullu tavuklar. Bana yumurta verin, kuyumcuya vereyim kuyumcu bana inci versin, kızlara vereyim. Kızlar çayırda oynasın, çayır bana ot versin. Koyuna vereyim. Koyun bana süt versin. Nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin.”Tavuklar demişler ki:

“Git bize mısır getir, sana yumurta verelim .”

Tilki gitmiş mısır tarlasına : “Tarla, tarla. Bana mısır ver, tavuklara vereyim tavuklar bana yumurta versin Kuyumcuya vereyim kuyumcu bana inci versin kızlara vereyim kızlar çayırda oynasın. Çayır bana ot versin, koyuna vereyim. Koyun bana süt versin, nineye vereyim, nine bana kuyruğumu versin .”Tarla demiş ki:

“Git bana su getir, sana mısır vereyim.”

Tilki gitmiş dereye:

“Dere dere. Bana su ver, tarlaya vereyim. Tarla bana mısır versin, tavuklara vereyim. Tavuklar bana yumurta versin kuyumcuya vereyim kuyumcu inci versin kızlara vereyim. Kızlar çayırda oynasın çayır ot versin, koyuna vereyim. Koyun bana süt versin, nineye vereyim. Nineden kuyruğumu alayım.”

Tilki dereden suyu almış, tarlaya vermiş. Tarladan mısırı almış, tavuklara vermiş. Tavuklardan yumurta almış, kuyumcuya vermiş. Kuyumcudan inci almış kızlara vermiş. Kızlar çayırda oynamışlar. Çayırdan otu almış, koyuna vermiş. Koyundan sütü almış, nineye vermiş. Nineden kuyruğunu almış, çıkmış, gitmiş.

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 29)

III. 1. 32. AYŞE FATMA KUZULAR

Bir varmış bir yokmuş... Bir koyun varmış. Bu koyunun iki tane kuzusu varmış, birinin adı Ayşe, birinin adı Fatma. Koyun her gün otlamaya gidermiş. Bütün gün otlar, otlar, memelerini sütle doldurmuş. Akşam kapıya gelince:

“Ayşe, Fatma, kuzular!

Memelerim sızlar...

Açın kapıyı size meme vereyim.”

Kuzular içerden:”

Senin sesin kalın. Sen bizim annemiz değilsin. Sana kapıyı açmayız,” demişler.

O zaman kurt gitmiş bir kümeden yumurta çalmış, içmiş, sesi incelsin diye gelmiş yeniden kuzuların kapısına, seslenmiş:

“Ayşe, Fatma kuzular!

Memelerim sızlar...

Açın kapıyı size meme vereyim.”

Kuzular bu sefer:

Sesin ince ama ayaklarını göster bakalım, bizim annemiz misin? Demişler. Kurt kapının aralığından ayaklarını göstermiş; Ayşe ile Fatma bizim annemizin ayakları bembeyaz pamuk gibidir. Senin ayakların kara. Sen bizim annemiz değilsin, demişler. Kapıyı açmamışlar. Kurt bu sefer gitmiş değirmene, bir un çuvalına ayaklarını batırmış... Yeniden gelmiş Ayşe ile Fatma'nın kapısına:

Ayşe, Fatma kuzular!

Memelerim sızlar...

Açın kapıyı size meme vereyim.” Demiş, incecik sesiyle Kuzular:

“Ayaklarını göster demişler,” Kurt ayaklarını uzatmış kapının aralığından.

Ayşe ile Fatma bakmışlar ki ayakları da pamuk gibi, bembeyaz, anneleri geldi sanmışlar, kapıyı açmışlar. Kurt Ayşe'yi de, Fatma'yı da yemiş kemiklerini oraya yığmış.

Akşam anneleri gelmiş kapıda:

Ayşe Fatma kuzular!

Memelerim sızlar...

“Açın kapıyı size meme vereyim.”

Demiş. İçerde ses yok; gene seslenmiş, kapı açılmamış. Koyun bir boynuz vurup kapıyı açmış. Bakmış Ayşe ile Fatma'nın kemikleri orada yığılı. Bunu yaptıysa bu hınzır kurt yapmıştır, demiş. Sokağa çıkıp kurdun izinden gitmiş. Bakmış kurt bir yerde sırt üstü yatmış, yalanıp duruyor. Koyun:

“Kurt kardeş! Demiş. Ayşe'm ile Fatma'm öldü. Canları için pilav ile zerde yapacağım. Akşama gel de yiyelim.”Kurdun canına minnet!”peki”, demiş. Koyun hemen eve dönmüş. Bahçede bir kuyu kazmış, içine odunlar, çalılıarı yığmış, iyice yakmış; Kuyunun ağzını çalı çırpıyla örtmüş, üstüne de kaba bir minder koymuş.

Akşam olunca kurt gelmiş. Koyun:

“Kurt kardeş! Buyur buyur, şu mindere otur,”demiş.

Kurt mindere oturur oturmaz kuyunun içine düşmüş, yanmaya başlamış.

“Ay kulaklarııım!”demiş. Koyun:

“Ay kulaklarım, der misin?”

Ayşe mi Fatma mı yer misin? Diye karşılık vermiş.

“Ay kollarııım!”

“Ay kollarııım der misin?”

“Ay başııım!”

“Ay başım der misin?”

“Ayşe mi Fatma mı yer misin ?”

“Ay bacaklarıım !”

“Ay bacaklarım der misin?”

Ayşe mi Fatma mı yer misin ?”

Kurt böylece “Ay gözlerim!... Ay kaşlarım!...”diye diye yanmış, kül olmuş.

Koyun iki kuzu daha doğurmuş. Kurttan kurtuldular ya artık, korkusuz yaşamışlar...

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 32)

III. 1. 33. GÖĞSÜ KINALI SERÇE

Göğsü kınalı serçe kuşu vardır, ufacık... Gök gürleyince yere yatar ayaklarını havaya kaldırmış.

“Neden yapıyorsun böyle?” diye sormuşlar.

“Bu kadar mahlûkat var yerde Olur da gök yıkılıverirse, dayak olmak için kaklarımı kaldırıyorum.” demiş.

Böyle dermiş, bir yandan da titremiş gök gürlerken.

“Korkumdan, dermiş kırk kantar yağım eriyor.”

“Be, demişler, senin kendin yoksun beş dirhem nerden oluyor da kırk kantar yağın eriyor.

“A! Âlemin kendine göre dirhemi, kantarı var, demiş serçecik. Siz ne anlarsınız?”

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 48)

III. 1. 34. TILKI İLE YILAN

Vaktiyle bir tilki ile bir yılan arkadaş olmuşlar. Bir gün yolda bunlar giderken bir çaya rast geliyorlar. Tilki çaydan geçmek için suya giriyor. Yılan, kalıyor kıyıda. Diyor ki:

“Tilki kardeş! Sen başına alıp gidiyorsun ben derenin bu tarafında kalakaldım. Beni de götürsene. Ben senin boynuna sarılırim öte yakaya geçer beraber yolumuza gideriz.”

“Olur,” diyor Tilki. Dönüp geliyor Yılan’ı boynuna doluyor, suya dalıyor

Tam çayın ortasına geldikleri zaman Yılan başlıyor tilkinin boğazını sıkmaya. “Kardeş diyor Tilki. Korkudan olacak fazla sıktın boynumu Biraz gevşet, öleceğim.”Yılan aldırıyor. Bu sefer Tilki:

Boynunu uzat diyor. Boynunun altındaki kırmızı yerden bir öpeyim.” Yılan uzatıyor boynunu.

“Ha biraz uzat... Biraz daha uzat... Biraz daha uzat...” Tam yılanın kafası ağzı hizasına erişince, Tilki dişlerini bir batırıyor, Yılan’ın canı çıkıyor Tilki de nefes alıyor.

Karşı yakaya geçiyor ölü yılanı karaya çıkarınca dümdüz uzatıyor.

“Anasını bellediğimin arkadaşı” diyor. Eğer sen şöyle dosdoğru arkadaşlık yapsaydın, dipdiri bu yakaya geçerdin Eğri büğrü arkadaşlığın sonu işte böyle olur.”Koyuyor orda ölü yılanı çekip gidiyor.

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 46)

III. 1. 35. KUYRUĞU ZİLLİ TİLKI

Bir varmış bir yokmuş. Bir tilki varmış, bir de kuyruğunda zili varmış. Tilkinin abdesti gelmiş. Düşünmüş, taşınmış, abdest etmek için yedi yıllık yola gitmeye karar vermiş. Bir çam fidanına zilini asmış.

“Ey çam! Ben gelinceye kadar bu zil sende kalsın. Gelince alırım,” demiş.

Yedi yıl gitmiş, yedi yılda gelmiş... On dört yıl Çam koca ağaç olmuş.

“Ver çam zilimi.”

“Vermem.”

“Ver çam zilimi.”

“Vermem.”

“Seni baltaya söyleyeyim de kessin,” demiş tilki. Gitmiş baltaya:

“Balta arkadaş! Şurada bir cam var, kessene.”

“Neme lazım benim, elin çamı? Ben burada rahatıma bakıyordum.”

“Seni ateşe söyleyeyim de sapını yaksın.” Gitmiş ateşe:

“Ateş arkadaş! Şurada bir balta var, sapını yaksana.”

“Neme lazım elin baltası benim? Ben burada rahat rahat yatıyorum.”

“Seni suya söyleyeyim de söndürsün.” Gitmiş.

“Su arkadaş! Şurada bir ateş var, onu söndürsene.”

“Neme lazım elin ateşi benim? Ben burada şırl şırl akıyorum.”

“Seni koca öküze söyleyeyim de sömürsün.” gitmiş öküze:

“Öküz arkadaş! Şurada bir su var, sömürsene onu.”

“Yok, ben susamadım.”

“Seni koca canavara söyleyeyim de yesin.”koca canavara gitmiş:

“Arkadaş! Şurada bir öküz var yesene.”

“Neme lazım elin kart öküzü benim? Ben taze kuzuları yiyorum burada.”

“Seni çobanın köpeklerine söyleyeyim de öldürsün.”çobanın köpeklerine gitmiş:

“Köpek arkadaşlar! Şurada bir canavar var, öldürün onu.”

“Nemize lazım bizim elin canavarı? Biz burada gölgede yatıyoruz.”

“Sizi, demiş, çobana söyleyeyim de dövsün.”

“Çoban arkadaş! Şurada köpekler var, dövsene onları.”

“Neme lazım elin köpekleri benim. Ben burada rahatıma bakıyorum.”

“Öyleyse, seni sığana söyleyeyim de çarıklarını yesin.”gitmiş:

“Sığan arkadaş! Demiş. Şurada bir çoban var, çarıklarını yesene.”

“Yok, neme lazım benim elin kart derisi? Ben burada sütün yoğurdun yüzünde geziyorum.”

“Seni kocakarının kedisine söyleyeyim de yesin.”gitmiş:

“Kedi arkadaş! Demiş. Şurada bir fare var, yesene onu.”

“Neme lazım benim elin faresi? Burada güzel güzel yemekler, taze ekmekler yiyorum.”

“Seni kocakarıya söyleyeyim de dövsün.” Kocakarıya gitmiş:

“Koca valide! Demiş. Şurada bir kedi var, dövsene.”

“Nerde?”

“İşte burada.”

Hemen sopayı almış koca nine:

“Vay! Sen fareyi niye yemiyorsun?” diye bir sopa atmış kediye:

kedi fareye atlamış, fare çarıklara atlamış, çobanın çarıklarına, çoban köpekler, köpekler canavara, canavar öküze, öküz suya, su ateşe, ateş baltaya, balta çama atlamış. Balta “tak tuk” düşürmüş çamı.

Tilki de zilini almış çamdan, yoluna devam etmiş.

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 43)

III. 1. 36. AYI İLE TILKI

Ayı ile tilki arkadaş olmuşlar. Bir gün tilki, ayı ya demiş ki.

“Gel seninle filan yere bir üzüm yemeye gidelim.” Ayı da:

“Peki, gidelim,” demiş:

Bunlar gideler, ecinni Mehmet ağanın bağına varırlar. Bağa girerler bunlar. Tilki bir tane o salkımdan, bir tane ötekinden, başlar üzümü yemeye. Biraz yedikten sonra, bir tane bir burnuna sokar, bir tane de ötekine. Ayıya derki:

“Arkadaş! Benim karnım doydu. Burnuma kadar doydum. Sen daha karnını doyurmadın mı? ne duruyorsun? Haydi gidelim.”

“Arkadaş, biraz bekle, daha ben doymadım. Karnım doysun, ondan sonra gideriz,” der ayı.

“E, pekâlâ.”

Ayı girişir kütüklere, ye bakalım ye! Ye bakalım! ye...

Karnı davul gibi şişesiye kadar yer üzümü

Mehmet ağa da, ötede, tuzak kurmuş bağın içindeki yolda. Ayı “doydum” deyince tilki öne düşer, ayı da arkada, tuzağın yanına varırlar. Tilki hemen atlayıp geçer. Ayı tuzağın ortasına basınca, karnı iyice şiş olduğundan, tuzağa takılır kalır. Tilki geçer öte tarafa.

“Arkadaş! Geçsene,” der ayı’ya

“Arkadaş, ben nasıl varayım? Beni burada yakaladılar. Gel, beni kurtar.”

“Ben seni nasıl kurtarayım? Ecinni Mehmet ağa aşağıdan sıyrımlı tüfeğiyle, pala bıçağıyla, güdük köpeğiyle geliyor. Şimdi burada bizi yakalarsa ikimizi de öldürür.”

Tilki oradan çeker, bağın üst yanına çıkar, bir taşın dibine yatıp aşağısını seyreder.

Mehmet ağa gelir, ayı'yı yakalar orada, bir temiz döver onu. Ayı güç bela kurtulur. “of! Öldüm gittim,” diyerek varır tilkinin yanına. Ona der ki:

“Ulan, sen böyle mi arkadaşın? Bizim başımıza bir felaket geldi, sen hiç yardım etmedin. Herif bize temiz bir dayak attı.”

“E arkadaş, ben seni nasıl kurtarayım? Ben kendimi zor kurtardım,” diye cevap verir tilki.

Bunlar gene beraber çıkarlar, bağların ötesine bir düze varırlar baksalar ki güpgüzel bir yer.

“Ulan arkadaş! Der tilki, gel seninle bir rençperlik yapalım.”

“E, nasıl yapalım?”

“Şuraya ortak bir buğday ekelim. Buğdayı kaldırdık mı, bölüşelim.”

“Pekâlâ”

Çıkarlar bunlar, bir buğday ekerler. Buğday olunca biçip kaldırırlar. Tilki der ki:

“Arkadaş! Bunun tepesinde şu kadcırcık yerini ben alayım, alt yanını sen al.”

“Pekâlâ”

Başakları tilki alır, samanını ayı... Ama aldandığının da farkına varır ayı. O zaman der ki:

“Arkadaş, sen beni aldattın”

“E, aldattımsa, gel bu sefer de soğan ekelim; ben aldanayım, sen beni aldat.”

Tutarlar, soğan ekerler. Soğan yetişince hani öncesi tilki buğdayın kellesini aldıydı ya, ayı'ya der ki:

“Bu sefer sen üst yanını al, ben kökünü alayım.”

Tutar ayı'ya yapraklarını verir, köklerini kendisi alır. Soğan başlarının elden gittiğini görünce ayı der ki:

“E arkadaş! Beni gene aldattın. Olmadı, bunun ikisini ortaya koyacağız, yeniden bölüşeceğiz,” der

“Olur mu canım? Önce kaldırdığımız ekinin baş tarafını ben aldım, kök tarafını sana verdim, beğenmedin... Bu sefer kök tarafını ben alıyorum, üst yanlarını sana bırakıyorum, gene beğenmiyorsun...”

Derken bunlar anlaşıyorlar, iş dövüşe varıyor. Ayı'nın eline bir tokucak tutturmuş tilki, kendisi uzun bir sırik almış. Geriye çekiliyor, basıyor sıriği ayı'ya... ayının elindeki şu kadar bir şey, nasıl yanaşıp vursun? Bunlar dövüşe dövüşe bir ine giriyorlar. Oraya vardıklarında:

“Arkadaş! Diyor ayı, sıriği ben alacağım, tokunacağı sen alacaksın. Burada öyle dövüşeceğiz.”

“Peki”

Tokunacağı tilki alıyor, sıriği ayı. Ayı sıriği bir kaldırdı mı; alçak, dar bir yerinin içi, sırik takılırmış oraya buraya. Tilki vermiş güdül inciklerine tokunacağı, ayı çökü çökü vermiş acısından. Sonunda:

“Ulan arkadaş, demiş ayı. Seninle biz başa çıkamayacağız. Buğday da senin olsun, soğan da senin olsun... Ben bu işin hepsinden vazgeçtim.”

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 35)

III. 1. 37. TILKI

Kurnaz tilki aç kaldık sıra sağa sola koşarmış, yemek için bir şey bulayım diye. Bir gün bağlar arasında gezerken etrafı çevrilmiş, bol üzümlü bir bağa varıyor. Duvarın dibinden, su deliğinden içerisine giriyor. Bakıyor ki üzümler iyice ermiş. Güzelce yiyor,yiyor. Artık karnı şişmiş, başka yerden de çıkmanın imkânı yok, o su deliğine varıyor, çıkmak için dışarıya. Bir yokluyor, karnı sığmaz deliğe; imkânsız kalınca yatıyor, dişlerini de sırtıyor, uzanıp öyle kalıyor, öldü bellesinler diye.

Bağın sahibi geliyor, bakıyor ki ölü bir tilki : “Seni anacığımı bellediğimin seni! Yedin yedin de şimdi bir de bağım içinde öldün mü?” diyor, Tilki ye bir tekme vuruyor, kuyruğundan tutuyor da bunu dışarıya fırlatıyor.

Oradan tilki hemen ayağa kalktığıyla kaçırıyor. “Allah a şükür! Yarabbi! Bundan da kurtuldum,” diyor...

Ertesi gün gelmiş arkadaşlarına:

“Arkadaşlar, demiş, ben falan yerde bir bağ tohuru aldım. Gidelim oraya.”

“Peki,” demişler öteki tilkiler.

Orda mahalle kenarından geçerken de bir helvacı kâğıdı bulmuş, kâğıdı tilkilere göstermiş:

“İşte tohurunu aldığım bağın fermanı, beratı. Bağ filan yerde. Haydi gidelim.”

Gene o bir gün önceki bağa varıyorlar. Su deliğinden içeri giriyorlar. Bizim Tilki, kendi başına bir kere geldi ya, başına ne geleceğini bildiğinden, biraz yer, biraz gider, deliğe ölçünürmüş. Karnı tam deliği geçecek kadar doyunca bırakmış yemeği. Öbür arkadaşları yemişler, yemişler, yemişler, artık iyice doymuşlar...

Ötede bağın sahibi, bir elinde ip, bunlara doğru gelirken ıslık çalarmış. Tilkiler ıslığı duyunca kaçışmaya başlamışlar:

“Ulan! Bu da kim?” Diye sormuşlar.

“Bağın sahibi.”

“Ben bağın tohurunu aldım, dedindi ya. Okusana elindeki fermanı .”

“Arkadaş Bu iş pek tohur işi değil. Şimdi tozdan dumandan ferman okunmuyor. Başımızın çaresine bakın.”

Bizim tilki, arkadaşlarını bırakmış, delikten çıkmış. Ötekiler bağın içinde fır dönerlermiş, bağ sahibine yakalanmamak için. Kurnaz tilki öteden seslenmiş:

“Dün de ben böyle oldum delikten çıkamayınca dişlerimi sırttım da yata koydum.

Adam geldi, beni öldü diye dışarı fırlatıverdi. Sizi de fırlatır, sizde sırtın, öyle yatın.” Çaresiz kalınca bu yola sapmışlar içerdeki tilkiler; dişlerini sırtmışlar, uzanmışlar, yatmışlar ölü gibi.

Mal sahibi gelmiş: “Ulan, anasını bellediklerim sizi! Dün biriniz aldattı beni, ölü gibi durdu, dışarı attıydım, kaçtı gitti. Bu sefer aldanır mıyım?”

Çekmiş odunu vurmuş tilkilerin tüyünü kabartmış.

(Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, 2009, 41)

III. 1. 38. AYI İLE TILKI

Zamanın birinde bir tilki ile ayı arkadaş olmuşlar. Bunlar birlikte gezerken ayının karnı acıkmış tilkiye demiş ki:

"Benim karnım acıktı beni doyur."

Tilki de:

"Ben seni tavuk kümesine götüreyim, orada karnını doyurursun." demiş.

İkisi birlikte tavuk kümesine gitmişler. Tavukları birer birer yakalayıp yerken tilkinin aklına yine bir kurnazlık gelmez mi? Ayıyı bir güzel dövdürmeyi planlayarak:

"Ayı kardeş, tavukları çatlayıncaya kadar yiyelim." demiş. Ardından da çatlayıncaya kadar yemiş ve doyduğunu ispatlamak için burnuna iki tane tavuk sokarak:

"Bak ayı kardeş ben doydum, burnumdan geldi." deyip gürültü ve patırtı ile dışarıya çıkmış.

Gürültüyü duyan tavukların sahibi, hemen kümese gelerek ayıyı yakalamış. Sonrası mı? Elbette ahmak ayıya bir güzel dayak. Dayağın etkisinden kımıldayacak hâli kalmayan ayı oflayarak puflyarak tilkinin yanına gelmiş ve:

"Artık seni hiç kimse elimden alamaz. Şimdi seni yakalayıp bir güzel yiyeceğim." demiş.

Tilki:

"Aman arkadaş, sen beni yeme. Canımı bağışla, ben seni üzüm bağına götüreyim." demiş.

Bunlar üzüm bağına varmışlar, doyuncaya kadar üzüm yemişler. Fakat tilki yine ayıyı tuzağa düşürmek için kurnazlık düşünmeye başlamış ve burnuna iki

salkım üzüm saktuktan sonra:

"Ayı kardeşi, bak üzüm burnumdan geldi." demiş ve bağdan gürültü patırtı çıkarak kaçmaya başlamış. Tilkinin sesini duyan bağ sahibi ayıyı yakalayıp bir güzel dövmüş. Dayağın acısıyla tilkinin yanına gelen ayı:

"Yeter artık, oyunun sonuna geldik. Şimdi seni yiyeceğim." demiş.

Tilki:

"Aman arkadaş, bu defa beni affet de seni değirmene götürüyüm; orada un yeriz." demiş.

Tilkinin bu yalanına da inanan ayı, onunla birlikte değirmene gitmiş ve iki arkadaş un yemeye başlamışlar. Kurnaz tilki, bu defa da burnuna biraz un sürdükten sonra:

"Bak ayı kardeş un burnumdan geldi." demiş.

Gürültüyü duyan değirmenci, ayıyı yakalayarak bir güzel dövmüş. Artık ayakta duracak hali kalmayan ayı, soluğu tilkinin yanında almış ve:

"Eh arkadaş, seni yemenin zamanı çoktan geldi. Hiç itiraz etmem." demiş.

Durumun endişe verici olduğunu anlayan tilki, yeni bir kurnazlık düşünerek:

"Bak ayı kardeş, görüyor musun? Şurada bir kum yığını var. Oraya gidip kum yiyelim. Sonra da şu kayaya çıkıp atlayalım. Hangimiz daha ileriye düşerse yakına düşeni yesin ." demiş.

Bunlar kum yığına yaklaşarak kum yemeye başlamışlar. Ayı karnını kum ile doldururken tilki yine kurnazlık yaparak, yer gibi yapmış. Sonra da sözünü ettikleri kayanın üstüne çıkarak aşağıya atlamışlar. Ancak ayının karnı kumla dolu olduğu için atlar atlamaz patlayıp ölmüş. Tilki de canını kurtarmış ve ormanlarda kurnazlığı ile gezip dolaşmış.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 35)

III. 1. 39. AYI İLE TILKI

Günlerden bir gün ayı ile tilki arkadaş olmuşlar. Kayalığın dibindeki uçurumda yaşayan bu arkadaşlar, yavrularına yiyecek bulmakta da zorluk çekerlermiş. Tilki, bu işin böyle yürümeyeceğini anlayınca ayıya:

"Ayı kardeş, bundan sonra sen ava git, ben de avladığımız yiyecekleri getirip yavrularımıza yedireyim." diye teklifte bulunmuş.

Ayı da:

"Olur." demiş.

Bu anlaşmanın ardından ayı ava çıkıp dağda taşta ne bulduysa avlamaya başlamış. Tilki de ayının yakaladığı avları yavrularına yedirirmiş. Bir gün böyle, günler gelip geçerken tilki bakar ki, ayının yavruları daha çok yiyor. Bu obur yavrular doymak nedir bilmiyor.

Bunun üzerine ayıya:

"Arkadaş, bu iş böyle olamaz? Senin yavruların doymak nedir bilmiyorlar. Bu işe bir çare bulalım." demiş. Bu arada tilki:

"En iyisi ben bunlara bir tilki hilesi düşüneyim." demiş.

Düşünmüş, taşınmış sonunda ayının yavrularında birisini kayadan aşağıya atmaya karar vermiş. Çok geçmeden de kafasında tasarladığı planı uygulayarak yavrulardan birini kayadan aşağıya fırlatmış. Sonra da ayının yanına varıp yalandan ağlamaya başlayarak:

"Ah arkadaş, bir bilsen başıma neler geldi."

Ayı:

"Ne oldu tilki kardeş? Niçin bu kadar üzgünsün?"

Tilki:

"Nasıl üzgün olmayayım ki yavrulardan birisi kayalıklardan aşağıya düşmüş."

"Düşen yavru hangimizin?"

"Ayı kardeş senin benim önemi mi var? Tabanı düzlerden birisi işte." demiş.

Ayı, düşenin kendi yavrusu olduğunu anlamış. Fakat hiç sesini çıkartmamış ve yine eskiden olduğu gibi yiyecek avlamış. Tilki de yedirmeye devam etmiş. Bir süre sonra tilki ayını yavrularından birisini daha kayadan aşağı atmış ve ağlaya ağlaya ayının yanına gelerek:

"Çocuğun biri daha düştü." demiş.

Ayı:

"Senin mi benim mi?" diye tekrar sormuş.

Tilki de:

"Senin benim mi olur. Tabanı düzlerden birisi daha düştü." demiş.

Tilki, böylece ayının tüm yavrularını öldürmüştü. Daha sonra da ayıya görünmeden yavrularını alıp gitmişti.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 37)

III. 1. 40. TILKI İLE ÇAKAL

Zamanın birinde, çakalla tilki ormanın kenarında karşılaşmışlar. Bu karşılaşmaya çok sevinen çakal, hemen onun aklından yararlanmaya karar vermiş ve yapacakları işlerde ortak olmayı teklif etmiş.

Tilki:

"Bu ortaklık nasıl olacak?" diye sorunca;

Çakal:

"Tilki kardeş, senin haberin yok. Karşı köyün ağaları, tavuklara bekçi arıyoruz diye dört yana haber salmışlar." demiş.

Bu sözleri işiten tilki, hemen çakalla ortak olmaya karar vermiş. Bu arada da, keskin zekâsını kullanarak, ona bir oyun oynamayı düşünmüş:

"Çakal kardeş, biliyorsun ki, ben bu köylülerin çok tavuğunu yedim. Üstelik de bekçi aramalarının sebebi benden korktukları içindir. Onun için, bunlar beni görmesinler, sen git, tavuklarına bekçi ol, sonra da tavukları beraber yiyelim." demiş.

Tilkinin sözlerine aldanan çakal, arkadaşının teklifini hemen kabul etmiş. Fakat, nasıl bekçilik yapacağını bilmediği için, tilkiden yardım istemiş. Bu defa tilki gülerek:

"Aman kardeşim bundan kolay ne var. Gece olunca, tavukların tamamını öldürüp, köpeklerin kaldığı yere atarız. Sabahleyin bunu gören köylüler, köpeklerin öldürdüğünü zannederler." demiş.

Bu konuşmadan sonra, gecenin gelmesini iple çeken tilki, hastalanmış. Can çekişir bir halde yatarken, çakalı çağırıp:

"Çakal kardeş, görüyorsun, hastayım. Bu sebeple yanında olamayacağım. Sen tek başına bu işi hallet." demiş.

Çakal, tilkinin sözlerine pek inanmamasına rağmen, onun çok hasta olduğunu görünce dayanamayıp köye gitmiş. Karanlık bastıktan sonra hemen kümese saldırmış. Kümeste bir de bakar ki, besili tavuklar, taze piliçler sıralanmış duruyor! Kendini tutamayan çakal, hemen oracıkta yakaladığını yemeye başlamış. Tavukların sesini duyan köylüler ve köpekler, çakalı parçalayıp öldürmüşler.

Ertesi gün bu işe bir çare arayan köylülerin aklına tilki gelmiş.

Bari tilkiden yardım isteyelim." diyerek, birkaç kişiyi onun yanına göndermişler. Tilki de zaten, çakalın başına gelecekleri daha önce tahmin ettiği için, köylülerin kendisinden yardım isteyeceğini biliyormuş. Köylüler tilkiye durumu anlatınca, tilki kendini naza çekip, sızlanmaya başlamış:

"Ağalar, görüyorsunuz ki, hastayım tavukları korumam için ayağıma bir ayakkabı lazım." demiş. Tilkinin sözü üzerine gönülsüz bir şekilde teklifte buluna köylüler, hiçbir şey demeden kalkmışlar. Tilki, bakar ki, kendine yalvaran yok, gözünün önüne besili tavuklar gelince adamların yanına yaklaşarak:

"Ama ağalar, az önce azımdan bal akıyordu o balı şimdi de akıtsanız olmaz mı?" demiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 65)

III. 1. 41. ASLAN, TILKI VE GEYİK

Çok eski zamanlarda, ormanların kralı aslan, yaşlandığı için, avının avlayıp, karnını doyuramaz olmuş. Böyle ne yapacağını kara kara düşünürken, bir de bakmış ki karşısında bir tilki. Hemen, tilkiye derdini anlatarak, canının geyik beyni yemeyi istediğini söylemiş ve ardından:

"Haydi, git ve ilk bulduğun geyiği kandırarak buraya getir. Siz içeriye girerken, ben kapının arkasından çıkıp, üzerine atlayarak parçalar yerim." demiş.

Aslan, bu şekilde yalvarınca tilki de razı olmuş ve geyiği kaldırıp getirmek için ormanın yolunu tutmuş. Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş, aradan epeyce bir yol gittikten sonra ormanda geyiği yakalamış.

Tilki, geyiğe selam verdikten sonra:

"Geyik kardeş, ormanlarımızın kralı aslan yaşlandı ve bize sözü geçmez oldu. Bu sebeple ormanların kralı olarak senin seçmek istiyor, beni de bu haberi sana getirmekle görevlendirdi. Daha önce, kurdu kral seçmek istiyordu ancak, kurdu bütün hayvanları yemesinden korktuğu için bu düşüncesinden vazgeçti, demiş.

Tilki, geyiği ikna edebilmek için, bin bir çeşit yalan söylemiş. Sonunda da geyiği aslanın yanına gitmeye ikna etmiş. Bunlar yola çıkmışlar, gide gide aslanın mağarasına varmışlar. Aslan, bunların geldiğini görünce, kendini tutamamış ve ikisi de daha içeriye adımlarını atar atmaz, hemen geyiğin üzerine saldırmış. Fakat geyik, bu saldırıyı çok ucuz atlattmış ve küçük birkaç çizikle ormanın yolunu tutmuş.

Aslan, yaptığı işe kendisi de şaşırılmış ve yeniden tilkiye yalvarmaya başlamış. Tilki, epeyce bir nazlandıktan sonra aslanın ısrarına daha fazla dayanamamış ve yola çıkmış. Epeyce bir yol gittikten sonra da geyiği bulmuş:

"Geyik kardeş, beni aslan gönderdi. Seninle mağaranın kapısından içeriye

girerken o, senin kulağına bir Şey söylemek istemiş, sen de kaĉmak isteyince kulağı çizilmiŐ." demiş.

Geyik, önce inanmak istememiŐse de daha sonra tilkinin yalvarmalarına dayanamayarak oraya gitmeyi kabul etmiş. Bir süre sonra da ikisi birlikte yola çıkmışlar. Mağaraya yaklaŐtiklarında, aslan daha temkinli davranmış. Tamamen içeriye girdiklerinde, geyiğin üzerine atlayıp parçalamış, sonra da afiyetle yemeye başlamış. Tilki, bakmış ki, aslan geyiğin etini temekle meŐgul kendisini geyik ziyafetine davet eden filan yok, bunun üzerine aslanın dalgınlığından da yararlanarak geyiğin beynini çıkartıp yiyip bitirmiş.

Aslan, karnını iyice doyurduktan sonra tilkiye:

"Hani geyiğin beyni?" diye sormuş. Tilki: "Aslan kardeş, eğer geyiğin beyni olsaydı ben onu kandırıp buraya getirebilir miydim?" demiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 67)

III. 1. 42. ASLANIN HASTALIĞI

Günlerden bir gün, ormanların kralı aslan hastalanmış. Bunun üzerine bütün hayvanlar:

"Kralımız hastalandı."diyerek onun ziyaretine gitmişler. Aslanın hastalığı sırasındaki son ziyaretçisi de kurtmuş. Kurt, aslanın yanına gelir gelmez sormuş:

"Padişahım sağ olsun, nasılsın?"

Aslan:

"Sağ ol, iyiyim." demiş.

Ardından kurt:

"Padişahım, sana önceden söylemişim, tilki çok kurnaz hayvandır. Bak, hepimiz gelip seni ziyaret ettik, o gelmedi. Kim bilir şimdi hangi kurnazlık peşindedir? demiş. Fakat, arkasına dönüp baktığında bir de ne görsün, tilki yanlarına doğru gelmiyor mu?"

Aslan, tilkinin geldiğini görünce biraz kızgın vaziyette:

"Herkes beni ziyaret etti. Sen, bu zamana kadar neredesin?" demiş.

Tilki:

"Aman padişahım seni bütün eş ve dostun ziyaret ettiği doğrudur. Ancak senin derdine derman bulan bir ziyaretçin oldu mu?" demiş.

Aslan:

"Hayır." demiş.

Bunun üzerine tilki:

"Ben ise öyle mi yaptım? Bütün dostlarına giderek derdini anlatıp, çaresini aradım" demiş.

Aslan:

"Peki, derdime derman bulabildin mi?"

Tilki:

"Tabii efendim, derdinin dermanını öğrendim. Benim hiç eli boş geldiği mi gördün mü?" demiş.

Aslan:

"Öyleyse derdimin dermanını hemen söyle." demiş.

Tilki:

"Muhterem padişahım hastalığınız geçmesi için, kurdun sağ bacağına yemeniz gerekiyor. Durdine derman sorduğum bütün dostlar bu tavsiyede bulundular." demiş.

Tilki, bu sözleri söyledikten sonra evinin yolunu tutmuş. Aslan da çok geçmeden tilkinin tavsiyesine uyarak kurdu yakalayıp arka bacağına parçalayıp yemiş. Kurt, acılar içinde kıvrılırken, aslan:

"Derdimin dermanı senin sağ bacağınmış, bu sebepten senin bacağına yemek zorundayım." demiş.

Kurt, topallayarak mağaradan dışarı çıkınca kapıda bekleyen tilki ile karşılaşmış ve:

"Kurt kardeş ne oldu?" diye sormuş.

Kurt:

Ne olacak aslanın hastalığının dermanı benim arka bacağımın etiymiş." diye cevap vermiş.

Bu haberi alan tilki gülerek:

"Ya, padişahın sağ yanında otururken, sonunun ne olacağını hiç düşünmüyordun. Sen, beni aslana şikâyet ederken benim de sana yapacaklarımın neler olabileceğinin hiç aklına getirmedi mi?" demiş.

Bu olaydan sonra tilkinin adı "Kurnaz Tilki" olarak anılmış.
(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 69)

III. 1. 43. TILKI İLE ASLAN

Çok eski zamanlarda güçlü bir aslan varmış. Onun korkusundan da yanına hiç kimse yaklaşamazmış. Günlerden bir gün, tilki yolculuğunun sonunda aslanın yanına varmış.

Aslan karşısında tilkiyi görünce:

"Lala Paşanın oğlu, Ferik paşanın torunu tilki bey, nereden gelip nereye gidiyorsun?" diye sormuş.

Tilki:

"Sende bir hastalık var aslan kardeş. Böyle her yanına gelenin canını acıtmaya "bunamacık" hastalığı derler. Hastalığın sonu ölüm, bunu biliyorsun değil mi?" demiş.

Aslan:

"O zaman ne yapmamız gerekiyor?"

Tilki:

"Senin damarını yakarsam belki seni bu hastalıktan kurtarabilirim." demiş ve ardından da demir parçasını ısınması için ocağa koymuş. Demir ısınmaya başlayınca, tilki düşünmüş ve aslana:"

"Ağa, seni yakamayacağım." demiş.

Aslan:

"Niçin?"

"Çünkü ben çok zayıf, sen ise kuvvetli bir hayvansın. Kızgın şişi damarının üzerine basınca canın yanar. Sonrası mı? Gayet açık, beni oracıkta öldürüverirsin." demiş.

Aslan tekrar:

"Peki ne yapmamız gerekiyor?"

Tilki:

"Bu çok kolay, yeter ki, sen benim teklifimi kabul et. Ben de senin elini ayağını bağlayayım sonra da damarlarını yakayım. Tedavi bittikten sonra elinin ayağını çözer giderim." demiş.

Aslan:

"Peki, kabul ediyorum." demiş.

Tilki, aslanı demir yularla bağlamış. Şiş de iyice ateşte ısıtmış ardından da aslanın damarının üstüne bütün gücüyle bastırmış, sonra da:

"Allahaismarladık aslan kardeş." diyerek onu terk etmiş.

Acılar içerisinde kalan aslan, tilkinin ardından:

"Tilki kardeş sen ne yapıyorsun?" demiş.

Tilki:

"Görmüyor musun? işte gidiyorum." demiş.

Aslan:

"Damarımı yaktım fakat bağlarımı çözmedin. Beni bu vaziyette bırakarak nereye gidiyorsun?"

Tilki:

"Orasına ben karışamam."

Aslan:

"Bu vaziyette ben burada ölürüm."

Tilki:

"Zaten ben de bu işleri ölesin diye yaptım." demiş.

Aslan yalvarmış, yakarmış ama tilki aldırış etmemiş, çekip gitmiş Aslanın iniltisini duyan bir çakal gelmiş ve onun ipinin çözüvermiş.

Ardından da aslana:

"Ağa, bu durum nedir? Ben bu işten bir şey anlamadım?" demiş.

Aslan:

"Lala paşanın oğlu, ferik paşanın torunu tilki bey bana bu oyunu oynadı." demiş.

Çakal:

"Eyvah, öyle ise ben seni boşuna çözdüm."

Aslan:

"Neden öyle diyorsun?" demiş.

Çakal:

"Tilki, bu işi benim yaptığı duyarsa, benden bunun iki katını çıkarır." demiş.

Bunun üzerine aslan: "Tilki bağlar, çakal çözer diye boşuna söylememişler."
(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 72)

III. 1. 44. BOZKURT

Eski zamanlarda, dağın başında büyük bir kurt yaşarmış. Bu kurt günün birinde gezip dolaşmaktan yorgun düşmüş ve dağdaki inene kıvrılıp yatmış. Kurt ini de yatarken yanına başka bir kurt gelmiş.

"Selamünaleyküm"

"Aleykümselâm"

"Yahu kurt kardeş niçin burada yatıyorsun?"

"Eh, ne yapalım görüyorsun yorgun ve yaşıyım, dizlerde de derman kalmadı, koşacak halim de kalmadı. Gözlerim uzağı göremez oldu, dişler eskisi gibi keskin değil. Buraya körden topaldan, koyun keçi gelirse hemen yakalayabilir miyim diye bekliyorum. Belki Allah, nasibimi burada verir." demiş.

Genç kurt:

"Kardeşim, burası yolların buluşma noktası. Bilirsin, "yol delisiz, dağ çalısız olmaz" demişler. Buradan ayrılalım da uygun bir yerde senin karnını doyurayım." demiş.

Bunun üzerine yaşlı kurt:

"Şöyle yanıma yaklaş da seni muayene edeyim." demiş.

Yaşlı kurt, ziyaretçisi kurdun bacaklarını şöyle bir yoklamış iyi değil. Dişlerine bakmış, o da iyi değil. Gözlerine bakmış, feri çekilmiş.

Yaşlı kurt yatağından biraz doğrulduktan sonra sormuş:

"Sen, kimlerdensin arkadaş?"

Ziyaretçi kurt:

"Kızılkurtlardanım." demiş.

Yaşlı kurt:

"Geç canım geç, sende yiyecek ekmek kalmamış." demiş ve misafirini yolcu etmiş.

Misafirin yolcu edilmesinden biraz sonra yaşlı kurdun yanına bir başka kurt gelmez mi?

"Selamünaleyküm"

"Aleykümselâm"

"Aman kurt kardeş, hayırdır niçin burada yatıyorsun? Burası yol ağzıdır gelen geçen olur, sonra bir kazaya kurban gidersin." demiş.

Boş ver arkadaş, bak artık iyice yaşlandım. Buraya yattım ki körden topaldan koyun keçi geçerse yakalayıp yiyeyim." demiş.

Misafir kurt:

"Arkadaş bu iş böyle yürümez, burada beklemekle yemek bulunmaz. Gel sen karnını doyurayım." demiş.

Yaşlı kurt:

"O zaman yanıma biraz yaklaş da, seni muayene edeyim, sonra da beni doyurup doyuramayacağına karar vereyim." demiş.

Yaşlı kurt bakar ki misafirinın elleri, bilekleri cansız, dişleri kesmez olmuş, gözlerinin ferri kaybolmuş.

Yaşlı kurt sormuş:

“Sen kimlerdensin arkadaş?”

“Kara kurtlardanım.”

“Geç arkadaş geç, sende iş yok.” demiş ve onu da yolcu etmiş.

Misafirin ayrılmasından çok kısa bir süre sonra yaşlı kurdun yanına bir kurt daha gelmez mi? Selamlaşmışlar. Misafir kurt sormuş:

“Kurt amca, burada niçin yatıyorsun?”

“Yavrum, görüyorsun ihtiyarladım, buralardan kör, topal koyun, keçi geçerse yakalarım diye bekliyorum.” demiş. Bunun üzerine genç kurt:

“Yok, burada beklemekle av bulunmaz, gel senin karnını doyurayım.” demiş.

Bunun üzerine yaşlı kurt:

“Peki, önce yanına yaklaş, seni de muayene edeyim. Beni doyurup doyuramayacağına karar vereyim.” demiş.

Genç kurt yaklaşınca bacaklarına şöyle bir dokunmuş; odun gibi... Dişlerine bakmış, bileylenmiş bıçak gibi... Gözlerine bakmış; tıpkı yüz mumluk ampul gibi parlıyor...

Yaşlı kurt sormuş:

“Sen kimlerdensin arkadaş?”

Genç kurt:

“Bozkurtlardanım.” demiş.

Yaşlı kurt:

“Tamam, şimdi aradığımı buldum.” demiş ve ikisi birlikte yola çıkmışlar. Bir süre gittikten sonra yol kenarında durmuşlar. O sırada, yaşlı bir kadın yanında eşek ve yavrusu ile kirmen eğirerek geliyormuş. Bozkurt, yerinden sıçradığı gibi eşeği parçalamış. Bunu gören kadın:

“Bari eşeğin yavrusunu kurtarayım.” demiş. Ama bir de ne görsün eşeğin sıpası da parçalanmış. Durumu gören kadın feryat figan içindeyken bozkurt, yaşlı kurdun yanına giderek:

“Arkadaş işte eşek, işte yavrusu. Hangisini istersen istediğinden ye.” demiş ve oradan ayrılmış.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 108)

III. 1. 45. KURBAĞA İLE KAPLUMBAĞA

Çok eski zamanlarda kurbağalardan birisi, kaplumbağanın yanına giderek: “Kaplumbağa kardeş gel seninle yaylaya geçelim.” demiş.

Kaplumbağa:

“O yayla dediğin yer neresidir?”

Kurbağa:

“Ardıç ağaçlarının dibi.” diye cevap vermiş.

“Peki. Ardıç ağaçları nerede bulunur?”

“Yaylada.”

“Ne zaman gidelim?”

“İstersen hemen gidelim.”

Bunlar konuştuktan sonra birlikte yola çıkmışlar. Az gitmişler uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler, sonunda bir dereye gelmişler.

Kurbağa deredeki su birikintisini görünce dayanamamış ve hemen suya atlamış. Hayretler içerisinde kendisine bakan kaplumbağaya da:

“Arkadaş, burası yayladan daha güzelmış.” diyerek suyun arka tarafına geçmiş. Kaplumbağanın bütün ısrarlarına rağmen, kurbağa sudan çıkmamış. Kurbağayı ikna edemeyen kaplumbağa da yalnız başına yaylaya gitmeye karar vermiş.

Yoluna devam eden kaplumbağa, yedi yıllık yolculuktan sonra ardıç ağacının olduğu yere gelmiş.

“İşte burası yayla.”deyip orada dinlenmeye başlamış. Yaz geçip güz gelince kaplumbağa sahile doğru yola çıkmış. Az gitmiş, uz gitmiş, epeyce bir yol aldıktan sonra, arkadaşını bıraktığı yere gelmiş. Bir de bakmış ki ne görsün? Dere kurumuş,arkadaşının durumunu anlatmış:

“Verik verik vatana.

Gelin bakın şu serilip yatana,

Ardıç dibi yayla olur,

Sahilde kalan böyle olur.”

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 111)

III. 1. 46. TILKİNİN ŞAHİTLİĞİ

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, zengin bir ağa varmış. Bu ağa,yaz gelince bütün sürülerini toplayarak yaylaya çıkarmış.Fakat ihtiyar bir eşeği,koyunu ve uyuz köpeği,sürülere yetişemediği onları yolda bırakmış.

Bu hayvanlar, ne yapacaklarını bilmez bir şekilde yolun kenarında kara kara düşünürken,oradan gelip geçen hayvanlardan Ağlık Yayla'da çok güzel otların bulunduğunu öğrenmişler.Üstelik oraya yakın bir yerde de hastalık olduğu için bütün hayvanlar ölmüş,bu sebepten et de bolmuş.

Köpek, arkadaşlarına dönerek:

“Haydin arkadaşlar, oraya gidelim. Ben, ölmüş hayvanların etlerini yerim, siz de otlarsınız.” demiş.

Üç kafadar, kalkıp yola çıkmışlar. Az gitmişler uz gitmişler, sonunda istedikleri yere gelmişler. Eşek ile koyun, bol bol ot yiyerek zayıf hallerinden kurtulmuşlar. Köpek de ölü hayvanların etini yiyerek iyice kuvvetlenmiş.

Günlerden bir gün köpek arkadaşlarından ayrılarak ölmüş hayvanların etini yemeye gitmiş. Koyun da bir köşede otlayıp karnını doyurmakta iken eşek yanına gelerek:

“Koyun kardeş, benim canım şarkı söylemek istiyor.” demiş.

Koyun:

“Aman eşek kardeş, etme tutma. Sesini duyan olur, sonra başımıza bir hal gelir.” diye yalvarmış yakarmış, fakat ne yaparsa yapsın boşunaymış...Eşeğin eşekliği tutmuş ve başlamış var gücüyle anırmaya...Eşeğin sesini duyan kurt hemen yanlarına gelerek:

“Siz, benim babamdan kalma tarlalarda nasıl otlarsınız. Buraların tamamı benim. Şimdi sizi yiyeceğim.” demiş.

Bunun üzerine koyunun aklına bir fikir gelmiş:

“Mademki bizi yiyeceksin, buna bir şey demiyoruz. Ancak yemeden önce bize bir şahit getirerek bu yaylanın senin olduğunu ispat et. Sonra da ne istiyorsan onu yap.” demiş.

Kurt:

“Peki, yarın şahidimi getiririm.” diye cevap vermiş. Kurt gittikten sonra, eşekle koyun kara kara düşünmeye başlamışlar. Akşam olup köpek yanlarına gelince arkadaşlarını çok düşünceli görmüş ve:

“Nedir bu haliniz, size ne oldu böyle?” diye sormuş:

Koyun da, başlarından geçeni tek tek köpeğe anlatmış.

Köpek:

“Siz hiç merak etmeyin, ben onun gereğine bakarım.” demiş. Hemen koyun ile eşeğe bir kuyu kazdırmış üzerini çalı ile kapatmışlar. Köpek, arkadaşlarına dönerek:

“Yarın kurt sizi yemeye geldiği zaman, bir şartımız daha var, şurada babamızdan kalma çeşmenin üstüne basıp atlarsanız bizi yemenize izin vereceğiz deyin, ondan sonrası kolay.” demiş ve çukurun içine girmiş.

Ertesi gün, kurt tilkiyi de yanına alarak gelmiş. Tilki kurda şahitlik yapmış:

“Evet, bu yayla, kurdun babasından, dedesinden kalmadır. Siz gelip onun sahip olduğu otları yemişsiniz. Bunun sonucu olarak kurt da sizi yiyecek, sizi yemek onun hakkıdır.” demiş.

Bunun üzerine koyun, hemen ileriye atılarak şartlarını açıklamış:

“Tamam, bizi yemesine yiyeceksin ama, yemeden önce bir şartımız daha var. Onu da yerine getir ondan sonra ye.” demiş.

Kurt:

“Şartınız nedir?” diye sormuş.

Koyunla eşek:

“Bizim babamızdan kalma bir çeşmemiz var. Önce onun üstüne basıp atla, sonra ne yapacaksan yap.” demişler.

Kurt:

“Peki, çeşmeniz nerede?” diye sormuş.

Koyunla eşek, kurt için kazdıkları çukuru göstermiş. Kurt daha adımını atar atmaz çalılar çökmüş, kurt da kuyunun içine düşmüş. Ölü hayvanların etini yiyerek iyice semizleşerek kuvvet kazanan köpek, hemen kurdun boğazına sarılarak oracıkta onu öldürüvermiş. Sonra da dışarıya çıkarak kaçmakta olan tilkinin arkasından bağırmış:

“Gel, kaçma tilki kardeş. Bu yer, bu tarla kimindir, tekrar söyle bakalım.” demiş.

Tilki, bir taraftan kaçarken diğer taraftan da köpeğe cevap yetiştirmiş:

“Be köpeğin oğlu, bırak otlasınlar. Bayır da Allah’ın, çayır da Allah’ın. Ne istiyorsun bu zavallılardan?” demiş.

Köpek, eşek ve koyun oraya yerleşerek, ömürlerinin sonuna kadar mutlu bir hayat sürmüşlerdir.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 166)

III. 1. 47. MASTİLİ BEY

Zamanın birinde bütün hayvanlar bir araya gelerek:

"Yarın yine toplanıp güzel bir sohbet edelim." demişler. Sonra da aralarında yapacakları işleri paylaşmışlar.

Domuza:

"Sen çukur kazmasını iyi becerirsin, bir çukur kaz da üzerine kazan koyalım." demişler. Sonra ayıya dönerek:

"Sen de balıkçılıktan iyi anlarsın, git biraz balık tut." demişler.

Sırtlana:

"Sırtlan kardeş, sen de karpuzdan iyi anlarsın. Git güzelinden birkaç karpuz getir." demişler.

Sonra da tilkiye dönüp:

"Efendi, yemeğimiz biraz çeşitli olsun. Git, bir tavuk bul gel." demişler.

Sıra kurda gelince de ona da:

"Sen keçinin iyisinden anlarsın. Yağlı bir keçi bul da yiyelim." demişler.

Son olarak çakala:

"Sen de ormana gir, biraz çalı çırpı topla gel bakalım." demişler

Bütün hayvanlar üzerlerine düşen görevi yerine getirmek için yola koyulmuşlar. Tilki tavuk bulmak için mahallede gezerken uzaktan güzel bir keman sesi işitmiş. Oraya yaklaşınca bir de bakmış ki, Mastili Bey adındaki kedi samanlığa oturmuş, kendi kendine güzel güzel sesler çıkartıyormuş. Tilki, tavuğu yakalayıp getirdikten sonra arkadaşlarına: "Ya arkadaşlar, filan mahallede Mastili Bey öyle güzel keman çalıyordu ki anlatamam. Mademki eğleneceğiz, onu da çağıralım. Keman çalsın, biz de eğlenelim." demiş. Tilkinin teklifini arkadaşları kabul etmiş. Tilki çakal ile beraber Mastili Bey'in yanına vararak:

"Arkadaş, bizim çok sayıda arkadaşımız var. Şimdi bir yere toplandık,

yemek yaptık, eğleneceğiz. Bunlar, seni de çağırdılar.Sen bize keman çalacaksın,biz de oynayacağız." demiş. Neticede kedi, tilki ve çakalın teklifini kabul etmiş üçü birlikte yola çıkmışlar.Bunlar yolda kediye sormuşlar:

"Hani arkadaş kemanın nerede?"

"Benim kemanım, karnımın içinde." demiş. Bunlar, biraz daha ilerleyince karşlarına bir çekirge çıkmış. Bunu gören Mastili Bey, çekirgeyi hemen yakalayıp ağzına atmış. Tilki ile çakal ise kendi aralarında konuşmaya başlamışlar:

"Biz kendi elimizle başımıza belayı satın aldık." demişler ve fazla bir şey hissettirmeden yollarına devam etmişler. Bunlar biraz daha gittikten sonra önlerine bir serçecik çıkmaz mı? Kedi, onu da yakaladığı gibi bir solukta yutuvermiş. Durumu gören diğer hayvanlar iyice korkmaya başlamışlar, fakat hiç belli etmeyerek:

"Mastili Bey, anlaşılan avcılığı çok seviyorsunuz? Sen ağır ağır gel, biz yemekleri filan hazırlayalım." diyerek kedinin yanından kaçarak arkadaşlarına varmışlar:

"Aman arkadaşlar, biz kendi başımıza büyük bir bela sardık."

"Ne oldu arkadaş?"

"Bu adamın elinden ne kaçan kurtulur, ne de uçan, herkes başının çaresine baksın." demişler.

Bu sözleri işiten diğer hayvanların her biri bir çalının arkasına girip saklanmışlar. Ayı bir çam ağacının kovuğuna girmiş, domuz bir çukur kazıp içine yatmış. Bu arada kedi de kuyruğunu omzuna alarak tarif edilen yerde durmuş. Fakat onun geldiğini kimsecikler görememiş.

"Bunlar nereye gitmiş." diye bir o yana, bir bu yana bakarken çalılının arkasında bir kulağın kıpırdadığını görmüş.Kedi,bunu fare zannedip üzerine saldırınca domuz korkuyla sıçramış.Neye uğradığını şaşırarak kedi,biraz geriye çekilince çam ağacına dokunmuş.

Bu arada kedinin tırnakları ayının bacağına dokunmaz mı? Ayı korkusundan kendisini daldan dala fırlatmış. Hayvanların tamamı bir tarafa kaçmış. Bu arada tavşan da başakları olgunlaşmış buğday tarlasının içine girmiş. Tavşan koştukça başaklar sırtına dokunurmuş. Nihayet tarlayı geçtikten sonra kurtulduğuna kanaat getirmiş. Bir süre sonra kediden kaçan hayvanlar bir araya gelmişler. İçlerinden birisi:

"Yahu arkadaşlar, başımıza gelenlere bakın, neler neler oldu." demişler.

Domuz:

"Aman arkadaşlar, adamın elinde öyle bir kancası var ki anlatamam. Tam kulağımdan tutmuştu ki, kuvvetli olduğum için silkeleyip kaçtım." demiş.

Ayı, ileriye atılıp:

"Kardeşim, seninki de bir şey mi? Adam, bacağımdan öyle bir yakaladı, gözümü kapatıp kendimi daldan dala zor attım." demiş. Tavşan:

"Ah... Arkadaşlar, bir de benim başıma gelenleri duysanız. Şu buğday tarlasını çıkıncaya kadar adam, sırtıma öyle çok vurdu ki, bende kıpırdayacak hal koymadı." diye dert yanmış. Hayvanların tamamı başlarından geçen korkunç macerayı anlattıktan sonra bu işe bir çare bulmaya karar vermişler:

"Arkadaşlar keşke bunu aramıza çağırmasaydık."

"Artık iş işten geçti. Şimdi ne yapalım?"

"Arkadaşlar bunu çevirelim. Şöyle iki yüz metre uzaktan bir büyüklüğüne bakalım." demişler. O sırada zavallı kedicik de oturduğu yerde yalanıyormuş. Onun bu halini gören diğer hayvanlar:

"Bu size daha az gelir, daha sonra sizden intikamımı alacağım." dediğini zannederek korkup kaçmış. Kedi de onların hazırladığı yemeği rahat rahat yemiştir.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 184)

III.1.48.MIZIKACILAR

Günlerden bir gün çalışmaktan bıkan eşek, kendi kendine: "Bu semerden bıktım artık. En iyisi şunu arkamdan atayım da kendi başımın çaresine bakayım." demiş. Sonra da semerini atı piş bulmak için yola çıkmış. Az gitmiş uz gitmiş, sonunda bir tavşana rastlamış. Tavşan eşeği görünce sormuş:

"Eşek kardeş, böyle düşünceli düşünceli nereye gidiyorsun?" Eşek:

"Bir iş bulup boğaz tokluğuna çalışmaya gidiyorum."

"O zaman ben de seninle geleyim."

"Sana ne oldu tavşan kardeş?" Tavşan da:

"Ben de şu yokuşu inip çıkamıyorum." diye eşeğe cevap vermiş.

İkisi birlikte yola koyulmuşlar. Bunlar giderlerken karşılarına bir horoz çıkmış.

"Nereye gidiyorsunuz?" diye sormuş. Onlar:

"Boğaz tokluğuna çalışıp karnımızı doyurmaya gidiyoruz." diye cevap vermişler. Horoz:

"Ben de sizinle geleceğim." demiş.

"Sana ne oldu?"

"Tavuklara yem veriyorlar, bana bir tane bile düşmüyor."

"İyi, o zaman sen de bizimle gel." demişler.

Eşek, tavşan ve horoz tekrar yola koyulmuşlar. Az gitmişler uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler, bir de bakmışlar ki, karşılarında bir koç duruyor. Koç bunlara sormuş:

"Eşek kardeş, böyle nereye gidiyorsunuz?"

"Çalışıp karnımızı doyurmaya gidiyoruz."

"Ben de sizinle gelmek istiyorum."

"Sana ne oldu?"

"Ben de koyunların arasında kaldığımdan ağızıma bir lokmacık ot bile gelmiyor."

"Peki, haydi gidelim."

Bunların dördü birlikte tekrar yola çıkmışlar. Gide gide bir derenin kenarına varmışlar. Bir de bakmışlar ki, orada bir kemik yığını var. Eşek arkadaşlarına dönerek:

"Bu kemiklerden arkamıza alalım." demiş.

Hayvanlardan hiçbirisi kemik almayı kabul etmemiş. Eşek bütün kemikleri sırtına yüklemiş, tekrar yola çıkmışlar. Bunlar biraz gittikten sonra devlerin oturduğu bir eve varmışlar. Devler eşiği görünce:

"Buyur, eşek kardeş hoş geldin." diye içeriye buyur etmişler. Devlerden birisi horoza dönerek:

"Şu çalgıyı biraz çalar mısın?" demiş. Horoz:

"Hayır, benim tırnaklarım kesmiyor, çalamam." demiş. Ardından tavşan ve koç da kabul etmeyince eşek:

"Getirin, ben çalarım." demiş ve türkü söylemeye başlamış.

"No... no... no..."

Kapıya getirdim birinizi,

Ölünüzü, dirinizi...

Devler bir de bakarlar ki, kapıda bir yığın kemik duruyor. Hemen dışarıya çıkıp kaçmak istemişler. Koç bunların arkasından kapıya öyle bir vurmuş ki, devlerin tamamının yürekleri patlamış. Bunlar çıkarken en geride kalan "Bükrüç dev" arkadaşlarına gördüklerini anlatır:

"Aman arkadaşlar, bunlar neymiş böyle. Ellerinden kurtulana kadar ne çektim." demiş. Devleri kaçıran dört arkadaş daha sonra orayı kendilerine yurt edinmişler...

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 188)

III. 1. 49. KAYIŞ YİYEN TİLKİ

Çok eski zamanlarda fakir bir çiftçi varmış. Bu çiftçi, geçimini kayış yapıp satarak sağlarmış. Zavallı adamcağız, akşamdan epeyce kayış hazırlayıp getirirmiş. Ama sabah olunca bir de bakarmış ki, kayışların yerinde yeller esiyormuş.

Günlerden bir gün çiftçi, kayışlarını tilkinin yediğini öğrenmiş ve engel olmak için ne yapacağını düşünmüş. Adam düşünmüş taşınmış, sonunda belki adam zanneder de kaçır diye bir ibriği kayışların yanına korkuluk olarak bırakmış. Akşam olup hava kararmaya başlayınca kurnaz tilki yavaş yavaş gelmiş. Sabanın yanına yaklaşınca bir de ne görsün! Sabanın yanında bir adam!

"Acaba, bu da neyin nesi!" diye düşünceye dalan tilki, kararsız bir şekilde kayışa biraz daha yaklaşmış. Bir de bakmış ki, kendisinin adam zannettiği aslında ibrikmiş. Daha önce yaptığı gibi kayışa saldırıp bir güzel yemiş. Sonra da çiftçi ibriği bulamasın diye kuyruğuna bağlayıp sürümeye başlamış. Tilki yürüdükçe, ibrik de 'tangur tungur' ses çıkartırmış. Tilki, böylece ibriği sürüye sürüye suya kadar götürmüş ve:

"Yaptığına pişman oldun mu şimdi?" diyerek ibriği suya daldırmış. İbriğin içi su ile dolunca tilkinin kuyruğunu da su yavaş yavaş çekmeye başlamış. Tilki suya düşeceğini anlayınca:

"Aman ibrik etme bana acı." demeye başlamış.

Ancak, tilkinin kurnazlığı burada sökmemiş, ibrikle birlikte kendisi de derin sulara gömülüp gitmiş. Bu masal da burada bitmiş.

(Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 195)

III. 1. 50. ÇİFTÇİ İLE TILKI

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde, bir çiftçi ile hanımı varmış. Bu çiftçi, her gün çift sürmeye giderken yanına azığını da almış. Çift tarlasına varınca da azığı bir ağacın dibine bırakmış, acıktığı zaman da yermiş.

Günlerden bir gün tilki, çiftçinin azıklarını koyduğu yeri öğrenmiş ve çiftçi çift sürerken onun azığını bir güzel yemiş. Bu sebepten çiftçi hemen hemen her gün aç kalmaya başlamış. Günün birinde açlık adamın canına tak edince:

"Nasıl etsem de şu tilkiden intikamımı alsam." diye düşünmeye başlamış. Yine bir sabah tarlaya giderken gaz yağı almış. Azığını her zaman bıraktığı yere bırakarak saklanmış. Tilki, alıştığı zamanında gelerek ekmekleri yemeye başlamış. Tilkiyi gören çiftçi, yerinden fırlayarak onu yakalamış ve üzerine gaz yağı dökmüş ardından da kibriti çakmış. Yanma tehlikesiyle karşı karşıya kalan tilki, kendisini zor bela suya atmış. Ateşini söndürdükten sonra bir kenara çıkıp oturmuş. O sırada tilkinin yanına bir karga gelerek:

"Aman tilki kardeş, bu ne hal? Sana ne oldu böyle?" diye sormuş.
Tilki:

"Sorma karga kardeş, başıma gelenleri bil bilersen." diye söze başlamış ve başından geçenleri bir bir anlatmaya başlamış. Bunun üzerine karga:

"Tilki kardeş, sen hiç üzülme ben şimdi gider senin acını ondan fazlasıyla çıkartırım." demiş. Tilki:

"Bu işi nasıl yapacaksın?" diye sorunca;

Karga:

"Gider, çiftçinin başında öter, öküzleri ürkütürüm. Böylece de senin intikamını almış olurum." demiş.

Çok geçmeden de karga dediğini yaparak çiftçinin başının üstünde

ötmeye başlamış. Karganın ötmesine kızan çiftçi, fırlattığı bir taşla karganın ayağını kırmış. Ayağı kırılan karga, topallaya topallaya güç bela tilkinin yanına gelip dertleşmeye başlamış. O sırada, yanlarına bir sinek gelerek:

"Ne oldu size, bu haliniz ne?" diye sormuş.

Tilki ile karga, başlarından geçeni sineğe anlatmış. Sinek, arkadaşlarının intikamını almak için çiftçinin yanına giderek öküzlerin boynuna konmuş. Sinekten öküzler kaşınmaya başlayınca adam sineği yakalayıp öldürmüştü.

Çiftçi bu olaydan sonra evine gitmiş ve hanımına:

"Tamamından intikamımı aldım, bir sen kaldın. Şimdi de senden intikamımı alacağım." demiş ve hanımını oracıkta öldürmüştü. Sonra da yemeğini yemiştir, masal da sona ermiştir...

Ali Berat Alptekin, Hayvan Masalları, Konya, 2005, 196)

III. 2. METİNLER İŞLENİRKEN NELER YAPILMALI?

Türkçe öğretiminin amaçların baktığımızda Milli Eğitimin temel amaçlarının dışında birçok amacı olduğunu biliyoruz. Öğrencilerin okuma, anlama, dinleme, yazma, konuşma, dil bilgisi becerilerinin geliştirilmesi bu amaçların başında geliyor. Dili sevdirmek, Türkçeyi doğru kullanmak, bilimsel, yaratıcı, eleştirici düşünme yollarını kazandırmak, sözcük dağarcığını geliştirmek Türkçe dersinin payına düşen amaçlardandır.

Milli değerlerimizin kavratılması da Türkçe öğretiminin öncelikli amacı olmalıdır. Ne yazık ki Türkçe derslerinde bu amaca yeteri kadar vakit ayrılmıyor. Bu nedenle Halk Kültürü dersi bu değerlerin kavratılmasında bizlere yardımcı oluyor.

Hayvan masalları hayvanlar üzerinden insanlara ahlâk dersi veren metinlerdir. Bu metinlerin içerisinde hayvanların olması, kısa ve eğlenceli olması öğrencinin ilgisini çekmektedir. Özellikle metinleri sonucundan çıkardığımız ders öğrencinin hayata bakışını etkileyecek niteliktedir.

Türkiye’de derlenen hayvan masallarından atasözü açıklayanlarının ders kitaplarında olması gerekmektedir. Öğrenci bu sayede atasözünün ne anlama geldiğini eğlenceli bir şekilde kavrayacak, öğrencinin kelime hazinesi genişleyecektir. Bundan dolayı biz de bu çalışmamızda özellikle Türkiye’den derlenen ve atasözü açıklayan hayvan masallarını ele aldık. Öğrencilerin kolay kavrayabilmesi, hedeflenen ahlâki dersin öğrenciye sezdirilmesi, atasözünün ne anlama geldiğinin öğretilmesi, anlama, konuşma, yazma, dil bilgisi gibi metinlerle ilgili çeşitli etkinlik örneklerine yer verdik.

Şimdi bunları inceleyelim.

III.2.1. Türkçe Dersinde Metinler Üzerinde Uygulanabilecek Etkinlikler

Türkçe ders programımızın geçmişine baktığımızda, çok değil 4-5 sene öncesine kadar, bilgi öğrenciye hazır olarak veriliyordu. Verilen bu hazır bilgi daha kolay unutuluyordu. Öğrencinin bilgiye ulaşma konusunda herhangi bir çabası yoktu. Yenilenen Türkçe programı sayesinde artık öğrencinin bilgiye ulaşması, bilgiyi keşfetmesi sağlanıyor. Böylece bilgiye kendi çabasıyla ulaşan öğrenci bilgiyi kolay kolay unutmuyor. Buda öğrenci başarısını olumlu yönde etkiliyor.

Öğretmenin rehberliğinde bilgi öğrenciye sezdirilerek, bilgiyi öğrencinin keşfetmesi sağlanıyor. Ders kitaplarında yer alan etkinlikler öğrencinin bilgiye

ulaşmasında etkili oluyor. Metinlerin okuma, anlama, konuşma, yazma, dil bilgisi etkinlikleri tam anlamıyla yerine getirildiğinde öğrenci bilgiye ulaşmış oluyor.

Aslan, Tilki ve Geyik” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

1.Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını bulup deyimleri cümlede kullanınız.

Anlamı	Cümle
Kara Kara Düşünmek	
Kendini Tutamamak	
Ucuz Atlatmak	

(KAZANIM: Bu etkinlik ile metinde geçen deyimlerin öğrencilere kavratılması hedeflenmiştir.)

2.Metinde geçen amaç-sonuç, neden-sonuç cümlelerini bulunuz.

NEDEN-SONUÇ	AMAÇ-SONUÇ

(KAZANIM: Neden-sonuç, amaç-sonuç cümlelerini kavrama.)

Mastili Bey Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıdaki boşluklara okuduğunuz metinle ilgili beş soru ve cevap yazınız.

Soru1:.....
.....

Cevap:

Soru2:.....
.....

Cevap

Soru3:.....
.....

Cevap

Soru4:.....
.....

Cevap

Soru5:.....
.....

Cevap

(KAZANIM: Okutulan metnin anlaşılmasını kolaylaştıran sorular hazırlanarak, anlama ve anlatma becerisi gelişir.)

“MIZIKACILAR” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Okuduğunuz metni anahtar kelimelerden yararlanarak özetleyiniz.

(KAZANIM: Öğrenci okuduğunu anlama ve kendi kelimeleriyle ifade etme becerisini geliştirir.)

“Kitap Okuyan Ayı” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Okuduğunuz metne yeni bir başlık öneriniz, önerdiğiniz başlığın nedenini açıklayınız.

(KAZANIM: Metnin anlaşılıp anlaşılmadığı bu etkinlik ile önemli bir yer tutar.)

“Ayı ile Tilki” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Metinde geçen isim tamlamalarının türlerini yazınız.

Ayının karnı:

Tavuk kümesi:

Tavukların sahibi:

Kum yığını:

Dayağın acısı:

Kayanın üstü:

Tilkinin sesi:

Üzüm bağı:

(KAZANIM: Metinde geçen isim tamlamalarıyla isim tamlamaları konusu kavratılabilir.)

“Bozkurt” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıdaki kelimeleri alfabetik sıraya göre diziniz. Kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup, kelimeleri cümle içinde kullanınız.

İn:

Sözlükteki Anlamı:

Cümle:

Sıpa:

Sözlükteki Anlamı:

Cümle:

Muayene:

Sözlükteki Anlamı:

Cümle:

Fer:

Sözlükteki Anlamı:

Cümle:

Feryat:

Sözlükteki Anlamı:

Cümle:

Nasip:

Sözlükteki Anlamı:

Cümle:

(KAZANIM: Kelimeleri alfabetik sıraya koymayı ve kelimenin anlamını öğrenerek kelime dağarcığını geliştirir.)

“Köpek, Kedi, Fare” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerin kök ve eklerini gösteriniz.

KELİME	KÖK	EK
Hırlaşa gürleşe		
Yiyecek		
Sinirli		
Avladıklarını		

Kovalamaya		
Ziyafette		

(KAZANIM: Kök ve ek konusunu kavrama)

“Kurbağa ile Kaplumbağa” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerde geçen ses olaylarını kelimelerin karşılıklarına yazınız.

Dibi:

Diyerek:

Yolculuktan:

Ağacının:

Birlikte:

Dediğin:

(KAZANIM: Ses olaylarını kavrama.)

Ayağına Diken Batan Karga Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız. Tahminlerinizi kontrol etmek için sözlükten kelimelerin anlamlarını bulunuz.

KELİME	TAHMİNİM	SÖZLÜK ANLAMI
Kandil		
Fitil		
Çare		
Ocak		
Tünemek		

(KAZANIM: Kelimelerin anlamlarını öğrenerek kelime dağarcığını geliştirme.)

“Tilki ile Çakal” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını sözlükten bulunuz.

DEYİM	ANLAMI
Ağzından bal akmak	
İple çekmek	
Can çekişmek	
Gözünün önüne gelmek	
Dört yana haber salmak	

(KAZANIM: Metinde geçen deyimlerin anlamlarını bularak deyimleri kavrama.)

“Ayşe, Fatma Kuzular” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Masalın hayalinizdeki resmini çiziniz.

(KAZANIM: Okuduğu masalı hayalinde canlandırarak görsel sanatlarla ilişkilendirme.)

“Tilki” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıda karışık olarak verilmiş kelimelerden yararlanarak kurallı cümle oluşturunuz.

- 1.Bağları gezerken etrafı çevrilmiş bir gün bol üzümlü varıyor bağa.
- 2.Kaçışmaya duyunca tilkiler başlamış ıslığı.
- 3.Dibinden duvarın, su deliğinden giriyor içerisine.
- 4.Oradan tilki ayağa kalktığıyla kaçıyor hemen.

(KAZANIM: Kurallı cümle oluşturabilme.)

“Koca Nine ve Tilki” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Soru1: Koca ninenin sağdığı süt neden yok olmaktadır?

Cevap:

Soru2: Koca nine durumu fark edince ne yapıyor?

Cevap:

Soru3: Koca nine tilkiye kuyruğunu vermesi karşılığında ondan ne istiyor?

Cevap:

Soru4: Masala yeni bir başlık öneriniz.

Cevap:

Soru5: Masaldan çıkardığınız sonucu yazınız.

Cevap:

(KAZANIM: Metinden faydalanarak hazırlanan sorular sayesinde metni daha kolay kavrayabilme.)

“Tilki ile Eşek” Masalında Uygulanabilecek Örnek Etkinlik

😊 Bu masalda en çok
beğendiğim bölüm

.....
.....
.....

📖 Masalı okurken
hissettiklerim

.....
.....
.....

Ben....yerinde
olsaydım

.....
.....

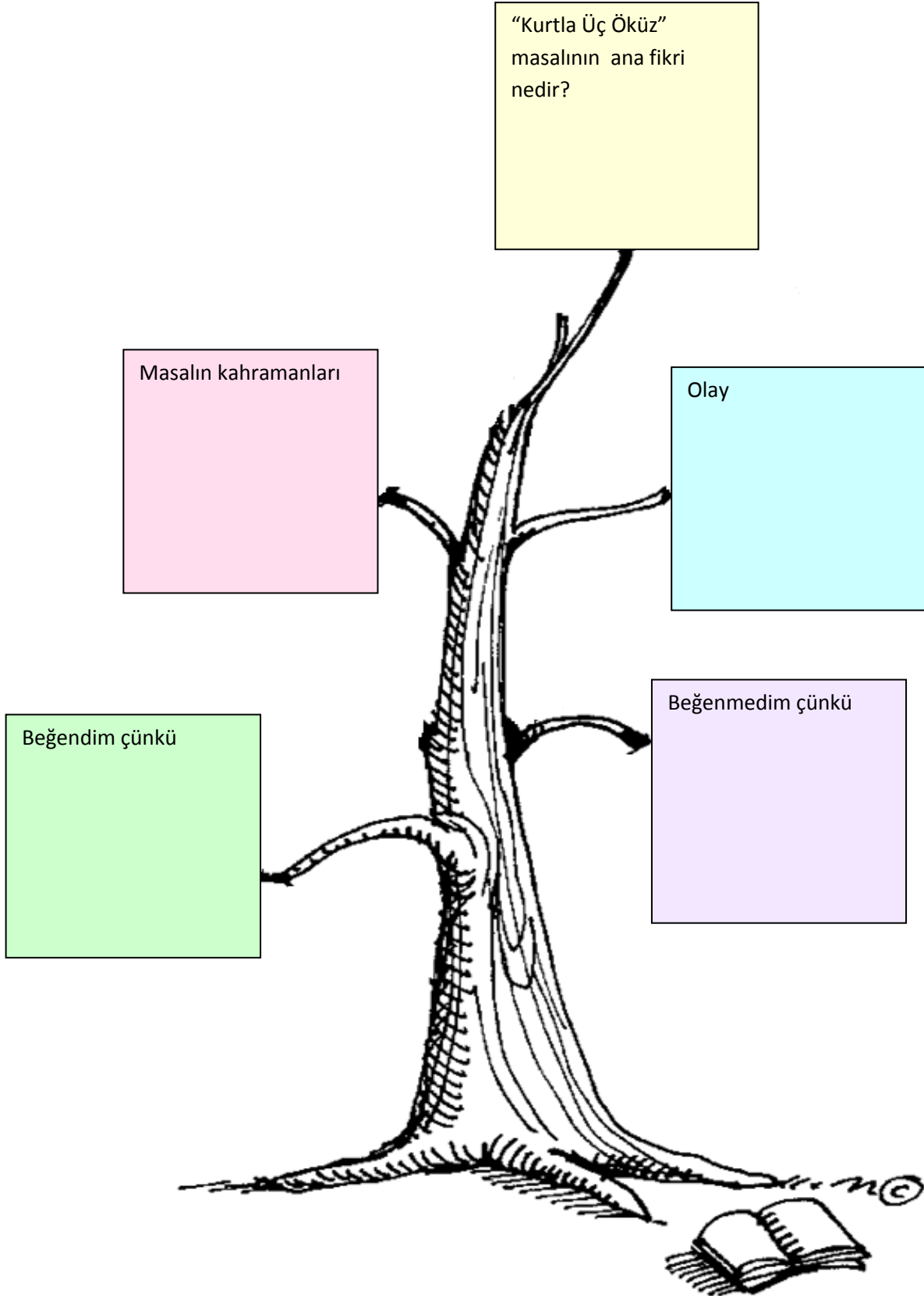
🔑 Ana fikri belirleme

.....
.....
.....
.....

Masalı ben
tamamlasaydım

.....
.....
.....

(MEB 2006,127)

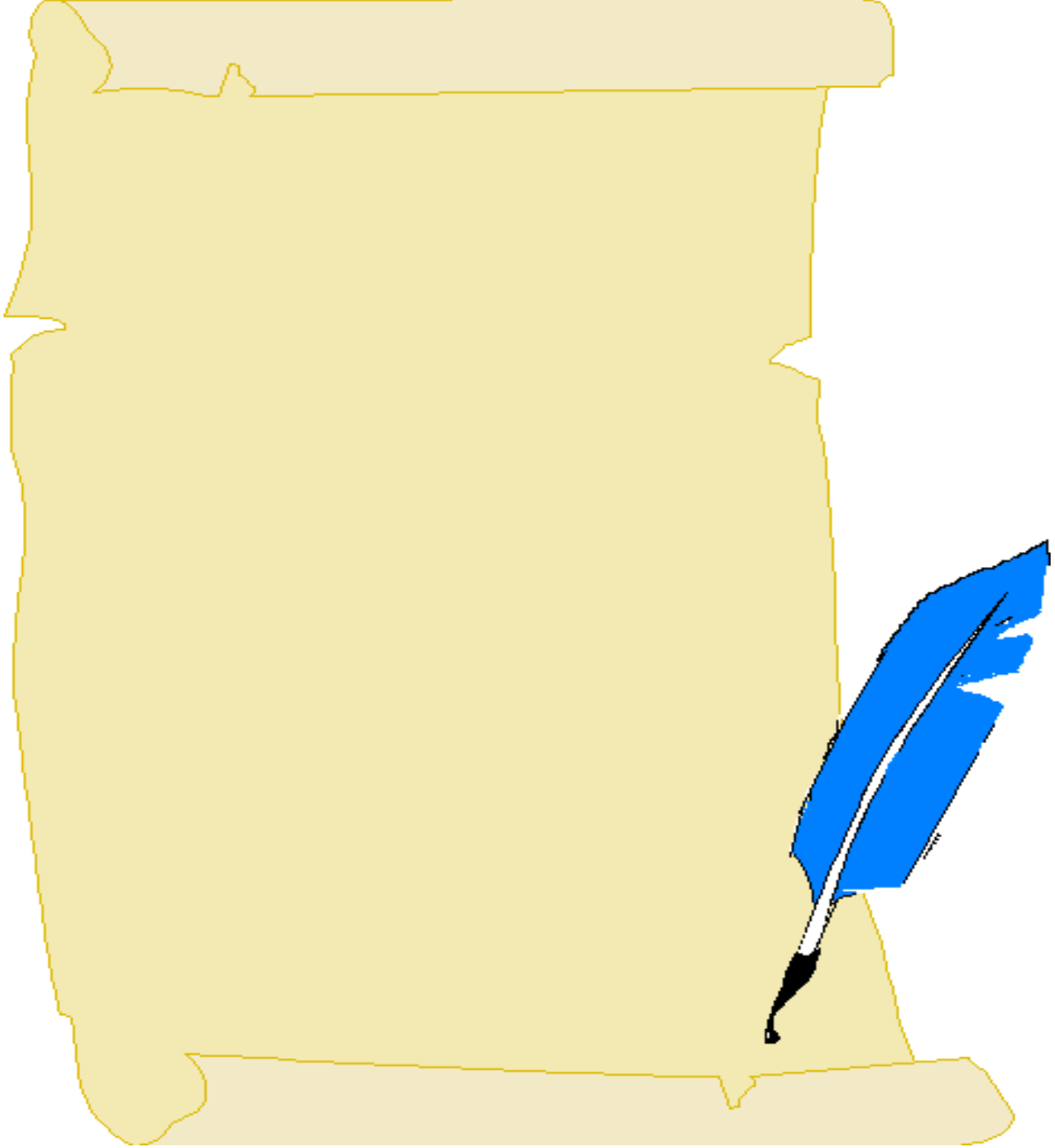
Aşağıdaki metni kendinize göre tamamlayınız.

Kurbağa ile Akrep

Sıcak bir yaz gününde akrabalarını görmek isteyen akrep, ırmağın kenarına gelerek orada bulunan kurbağaya:

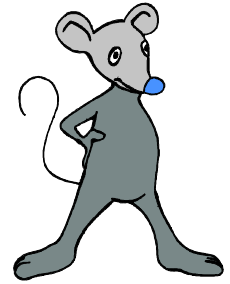
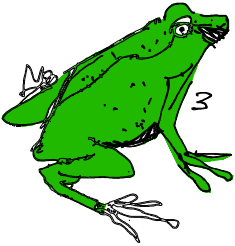
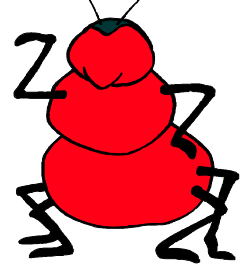
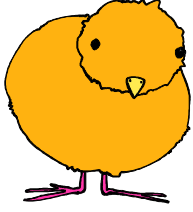
“Beni karşı tarafa geçirir misin?” demiş.

Kurbağa da akrebin haline acıyarak: “Pekiye sırtıma bin geçireyim.” demiş.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

- Resimde gördüğünüz hayvanlardan istediklerinizi seçip onları konuşturarak sonunda “Üzüm üzüme baka baka kararır.” atasözüyle bağlantılı bir hayvan masalı yazınız.

DERS	: Türkçe
SINIF	: 6. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 20 dakika
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
AMAÇ	: Kelimenin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama
MATERYALLER	: Çalışma kâğıdı

SÜREÇ

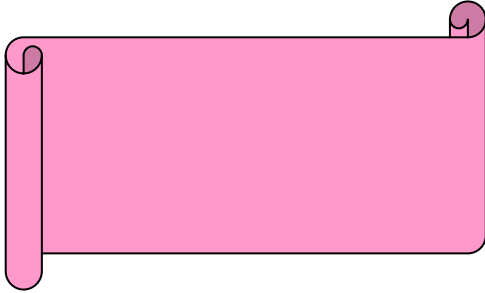
Aslan, tilki ve geyik masalı etkinliği. Öğrenciler çiftçi rolünü üstlenir. Çiftçiden pazarda satmak üzere ürünlerini iki çuvala yerleştirmesi istenir. Öğrenciler iki gruba ayrılır. Birinci grup metindeki isimleri, ikinci grup fiilleri bulmakla görevlendirilir. Öğrenciler verilen metindeki isim ve fiilleri ayırarak çuvallara yerleştirir

DEĞERLENDİRME

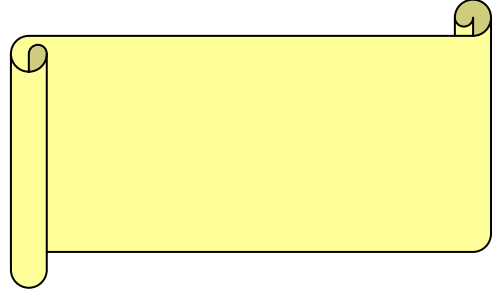
1. Kelime köklerinin/gövdelerinin türünü (isim/fiil) tespit edebiliyor mu?
2. Çalışma kâğıdı kullanılır.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

İsim köklerini yazınız.

Fiil köklerini yazınız.

(MEB 2006:200)

DERS : Türkçe

SINIF : 6. sınıf

YAKLAŞIK SÜRE : 10 dakika

TEMEL BECERİLER : Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma; karar verme

AMAÇ : Kelimenin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama

Öğrencilerin okudukları herhangi bir hayvan masalından yirmişer kelime (basit, birleşik ve türemiş) belirlenir.

1. Öğrencilerden her kelime grubu için bir resim çizmeleri istenir.
2. Karışık hâlde verilen kelimeler resimlerin içerisine yazılır.

BASİT

.....

.....

.....

.....

TÜREMİŞ

.....

.....

.....

.....

BİRLEŞİK

.....

(MEB 2006:202)

DERS	: Türkçe
SINIF	: 6. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 15 dakika
KONU	: Sıfat
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
AMAÇ	: Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama

Yanda verilen kelimeler hangi boşluklara yazılırsa sıfat görevi üstlenir?

- 1- zamanlarda dağın başındabir kurt yaşarmış. Demir
- 2-aslan ne yapacağını bilmez bir şekilde sendeleye sendeleye yürürken bir çukura düşmüş. Eski
- 3- Bu arada dazekâsını kullanarak ona bir oyun yapmayı düşünür. Yaralı
- 4- Kim bilir şimdikurnazlıklar peşindedir? Keskin
- 5- Tilki aslanı.....yularlarla bağlamış. Büyük Hangi

Öğrencilerin verdiği cevaplar sınıf ortamında kontrol edilir.

(MEB 2006:198)

DERS	: Türkçe
SINIF	: 8
YAKLAŞIK SÜRE	: 20 dakika
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma
AMAÇ	: Fiilimsilerle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama

SÜREÇ

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanın yanına (D), yanlış olanın yanına (Y) işareti koyunuz.

- () 1. Fiilimsi ekleri fiil kök veya gövdelerine gelir.
- () 2. Fiilimsilerin olumsuz biçimleri yoktur.
- () 3. Fiilimsiler yardımıyla çok uzun cümleler kurabiliriz.
- () 4. Fiilimsilerden sonra hiçbir ek gelmez.
- () 5. Fiilimsiler her zaman cümlenin ortasında bulunur.
- () 6. Bazı fiilimsi ekleri biçim olarak zaman ekleriyle benzerlik gösterir.
- () 7. Fiilimsi eki almış bazı kelimeler isim görevinde kullanılır.
- () 8. Fiilimsiler cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevlerinde kullanılır.
- () 9. Fiilimsi olan cümlelerde genellikle birden fazla yargı bulunmaktadır.
- () 10. Zarf fiiller, cümleye zaman ve durum anlamı katar.

Fiilimsi türlerini kavrayabilmiş mi?

(MEB 2006:206)

DERS	: Türkçe
SINIF	: 7. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 10 dakika
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma; karar verme
AMAÇ	: Fiillerin yapı özellikleriyle ilgili bilgi ve kuralları kavrama ve uygulama
MATERYALLER	: Çalışma kâğıdı

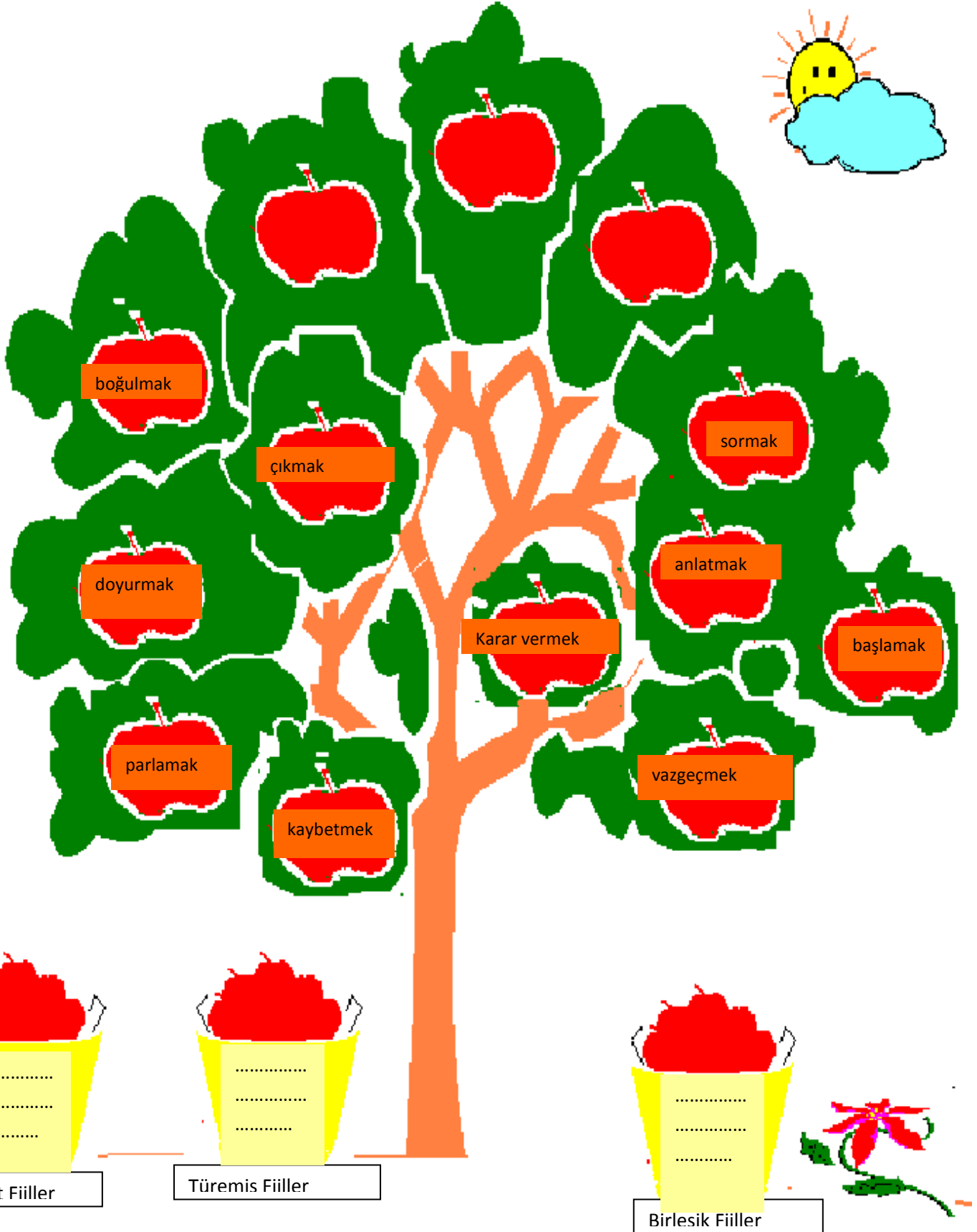
SÜREÇ

Fiilleri yapılarına göre gruplandırabiliyor mu?

DEĞERLENDİRME

Çalışma kâğıdı dağıtılarak öğrencilerden buradaki fiilleri yapılarına göre gruplandırmaları istenir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI (MEB 2006:204)

Basit Fiiller

Türemis Fiiller

Birlesik Fiiller

DERS	: Türkçe
SINIF	: 6
YAKLAŞIK SÜRE	: 15 dakika
TEMEL BECERİLER	: Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma; yaratıcı düşünme
TEMEL DİL BECERİSİ	: Okuma
AMAÇ	: Söz varlığını zenginleştirme
MATERYALLER	: Çalışma kâğıdı

ÇALIŞMA KÂĞIDI

(MEB 2006:129)

1. Üzüm üzüme baka baka kararır.
2. Huylu huyundan vazgeçmez.
3. Kötülük yapan kötülük bulur.
4. Tilki bağlar, çakal çözer.
5. Yol delisiz dağ çalisız olmaz.

TARTIŞMA VE YORUM

Yaptığımız bu çalışmada ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitapları incelendiğinde milli değerlerimizi kolaylıkla kavratabileceğimiz halk edebiyatı ürünlerine yeteri kadar yer verilmediğini görüyoruz. Bundan ötürü öğrenciler milli değerlerimizin farkına varamadığı gibi insan olmanın getirdiği doğruluk, dürüstlük gibi birtakım erdemleri de kavrayamamaktadır. Ders kitaplarındaki etkinlikler hem yetersiz hem de örf ve âdetlerimizi kavratacak düzeyde değildir.

Örf ve âdetlerimizin, milli değerlerimizin öğretiminde çocukların severek, eğlenerek okuyacağı hayvan masallarına yer verilmelidir. Araştırma sonucunda:

- a. İlköğretim ikinci kademe öğrencileri, içinde kahramanı olan olay yazılarını severek, beğenerek okumaktadır.

Bu sonuç bize Türkçe ders kitaplarında bu anlatılara uygun olarak hayvan masalları kullanılabilir.

- b. İlköğretim ikinci kademe çağındaki çocukların hayvanları sevdiği, hayvanlara ilgi duyduğu görülmüştür.

Bu sonuç bize hayvan masallarının ikinci kademe 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe derslerine uygun olduğu görülmüştür.

- c. Hayvan masallarını aralarında yer alan tekerlemeler öğrencilerin ilgisini çekmiş ve beğenisini kazanmıştır.

Bu sonuç metinlerde değişik anlatım tekniklerinin yer alması gerektiğini belirtmektedir.

- d. Hayvan masallarında olaylar hayvanların başından geçmesine rağmen çıkardığımız sonuç insanlarla ilgilidir.

Bu sonuç ahlâklı, saygılı, dürüst olmaya, arkadaşlık, dostluk gibi erdemlerin kazanabileceğini göstermektedir. Bu şekilde bu metinlerle sadece öğretimin değil eğitimin de yapılabilmesi sonucunu çıkarıyoruz.

Yukarıda sıralanan maddeler doğrultusunda hayvan masalları derslerde işlenmeye, öğrencilere okutulmaya uygundur. Bunun yanı sıra daha önce değindiğimiz gibi birtakım insanî erdemlerin kazanılmasına ve değerlerimizin gelecek kuşaklara aktarılmasına yardımcı olacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇLAR:

Yenilenen Türkçe Ders Programı incelenmiş ve hayvan masallarının ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin ilgi ve seviyelerine uygun olduğu görülmüştür. Hayvan masalı türünün sadece ilköğretim 6. Sınıf seviyesindeki öğrencilere okutulduğu görülmüştür. 7 ve 8. Sınıf öğrencilerine de hayvan masalı örnekleri okunduğunda öğrencilerin ilgisini çektiği, beğenisini kazandığı görülmüştür.

Türkçe ders kitaplarında okutulan hayvan masallarının daha çok batı dillerinden yapılan tercüme olduğu görülmüştür. Bunlar “la Fontaine “ ve “Ezop “ masallarıdır. Oysa bunların daha güzelleri Türkiye’de derlenen metinler arasında mevcuttur. Bu çalışmada elli tane Türk hayvan masalı tespit edilmiş, bu metinlerin de daha çok atasözü açıklayanlarına yer verilmiştir. Atasözlerinin ders kitaplarında “Atasözü ve Deyimler” başlığı altında öğrencilere kavratılmaya çalışıldığı bunun da öğrencinin ilgisini çekmediği ve bu bilginin kalıcı olmadığı görülmüştür. Bu metinlerin Türkçe dersi amaçları için uygulanabilir olduğu, öğrenciler tarafından yapılan etkinlikler vasıtasıyla gerçekleştirilebilir olduğu görülmüştür. Hazırlanan metinler İstanbul ilinde Akşemsettin İlköğretim Okulu ikinci kademe öğrencilerine okutulmuş ve etkinlikler uygulanmıştır. Hedeflenen sonucun elde edildiği gözlemlenmiştir.

Milletimiz için önemli olan, bizi biz yapan maddi, manevi, kültürel değerlere Türkçe dersinde yer verildiği fakat bunun yeterli olmadığı görülmüştür. Hayvan masalları türüne gerektiği kadar yer verildi takdirde bu eksiklik azalacaktır. Öğrenciler arkadaşlık, dostluk, yardımlaşma, yalan söylememe gibi değerlerimizi kavrayacak, bunu gelecek nesillere taşıyacaktır.

ÖNERİLER:

1. Türkçe derslerinde kullanılan en önemli kaynağın ders kitabı olduğunu düşünürsek kitaplarda yer alan metinler öğrencilerin seviyelerine uygun olmalıdır.
2. Hayvan masalı türünün ders kitaplarında metin olarak yer alması gerekir. Sadece 6. Sınıf kitaplarında değil, 7 ve 8. Sınıf ders kitaplarında da metin olarak okutulmalıdır.

3. Henüz ergenlik çağının başında olan ilköğretim ikinci kademe öğrencileri hem kendi hem de gelecek nesillerin hayatlarında doğru ve dürüst olmanın erdemlerini hayvan masalları yoluyla öğrenecektir.
4. Hayvan masalları öğrencilerin Sosyal Bilgiler ve Halk Kültürü derslerine de yardımcı olacak, bütünlük sağlayacaktır.
5. Hayvan masallarının Türkçe ders kitaplarında metin olarak yer alması öğrencilerin atasözü, deyim, alkış, kargış vb. söz gruplarının daha kolay kavranmasına yardımcı olacaktır.
6. Öğrenciye ne kadar nasihat edilirse edilsin öğrenci bunları pek dikkate almayacaktır. Ancak fıkra, hikâye, hayvan masalı gibi anlatmalarla ders alınacak birtakım ipuçları verilirse bunu hayatı boyunca unutmayacaktır. Bu sayede kendi örf ve âdetlerini öğrenecek, bizim ve gençlerimizin geleceğe güvenle bakmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

AKSOY, Ömer Asım (1989), Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, İstanbul: İnkılâp Kitabevi

AKYOL, Hayati (2006), Türkçe Öğretim Yöntemleri, Kök Yayıncılık, Ankara

ALBAYRAK, Nurettin (2004), Halk Edebiyatı Terimler Sözlüğü, İstanbul: LM Yayınları

ALPTEKİN, Ali Berat (2005), Hayvan Masalları, Ankara: Akçağ Yayınları

ARTUN, Erman (2006), Anonim Türk Halk Edebiyatı Nesri, Kitabevi, İstanbul

BORATAV, Pertev Naili (1969), Az Gittik Uz Gittik, Ankara: İmge Kitabevi

BORATAV, Pertev Naili (1958), Zaman Zaman İçinde, İstanbul: İmge Kitabevi

BORATAV, Pertev Naili(1999), 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı, İstanbul: Gerçek Yayınevi

CEMİLOĞLU, Mustafa (2004), İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi, İstanbul: Aktüel Yayınları

DEMİREL, Özcan- Sabri KOÇ (1998), Türkçe Öğretimi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, no:66

Dil Derneği (2005), Yazım Kılavuzu, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Basımevi,

ELÇİN, Şükrü (2005), Halk Edebiyatına Giriş, Ankara: Akçağ Yayınevi

ERGİN, Muharrem (2001), Türk Dil Bilgisi, İstanbul: Bayrak Basım Yayın Tanıtım

ERGİNER, Gürbüz (2007), İlköğretim Halk Kültürü Dersi (6. Sınıf) Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara: MEB Yayınları

ERGİNER, Gürbüz (2007), İlköğretim Halk Kültürü Dersi (7. Sınıf) Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara: MEB Yayınları

GÜNAY, Umay (1975), Elazığ Masalları (İnceleme Metinleri), Erzurum

GÜNEY, Eflatun Cem (1971), Folklor ve Halk Edebiyatı, İstanbul: MEB Yayınları

KANIK, Orhan Veli (1948), La Fontaine Masalları, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

MEB, (2006), İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı Kılavuzu, MEB, Ankara

MEB, (2006), 8. Sınıf Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı, MEB, Ankara

OĞUZKAN, Ferhan(1983),Çocuk Edebiyatı, Ankara:Gül Yayınevi

ÖZ, M. Fevzi (2003), Uygulamalı Türkçe Öğretimi, Anı Yayınları, Ankara

ÖZBAY, Murat (2006), Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri, Ankara: Öncü Kitap

ÖZBAY, Murat (2006), Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri, Ankara: Öncü Kitap

ÖZDEMİR, Emin (2001), Açıklamalı Atasözleri Sözlüğü, Bilgi Yayınevi, Ankara

SAKAOĞLU, Saim (2002), Gümüşhane ve Bayburt Masalları Metin Toplama ve Tahlil, Ankara: Akçağ Yayınevi

SAKAOĞLU, Saim- Ali Berat ALPTEKİN (2006), Türk Halk Edebiyatı Ders Notları, Konya.

SEVER, Sedat (2003), Çocuk ve Edebiyat, Ankara: Kök Yayıncılık

SEVER, Sedat (1995), Türkçe Öğretiminde Tam Öğrenme, İstanbul: Ya-Pa Yayınları

SEYİDOĞLU, Bilge (1975), Erzurum Halk Masalları Üzerine Araştırmalar, Erzurum

Şirin, M.R. (2007), Çocuk Edebiyatı Kültürü, Ankara: Kök Yayıncılık

Türkçe Sözlük (1988) , TDK Yayınları, Ankara

UNGAN, Suat, Fabl Türünün Çocuk Edebiyatındaki Yeri ve Günümüzde Bu Türden Yararlanma Olanakları, <http://sbe.dpu.edu.tr/14/105.pdf>

YALÇIN, Alemdar (2002), Türkçe Öğretim Yöntemleri, Ankara: Akçağ Yayınları

YALÇIN, Alemdar (2003), Çocuk Edebiyatı, Ankara: Akçağ Yayınları

Yazım Kılavuzu (2005), TDK Yayınları, Ankara

YILDIZ, Cemal (2003), Türkçe Öğretiminde Alternatif Yöntemler, Ankara: Anı Yayıncılık

YILMAZ, Hasan- Murat SÜNBÜL (2003), Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü
Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Gülay KIVRAK	İmza:	
Doğum Yeri:	İstanbul / Beyoğlu		
Doğum Tarihi:	15/08/1984		
Medeni Durumu:	Bekâr		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	İsmet Paşa		Elazığ	1995
Ortaöğretim	Sabiha Gökçen		İzmir	1998
Lise	Gaziemir		İzmir	2002
Lisans	Selçuk Üniversitesi		Konya	2007
Yüksek Lisans				

Becerileri:	
İlgi Alanları:	Sinemaya gitmek, kitap okumak, spor yapmak.
İş Deneyimi:	2007 Eylül ayından beri İstanbul Ataşehir ilçesinde Akşemsettin İlköğretim Okulu'nda Türkçe Öğretmeni olarak görev yapmaktayım.

Aldığı Ödüller:	
Hakkında bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	
Tel:	0 505 597 12 08
Adres	Mevlâna Mah. Yedi İklim Sok. Türk-iş Blokları 7301 Parsel A Blok D:29 Ataşehir/İstanbul